

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN .

22-23-24-25-26-27-28

VERGADERINGEN VAN JANUARI 1993

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

DECREET OP DE PODIUMKUNSTEN

GEMEENTELIJK CULTUURBELEID

INTERPELLATIES

NMBS

SINT-MICHIELSAKKOORD

SOCIAAL-ECONOMISCH BELEID BIJ EEN DALENDE CONJUNCTUUR

UNIVERSITAIR DECREET

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

VRAGEN OM UITLEG

WELZIJS- EN GEZONDHEIDSVoorzieningen in Vlaanderen

Inhoud

Nr. 22   **Woensdag 13 januari 1993**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 877

Begroting

Indiening en verwijzing, blz. 877

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 877

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 877

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 877

Verslag

Indiening, blz. 878

Jaarverslag

Indiening, blz. 878

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 878

Besluiten van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 878

Ministeriele besluiten

Indiening en verwijzing, blz. 878

Opmerking van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 879

Brieven van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 879

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 879

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 879

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 879

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 880

Ontwerp van decreet houdende regeling van de subsidiëring voor de werking en de infrastructuur van organisaties voor podiumkunsten

– 155 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 4

Voorstel van decreet van mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck houdende regeling van de erkenning en subsidiëring van organisaties voor podiumkunsten

– 70 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 880

Sprekers : de heer S. De Clerck, verslaggever, de heren P. Dewael, L. Hancké, mevrouw S. Creyf, de heren L. Dierickx, H. Coveliers, minister H. Weckx

Artikelsgewijze bespreking, blz. 898

Regeling van de werkzaamheden, blz. 910

Nr. 23   **Woensdag 13 januari 1993**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 911

Samenstelling van een commissie

Wijzigingen onder de plaatsvervangende leden, blz. 911

Motie van orde

Voorstel tot wijziging van de agenda, blz. 911

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, F. Dewinter, A. Denys, L. Hancké, E. Van Rompuy, J. Geysels

Motie van orde

Voorstel tot het verlenen van voorrang in openbare vergadering aan een voorstel van resolutie

Sprekers : de heren F. Dewinter, L. Hancké, E. Van Rompuy

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, van de wet van 3 augustus 1960 houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen, van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977, van de wet van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen en van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum – 241 (1992-1993) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 915

Sprekers : de heer G. Vanleenhove, verslaggever, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, de heren C. Moors, L. Appeltans, I. Verleyen, J. Tavemier, minister L. Van den Bossche

Artikelsgewijze bespreking, blz. 926

Voorstel van decreet van mevrouw A. Leysen en de heren H. Lauwers, L. Peeters en M. Van Peel houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid – 231 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 939

Sprekers : de heer L. Peeters, minister H. Weckx

Artikelsgewijze bespreking, blz. 940

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer V. Vautmans tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het door de minister gevoerde beleid inzake de ruimtelijke ordening, blz. 940

Sprekers : de heren V. Vautmans, J. De Mol, A. Denys, J. Ulburghs, minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 947

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse

minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de deelname van scholieren aan betogingen, blz. 947

Sprekers : de heer F. Dewinter, minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer J. Caudron tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de slechte behandeling van bejaarden in sommige Vlaamse rusthuizen, blz. 949

Sprekers : de heren J. Caudron, P. Tant, mevrouw M. Aelvoet, de heer G. Antheunis, minister W. Demeester-De Meyer

Regeling van de werkzaamheden, blz. 956

Nr. 24   **Donderdag 14 januari 1993**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 957

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer W. Verreycken tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de zogenaamde wallonisering van Vlaamse bedrijven

Interpellatie van de heer J. Laverge tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over verklaringen van de minister-voorzitter van het Waalse Gewest inzake de Vlaamse tewerkstelling in bedrijven, blz. 957

Sprekers : de heren W. Verreycken, J. Laverge, A. Denys, P. Van Grembergen, H. Candries, P. Deprez, minister-president L. Van den Brande

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het beleid van de GIMV, blz. 965

Sprekers : de heren L. Barbé, A. Denys, minister-president L. Van den Brande

Motie van aanbeveling, blz. 969

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de beslissing van de EG-Commissie in verband met de NV Aquafin, blz. 970

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels, minister N. De Batselier

Motie van aanbeveling, blz. 977

Interpellatie van de heer F. Vergote tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over het beleid inzake de slachthuizen in het Vlaamse Gewest, blz. 977
Sprekers : de heren F. Vergote, J. Tavernier, H. Olaerts, minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 981

Nr. 25   Donderdag 15 januari 1993
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 983

Samenstelling van commissies en werkgroepen

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 983

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de federale terugvordering van voorschotten op de gemeentebelasting

Actuele vraag van de heer R. Van Hoo-land tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de federale terugvordering op de gemeentebelasting, blz. 983

Actuele vraag van de heer M. Maertens tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de baggerwerken in de Westerschelde, blz. 986

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de personeelsproblematiek bij de n.v. Zeekanaal-Brussel, blz. 987

Actuele vraag van de heer F. De Man tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de toepassing van de Cultuurpactwet op het Vlaams Blok, blz. 988

Actuele vraag van de heer F. De Man tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over Agalev-documentatie inzake de ecotaks in het onderwijs, blz. 988

Actuele vraag van de heer S. Platteau tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de laattijdige betaling van

de gescopremies aan de lokale besturen, blz. 989

Actuele vraag van de heer H. Olaerts tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over het werkgelegenheidsbeleid, blz. 991

Actuele vraag van de heer E. Schuermans tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over Europese middelen voor de sanering van de voormalige mijn-terreinen, blz. 992

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister-president inzake de federalisering

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister-president inzake de federalisering

Actuele vraag van de heer J. Van Hautem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister-president inzake de federalisering

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister-president inzake de federalisering, blz. 994

Verwelkoming van een buitenlandse delegatie, blz. 999

Actuele vragen (Regl. art. 75) (Voortzetting)

Actuele vraag van de heer P. Hostekint tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de verbrandingsoven van IVIO te Izegem, blz. 999

Actuele vraag van mevrouw V. Dua tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de toekomstige structuur van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie, blz. 1000

Voorstel van resolutie van de heren F. Dewinter en J. Van Hautem betreffende de verdere federalisering van België – 260 (1992-1993) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1001

Ontwerp van decreet houdende regeling van de subsidiëring voor de werking en de infrastructuur van organisaties voor podiumkunsten

– 155 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen, blz. 1002

Hoofdelijke stemming, blz. 1005

Sprekers : de heren P. Dewael, P. Van Grembergen, L. Dierickx

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, van de wet van 3 augustus 1960 houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen, van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977, van de wet van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen en van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum – 241 (1992-1993) – Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemmingen, blz. 1007
Hoofdelijke stemming, blz. 1009

Voorstel van decreet van mevrouw A. Leysen en de heren H. Lauwers, L. Peeters en M. Van Peel houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid – 231 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming, blz. 1010

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer J. Tavernier tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de plannen in verband met de hervorming van het hoger onderwijs, blz. 1011

Sprekers : de heren J. Tavernier, J. Demeulenaere, L. Appeltans, C. Moors, H. Schiltz, minister L. Van den Bossche

Actuele interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de afbouw van de productie-eenheid van Comelco-Rotselaar en mogelijke maatregelen tot behoud van de werkgelegenheid

Actuele interpellatie van de heer A. Schellens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de aangekondigde sluiting van en de overheidsteun aan de melkerij Lacsoons te Rotselaar, blz. 1018

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, de heer A. Schellens, mevrouw T. Merckx- Van Goey, de heer L. Pierco, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1025

Nr. 26   **Dinsdag 26 januari 1993**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1027

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1027

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1027

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1027

Intrekking, blz. 1027

Besluit van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 1028

Ministeriele besluiten

Indiening en verwijzing, blz. 1028

Opmerkingen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 1028

Adviezen van de Minaraad

Indiening en verwijzing, blz. 1028

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1028

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 3.029

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 1029

Samenstelling van commissies en van het Advies- en Overlegcomité Brussel en Vlaams-Brabant

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 1029

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer H. Candries tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staats-hervorming, over het Vlaamsonvriendelijk beleid van de NMBS, blz. 1029

Sprekers : de heren H. Candries, J. Ansoms, J. De Mol, L. Van Nieuwenhuysen, H. Van Dienderen, M. Didden, P. Van Grembergen, A. Denys, minister J. Sauwens

Motie van aanbeveling, blz. 1040

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen in Vlaanderen

Interpellatie van de heer J. Ulburghs tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het overheidsbeleid betreffende de integratiecentra in Vlaanderen, blz. 1040

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, E. De Groot, mevrouw L. Maximus, de heren J. Ulburghs, A. Arts, M. Didden, minister W. Demeester-De Meyer

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1048

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 1049

Nr. 27   **Dinsdag 26 januari 1993**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1057

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verklaringen van de minister in de pers betreffende de toekomst van Vlaanderen

Interpellatie van de heer L. Dierickx tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over een interview van de minister in de pers betreffende de confederale toekomst van België

Interpellatie van de heer J. Gabriëls tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het gebrek aan samenhang binnen de Vlaamse regering

Interpellatie van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de uitspraken van de minister inzake de verdere federalisering van België, blz. 1057

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, A. Denys, L. Dierickx, J. Valkeniers, J. Gabriëls, J. De Roo, E. Van Rompuy, P. Dewael, mevrouw M. Aelvoet, de heren A. Arts, J. Geysels, G. Annemans, J. Van Hauthem, H. Schiltz, J. Sleecx, L. Hancké, G. Moens, F. Vandenbroucke, J.-P. Van Rossem, H. Candries, minister-president L. Van den Brande

Motie van aanbeveling, blz. 1087

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1087

Nr. 28   **Woensdag 27 januari 1993**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1089

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over een vragenlijst inzake de etnische herkomst van leerlingen, blz. 1089

Actuele vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de Raad van het Pluralistisch Onderwijs, blz. 1091

Actuele vraag van de heer F. Dielens tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de Brusselse lokale radio's, blz. 1092

Actuele vraag van de heer P. Hostekint tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de subsidievoorschotten uit het Vlaams Sportfonds, blz. 1093

Actuele vraag van de heer W. Cortois tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de overname door de Vlaamse Maatschappij voor Afvalrecuperatie van de n.v. Grammet, blz. 1094

Actuele vraag van de heer J. Ulburghs tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de grondwaterkwaliteit in Limburg

Actuele vraag van de heer M. Didden tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de grondwaterkwaliteit in Limburg, blz. 1095

Actuele vraag van de heer J. Caudron tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de kwaliteit van de bruggen, blz. 1097

Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, J. De Mol, V. Vautmans, L. Van Nieuwenhuysen, R. Van Hooland en H. Van Dienderen betreffende het ondernemingsplan en de uitvoering van het tienjarrenplan van de NMBS
— 270 (1992-1993) — Nr. 1
Bespreking, blz. 1097

Sprekers : de heer E. Beysen, minister-president L. Van den Brande
Hoofdelijke stemming, blz. 1098

Motie van aanbeveling van de heer V. Vautmans tot besluit van de op 13 januari 1993 door de heer V. Vautmans gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het door de minister gevoerde beleid inzake de ruimtelijke ordening

— 261 (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1099

Sprekers : de heren V. Vautmans, M. Didden, mevrouw M. Vogels

Motie van aanbeveling van de heer L. Barbé tot besluit van de op 14 januari 1993 door de heer L. Barbé gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het beleid van de GIMV

— 262 (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1100

Sprekers : de heren L. Barbé, W. Verreycken, A. Denys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1102

Actuele interpellatie (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer S. Platteau tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de eis tot schadevergoeding van het chemiebedrijf Grace, blz. 1102

Sprekers : de heer S. Platteau, minister-president L. Van den Brande

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer C. Lisabeth tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het sociaal-economisch beleid bij een dalende conjunctuur, blz. 1105

Sprekers : de heren C. Lisabeth, A.

Denys, D. Van Mechelen, P. Dewael, E. Van Rompuy, F. Wymeersch, J. Geysels, H. Candries, P. Van Grembergen, G. Annemans, minister-president L. Van den Brande

Motie van aanbeveling, blz. 1122

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de stand van zaken betreffende een politiek gesprek met Nederland, blz. 1122

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, G. Annemans, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1127

Bijlage

Vraag om uitleg, blz. 1129

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14.07 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

H. Lauwers, J. Timmermans : gezondheidsredenen ;

P. Berben, R. Raes, F. Van den Eynde, K. Van Overmeire, F. Wymeersch : ambtsverplichtingen ;

H. Olaerts, H. Van Wambeke : familieverplichtingen.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE

Wijzigingen onder de plaatsvervangende leden

De voorzitter : Voor de VLD-fractie zijn :

in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken de heren Buchmann, Monset en

Platteau als plaatsvervangende leden vervangen door de heren Beysen en Flamant en mevrouw Neyts-Uytbroeck.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot wijziging van de agenda

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord bij motie van orde.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, bij motie van orde vraag ik u om over onze werkzaamheden te kunnen praten. U weet dat ik namens mijn fractie een actuele vraag had ingediend over de problemen en de politieke situatie die is ontstaan. Deze toestand is niet zozeer het gevolg van de inhoudelijke verklaringen van de minister-president als wel van de reacties van andere instanties. Mijn fractie verzoekt dan ook dat deze Raad een stemming zou houden over een wijziging van de dagorde om dringend een debat te houden over de politieke situatie.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, wij hebben **U** gisteren schriftelijk over deze situatie geïnformeerd en een soortgelijk voorstel gedaan, gezien de politieke actualiteit – de uitspraken van de minister-president, de convocatie door zijne ma-

jesteit op het koninklijk paleis en de politieke gevolgen ervan. Ik denk dan ook dat het noodzakelijk is dat de Raad zich zo vlug mogelijk daarover kan uitspreken. Dit kan volgens ons dan ook het beste door een wijziging van de agenda, met de mogelijkheid om morgen na het afronden van de agenda een actualiteitsdebat hierover te voeren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, ik wens mij aan te sluiten bij het verzoek van beide collega's om een wijziging van de agenda door te voeren. Wij moeten het niet alleen hebben over de reactie van het Hof maar ook over de inhoud van de verklaringen van de heer Van den Brande. Dit voorval heeft immers ongetwijfeld ook zijn invloed op de verdere afhandeling van het Sint-Michielsakkoord. Wij vinden dat een dergelijk debat niet kan tijdens het vragenuurtje omdat daar een te beperkt tijdsbestek is gepland voor vraag en antwoord. Een actualiteitsdebat morgen is dan ook op zijn plaats.

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de voorzitter, collega's, wij zijn verrast door het voorstel tot wijziging van de agenda, dat door een aantal fracties wordt gesteund. Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat ons de gelegenheid wordt geboden om daarover overleg te plegen en dat u een ogenblik zou bepalen waarop wij over dit

Hancké

voorstel tot wijziging van de agenda zouden stemmen. Inmiddels zou de agenda verder kunnen worden afgehandeld.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, de CVP-fractie sluit zich aan bij de vraag van de heer Hancké om overleg te kunnen plegen en eventueel de stemming op een later door u te bepalen tijdstip te houden.

De voorzitter : Collega's, er werden op de agenda van morgen om 14 uur reeds drie actuele vragen over dit onderwerp geplaatst. Indien er een debat wordt georganiseerd, zouden deze vragen vanzelfsprekend niet voorafgaandelijk aan de orde komen.

Ik stel voor dat de Raad zich in ieder geval vóór morgen 14 uur uitspreekt over de vraag van de drie fracties.

Indien men de nodige tijd vraagt voor overleg, wens ik te weten of men vraagt dat het bureau van de Raad wordt bijeengeroepen dan wel of een overleg tussen de fractievoorzitters volstaat. In het laatste geval zou ik voorstellen de stemming bij zitten en opstaan vandaag omstreeks 15 uur te houden.

Is de Raad het ermee eens dat de fractievoorzitters tot een bepaalde consensus trachten te komen in verband met het al of niet organiseren van een actualiteitsdebat vandaag of morgen ?

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, wat bedoelt men met overleg ? Is het de bedoeling te overleggen wanneer we het debat wensen te houden, of moet nog worden overlegd of we al dan niet een debat zullen houden ? In het laatste geval vind ik een overleg overbodig, maar ik ben wel bereid overleg te plegen omtrent het tijdstip waarop het debat wordt gehouden.

Kunnen de fractievoorzitters die het

verzoek hebben ingediend nader toelichten wat hun bedoeling is ?

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, in de huidige omstandigheden is het wellicht best de vergadering gedurende een korte tijd te schorsen, opdat de voorzitters van de CVP- en de SP-fractie zich kunnen beraden en daarna duidelijkheid kunnen bieden over hun standpunt ter zake.

De voorzitter : Is daarom een schorsing noodzakelijk ? Ik zou het liefst de agenda verder afwerken terwijl het overleg plaatsvindt. Waarover het overleg precies moet gaan, laat ik aan de fractievoorzitters over.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik heb alle waardering voor uw ambt en ik vind dat wij de voorzitter ook in moeilijke politieke discussies moeten helpen om zijn ambt correct uit te oefenen.

Ik geef een suggestie. Mijnheer de voorzitter, ik meen dat het bij een verzoek tot wijziging van de agenda normaal is dat er bijna onmiddellijk een stemming wordt gehouden.

Ik begrijp de bezorgdheid van mijn twee collega's, waarmee ik uitstekend samenwerk en waarmee wij gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen. **(Opmerkingen van verschillende leden van de oppositie)**

Collega Kempinaire, ik meen dat ik een correcte inschatting maak, en dat kan u niet op de heupen werken.

Mijnheer de voorzitter, ik meen dat het normaal zou zijn dat een schorsing van een tiental minuten wordt toegestaan, waarbij de twee fractievoorzitters, die om overleg vragen, ons uitnodigen. Daarna komen wij terug naar de plenaire vergadering. Zodoende verloopt alles volgens de geplannede heden.

De voorzitter : Collega's, u hebt het voorstel van de heer Van Grembergen gehoord om de vergadering gedurende een korte tijd te schorsen.

Gaat iedereen hiermee akkoord ? (Ja)

Dan is de vergadering tot ongeveer 14.30 uur geschorst.

- **De vergadering wordt om 14.17 uur geschorst.**

- **De vergadering wordt om 14.38 uur hervat.**

De voorzitter : Na het overleg dat heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de vraag om de dagorde van de vergadering te wijzigen, geef ik graag het woord aan de fractieleiders die erom vragen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, het overleg bracht geen uitsluitsel over de noodzaak aan een actualiteitsdebat. Aangezien de meningen verschillen, zal hierover bij stemming moeten worden beslist. Indien een meerderheid zich zou uitspreken voor een actualiteitsdebat, bestaat er wel eensgezindheid over de tijdsregeling van de werkzaamheden. Daarom verzoek ik u over te gaan tot de stemming.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, ik zou een bijkomende schorsing willen vragen van 20 minuten, tot 15 uur.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, het reglement bepaalt on dubbelzinnig dat er slechts éénmaal een schorsing kan worden gevraagd. Het is dus niet nodig een tweede schorsing in overweging te nemen.

Op dit ogenblik is de CVP-fractie overigens alleen maar aan het wachten tot er wat meer collega's van de SP op de banken verschijnen. De stemming op deze manier vertragen ten einde voldoende volksvertegenwoordigers bijeen te trommelen om een meerderheid te halen, is geen voorbeeld van democratische werking.

De voorzitter : Collega's, mag ik uw aandacht vestigen op het feit dat in het reglement geen bepalingen over de schorsing van de vergadering zijn opgenomen. Het is gebruikelijk schorsingen toe te staan voor zover ze gemotiveerd zijn.

Mijnheer Dewinter, op dat laatste punt ben ik het met u eens.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, het overleg heeft ons in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van de houding van de andere fracties. De CVP-fractie wenst zich daarover te beraden. Overeenkomstig het reglement vragen wij hiervoor een schorsing van de openbare vergadering tot 15 uur.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, ik ben voorstander van het schorsingsrecht en wil daaraan niet tornen. Het is evenwel duidelijk dat hier op een manifeste manier misbruik wordt gemaakt van dit recht. **(Applaus bij VLD en VB)**

U zou een gevaarlijk precedent kunnen scheppen door in te gaan op deze vraag tot een bijkomende schorsing die onmiddellijk volgt op een eerste schorsing voor overleg.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de voorzitter, wij hebben daarstraks ingestemd met een schorsing. Het overleg heeft plaatsgevonden, maar er werd geen eensgezind standpunt bereikt. Er zijn dus geen nieuwe elementen voor het vragen van een nieuwe schorsing.

Mijnheer Van Rompuy, u bent een goed leerling van de heer Peirens die verklaard heeft : Politiek is een telraam. U bent aan het tellen geslagen en met het telresultaat voor ogen vraagt u een nieuwe schorsing.

Mijnheer de voorzitter, mag ik u bijgevolg vragen over te gaan tot de stemming, zoals artikel 36 van het

reglement bepaalt. Mijn fractie is alszins tegen een nieuwe schorsing.

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de voorzitter, ik herhaal het voorstel dat ik daarstraks reeds heb geformuleerd. Wij hebben er geen bezwaar tegen dat de Raad haar beraadslaging voortzet zoals de dagorde bepaalt en dat er om 15 uur gestemd wordt over het eventueel houden van een actualiteitsdebat.

Deze werkwijze laat toe aan de heer Van Rompuy en aan mezelf om even van gedachten te wisselen.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, bepaalde fractieleiders hebben daarstraks een actualiteitsdebat gevraagd. Mijn fractie heeft de schorsing gevraagd om te vernemen welke hun precieze intenties zijn en hoe ze dat debat wensen op te vatten.

Onze fractie heeft toch het recht om zich te beraden en na te gaan in welke mate het geheel van de fractie akkoord gaat met een actualiteitsdebat. Ik kan dat toch niet uit eigen naam als fractieleider beslissen. **(Applaus bij de CVP)**

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, als ik zie hoe de besluitvorming gebeurt bij de CVP verwondert het mij niet dat wij een schuld hebben van 8.000 miljard frank over een periode van meer dan 30 jaar. Er was om 14.30 uur een consensus dat wij een kwartier zouden schorsen. Ik vraag u deze consensus te handhaven en niet in te gaan op de poging tot misbruik van het schorsingsrecht door de heer Van Rompuy.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, ik stel voor niet te wachten op een telefoon van Laken alvorens onze beslissing te nemen. Ik kan u wel formeel aankondigen dat wij,

indien wordt ingegaan op de vraag tot schorsing van de fractieleider van de CVP, nadien opnieuw een schorsing van minstens een uur zullen vragen omdat wij ons dan opnieuw wensen te beraden over het standpunt dat de meerderheidsfracties ter zake hebben ingenomen. Als men het spel wil vertragen, is dat geen enkel probleem voor ons, wij spelen dat graag mee.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik heb alleen een vraag aan de fractieleider van de CVP. Mijnheer Van Rompuy, wij hebben daarstraks een overleg gehad, u had toch een mandaat van de fractie. Bent u misschien teruggefloten ?

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Geysels, ik denk dat wij onze eigen standpunten bepalen. U hebt ons bepaalde informatie gegeven omtrent het soort debat dat u wenst te voeren, omtrent het tijdstip, de procedure en of het al dan niet zou eindigen met een motie. Wij hebben het recht op een democratische manier te onderzoeken welke onze houding zal zijn. Als dat in een parlement niet meer mag weet ik het niet meer.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, het kinderachtig spelletje dat hier wordt gespeeld door de CVP maakt onze Vlaamse Raad belachelijk.

De voorzitter : Dames en heren, ik stel vast dat er een schorsing is geweest die moest toelaten overleg te plegen tussen de verschillende fractievoorzitters ten einde te onderzoeken of er een consensus kon worden gevonden over het al dan niet houden van een actualiteitsdebat. Dit overleg heeft plaatsgehad en heeft niet tot een consensus geleid, maar tot het bepalen van bepaalde modaliteiten voor het houden van een debat morgen, indien in de Raad daarvoor een meerderheid kan worden gevonden.

Voorzitter

Ik deel u mede dat ik, zoals het een goed voorzitter betaamt, een telling heb laten verrichten omtrent de aanwezigheid van meerderheid en minderheid. Ik kan u verzekeren dat het geen zin heeft nog langer te wachten indien dat zou moeten leiden tot het oproepen van andere leden, want de meerderheid overtreft op dit ogenblik de minderheid. Ik voeg eraan toe dat de schorsing inderdaad in een ander daglicht zou kunnen worden geïnterpreteerd indien dit niet het geval zou zijn geweest. Dat is echter niet het geval.

Het gaat er nu alleen om of wij een fractie de gelegenheid moeten geven zich uit te spreken over de modaliteiten van een gebeurlijk debat, wat een aanleiding zou kunnen zijn voor het al dan niet houden van het debat morgen. Als dat de vraag is die voorligt en vermits er op dit ogenblik geen sprake meer is van het niet in aantal zijn van de meerderheid, ben ik de mening toegedaan dat ik een schorsing gevraagd door een fractie die zich wenst te beraden over de wijze waarop een debat kan worden gevoerd nadat er geen consensus tussen fractieleiders werd bereid, moet toestaan. Ik stel wel voor slechts 10 minuten te schorsen in plaats van een kwartier. Op dit ogenblik zijn de SP en de CVP duidelijk in de meerderheid tegenover de rest van de aanwezige leden. Ik zeg u dat in alle eerlijkheid om u te wijzen op onze goodwill ter zake. Het toevallig binnenkomen van leden van de meerderheid heeft dus geen invloed op de stemming bij zitten en opstaan.

- **De vergadering wordt geschorst om 14.48 uur.**

- **De vergadering wordt hervat om 14.57 uur.**

De voorzitter : Dames en heren, wij stemmen nu bij zitten en opstaan over het voorstel van de heren Dewinter, Van Grembergen en Denys dat ertoe strekt onze agenda te wijzigen door de invoering van een actualiteitsdebat.

De leden die het voorstel wensen te

steunen, worden verzocht op te staan. **(Een aantal leden staan op)**

De leden die het voorstel niet wensen te steunen, worden verzocht op te staan. **(Een aantal leden staan op)**

De leden die zich wensen te onthouden, worden verzocht op te staan. **(Niemand staat op)**

Ik stel vast dat het voorstel tot het houden van een actualiteitsdebat niet door een meerderheid van de leden wordt gesteund.

De heer A. Denys : De leden van de regering hebben niet deelgenomen aan de stemming.

De voorzitter : Ik beschouw het niet-deelnemen aan de stemming als een onthouding.

De heer A. Denys : Dat kan niet. Wat is het resultaat van de stemming ?

De voorzitter : De uitslag is 68 voor het voorstel en 44 tegen. De onthouding van de leden van de regering is dus geenszins van doorslaggevend belang geweest voor het uiteindelijke resultaat van de stemming.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot het verlenen van voorrang in openbare vergadering aan een voorstel van resolutie

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, bij motie van orde wens ik een beroep te doen op artikel 36, punt i) van ons reglement. Het Vlaams Blok heeft zopas een voorstel van resolutie ingediend waarin aan de Vlaamse Raad wordt gevraagd zich te scharen achter de uitspraken verschenen in La Libre Belgique van 11 februari 1993 van de minister-president van de Vlaamse regering in verband met de verdere federalisering van België. Wij laken in onze resolutie ook het feit dat de minister-president hiervoor door de Koning op het matje is geroepen. Wij wensen

dat de Vlaamse Raad zich uitsprekt over het verlenen van voorrang aan deze resolutie, omdat wij menen dat de vaudeville die hier zopas is opgevoerd enkel tot doel heeft de Franstaligen te sussen, iets waar wij als Vlaamse Raad toch onmogelijk mee akkoord kunnen gaan. Een aantal leden van deze Raad willen hierover geen debat aangaan, omdat in bepaalde partijcenaakels beslist is dat wij de toorn vanuit Franstalig België van ons moeten afhouden. Dus mag er geen debat komen, mogen er geen resoluties of moties worden ingediend die de Vlaamse Raad tot een uitspraak dwingen. Uiteindelijk komt dit erop neer dat wij dit debat voor onze neus zien weggekaapt door de Kamer van Volksvertegenwoordigers die volgende week over dit thema wel zal debatteren en waardoor onze Raad wordt gedegradeerd tot een tweederanginstelling, terwijl men gewoonlijk zegt dat dit niet het geval is. Vandaag wordt het tegendeel dus bewezen.

Door de houding die de meerderheidsfracties van de CVP en de SP vandaag aannemen, desavoueren ze hun eigen minister-president en dwingen ze hem bijna tot ontslag. De minister-president kan zich in de Vlaamse Raad niet verantwoorden voor zijn uitspraken verschenen in een krant en de oppositiepartijen mogen hierover geen vragen stellen, hoewel wij in een democratie leven.

Mijnheer de voorzitter, wij dringen aan op een prioritaire behandeling van ons voorstel van resolutie.

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de voorzitter, ik protesteer tegen het feit dat een lid dat zich niet heeft onthouden bij de stemming, toch een stemverklaring aflegt. Dit is in strijd met het reglement. Wie conform het reglement wil handelen, onthoudt zich en verklaart nadien waarom hij zich heeft onthouden.

Bovendien vereist het reglement dat een voorstel van resolutie eerst wordt gedrukt en uitgedeeld alvorens de raad zich daarover uitsprekt. Ik

Hancké

vraag de toepassing van ons reglement.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, ter attentie van de heer Dewinter signaleer ik dat er op onze agenda van morgen actuele mondelinge vragen staan, ingediend door onder andere de heren Geysels, Denys en Van Grembergen, en gericht tot de minister-president, die daar morgen op zal antwoorden. Er komt dus morgen in elk geval een antwoord van de minister-president. Het argument dat de Vlaamse raad niet normaal democratisch functioneert, gaat dus niet op.

De voorzitter : Dames en heren, de heer Dewinter heeft dus bij motie van orde het woord gevraagd om een voorstel van resolutie in te dienen waarvoor hij de hoogdringendheid vraagt. Ik stel voor dat wij het voorstel laten drukken en uitdelen en dat wij ons morgen om 16 uur hierover uitspreken. Is de Raad het daarmee eens ? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, van de wet van 3 augustus 1960 houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen, van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977, van de wet van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen en van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum

— 241 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, van de wet van 3 augustus 1960 houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen, van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977, van de wet van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen en van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vanleenhove, verslaggever, heeft het woord.

De heer G. Vanleenhove, verslaggever *(op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, het ontwerp van decreet heeft geenszins de bedoeling het universitaire landschap en de organisatie van het universitair onderwijs te herketenen. Het beoogt veeleer na een evaluatie van één jaar een aantal correcties, verfijningen, aanvullingen en verduidelijkingen aan te brengen aan het initiële universiteitsdecreet van 12 juni 1991. Deze operatie werd door de nagenoeg voltallige commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid als zeer positief en zinvol ervaren.

De bespreking in de commissie spitste zich vooral toe op een zestal thema's : ten eerste, de doctoraatsopleiding en de toegang van de HOLT-studenten tot het doctoraat, ten tweede, de cumulatierегeling voor het voltijds academisch personeel, ten derde, de voortgezette academische opleidingen, ten vierde, de samenwerking met buitenlandse universiteiten in het licht van de toeneemende internationalisering van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek, ten vijfde, de toelatingsvoorwaarden en inschrijving aan de universiteit, en tenslotte ten zesde, de financiële implicaties van het decreet.

Voor het doctoraat geeft het decreet vorm en inhoud aan de specifieke op-

Mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck (VLD), ondervoorzitter van de Raad, diende namens haar fractie in de commissie Onderwijs bij de bespreking van het gewijzigde universitair decreet een aantal amendementen in

leiding die hiervoor reeds in het moederdecreet gestipuleerd was. Hier leefde de bezorgdheid in de commissie om voldoende garanties in te bouwen voor een substantiële en kwalitatieve invulling van deze opleiding. De invulling daarvan is echter niet decretaal vastgelegd. Volgens de onderwijsminister zal een en ander vooral afhankelijk zijn van de Europese evoluties ter zake.

Veel positieve aandacht ging in de commissie ook naar de nieuwe regeling waardoor studenten uit het hoger onderwijs van het lange type thans ook toegang krijgen tot de doctoraatsopleiding. Uit de bespreking werd duidelijk dat de universiteiten daaromtrent geen verplichting hebben, maar als zij deze HOLT-studenten dan toch tot de doctorale opleiding wensen toe te laten, dan moeten zij hen in elk geval een toelatingsexamen, al dan niet met bepaalde vrijstellingen, laten afleggen.

Dit toelatingsexamen is daarentegen niet verplicht voor studenten met een buitenlands diploma van hoger niet-universitair onderwijs. Daar blijft dus

Vanleenhove

nog een bepaalde vorm van discriminatie bestaan.

Een tweede wijziging in het decreet betreft, zoals gezegd, de **cumulregeling** voor het academisch personeel. Als algemeen basisprincipe geldt voortaan de beschikbaarheid van het personeel voor het onderzoek en de wetenschap. In de Vlaamse regering wordt wel een lijst opgesteld met beroeps- of bezoldigde activiteiten die onverenigbaar worden geacht met een voltijds ambt van het academisch personeel. Toch wordt daarnaast nog een vrij grote autonomie gegeven aan de universiteitsbesturen om deze lijst uit te breiden of te beperken. Enkele leden hadden het met dit laatste moeilijk omdat zij misbruiken en een bepaalde willekeur van de universiteitsbesturen vrezen. Er werd gesteld dat het veld beter geplaatst is om de concrete toepassing van die lijst te evalueren dan de centrale administratie in Brussel. Uitgangspunt blijft dat, onder voorbehoud van bepaalde afwijkingen, gecumuleerde activiteiten voor voltijds academisch personeel de omvang van twee halve dagen per week niet zouden mogen overschrijden.

Een commissielid had bezwaar tegen de openbaarmaking van de lijst van personeelsleden die een gecumuleerde activiteit uitoefenen. Deze openbaarmaking zou een nefaste **uitwerking** kunnen hebben op de werksfeer en de collegialiteit onder het personeel. De meerderheid deelde deze mening evenwel niet en ging akkoord met het standpunt van de minister die stelde dat de bekendmaking van de cumulatielijst als een soort van sociale controle aangezien moet worden.

De commissie apprecieerde verder de stimulans in het decreet tot samenwerking tussen de universiteiten inzake de voortgezette academische opleidingen. Ook de grote **programmatievrijheid** die hiervoor aan de universiteiten wordt toegekend, draagt de goedkeuring weg. Bovendien voorkomt de nieuwe regeling een bepaalde vorm van wildgroei en ze zet tevens aan tot meerjarig denken in de universiteiten.

In verband met het open hoger onderwijs, dat in dit decreet niet aan bod komt, stelde de minister een afzonderlijke behandeling in het vooruitzicht omwille van de complexiteit en de specificiteit van deze problematiek.

Over het deel samenwerking met buitenlandse universiteiten kan ik kort zijn. Algemeen stelden de commissieleden het op prijs dat in het raam van een groeiende internationalisering van het universitaire gebeuren de samenwerkingsmogelijkheden over de Europese grenzen heen thans verruimd worden tot alle buitenlandse universiteiten. Wel worden nog bepaalde tekorten geconstateerd, onder meer in verband met de opleiding tot huisarts. Volgens de minister lag hieromtrent een voorontwerp van decreet voor advies bij de VLIR. In de nabije toekomst zouden ook de beroepsverenigingen van huisartsen geraadpleegd worden.

Wat de toelatingsvoorwaarden en inschrijving aan de universiteit betreft, keurde de commissie naast een enkele tekstharmonisering ook nog een tweetal niet onbelangrijke amendementen goed.

Het eerste amendement zet een vergetelheid recht uit het universiteitsdecreet van 12 juni 1991. Zoals dat vóór die datum het geval was, wordt er door het amendement opnieuw voorgesteld dat personen die geslaagd zijn voor de hele cyclus van een instelling die leidt tot het ambt van bedienaar van een erkende erediensdienst, in bepaalde voorwaarden ingeschreven kunnen worden in een opleiding van de tweede cyclus van het studiegebied godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht.

Het tweede goedgekeurde amendement strekt ertoe naar analogie met het inschrijvingsgeld ook voor het examengeld een onderscheid te maken tussen de gewone studenten, de beursstudenten en de bijna-beursstudenten.

Om te besluiten kan ik stellen dat het ontwerp van decreet in z'n totaliteit geen bij komende financiële repercus-

sies heeft, omdat de verschillende maatregelen, die erin opgenomen zijn, elkaar vanuit financieel oogpunt opheffen.

Het geamendeerde ontwerp van decreet werd met 9 stemmen bij 1 onthouding aangenomen. (**Applaus bij de meerderheid**)

De voorzitter : Mevrouw Neyts heeft het woord.

Mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als de aanwezigheid van de raadsleden nu wordt vergeleken met deze van een half uur geleden, kunnen allerlei beschouwingen worden gemaakt over de respectieve aandacht die wordt besteed aan de wisselvalligheden van de actualiteit enerzijds en aan de toekomst van het Vlaamse onderwijs anderzijds. Ik neem aan dat sommigen dit een goedkope bewering zullen vinden en ik zal hierop dus niet verder ingaan.

Wij bespreken het tweede universiteitsdecreet dat zeer snel op het eerste is gevolgd. Terwijl de universiteiten zich nog niet volledig aan de beschikkingen van het vorige decreet hebben aangepast, zullen zij na de goedkeuring van het tweede decreet reeds met een aantal wijzigingen en aanpassingen worden geconfronteerd.

Mijnheer de minister, u heeft in uw toelichting bij de motivatie gezegd dat uit de evaluatie van het moederdecreet blijkt dat een aantal aanpassingen noodzakelijk zijn. Dit is in een aantal gevallen ongetwijfeld juist. Een aantal beschikkingen van dit decreet zijn echter ook correcties op datgene wat oorspronkelijk was bepaald. Met sommige zijn wij het volkomen eens. Ik zal dit straks toelichten.

Mijnheer de minister, eerst wil ik erop wijzen dat het een beetje verbazend is dat u ongeveer een jaar na het in werking treden van het zeer belangrijke eerste decreet aanpassingen wenst aan te brengen terwijl de universiteiten nog aan de nieuwe beschikkingen moeten wennen. Toen collega Roland Deswaene een voor-

Neyts-Uyttebroeck

stel van decreet indiende om de modaliteiten inzake de organisatie van de participatieraden in het gesubsidieerd onderwijs te wijzigen, iets waartegen wij fundamentele bezwaren hebben, hebt u geargumenteed dat een wetgeving die in volle uitvoering is eigenlijk best niet wordt gewijzigd. U bent die mening toegedaan wanneer een dergelijk voorstel uitgaat van de oppositie, maar wanneer u zelf een zeer recente wetgeving die nog in volle uitvoering is, wil wijzigen, doet u dat wel.

Een fundamentele correctie die in dit decreet wordt ingeschreven is het feit dat het nu, zij het onder nog altijd strengere voorwaarden dan voor hun buitenlandse collega's of voor hun collega's dragers van een buitenlands diploma, voor afgestudeerden van het Vlaams hoger onderwijs buiten de universiteit minder moeilijk zal worden om aan onze universitaire of academische instellingen te docteren. Wij waren van meet af aan de mening toegedaan dat het onrechtvaardig was een discriminatie in te voeren en zelfs nu nog enigszins te handhaven tussen de gediplomeerden van een Vlaamse opleiding van academisch niveau anderzijds.

De verslaggever heeft op een zeer correcte manier zeer nauwkeurig in herinnering gebracht waaruit deze discriminatie bestaat. Zij bestaat uit het feit dat voor houders van een buitenlands diploma van academisch niveau, de universiteitsbesturen bepalen of en onder mits welke voorwaarden zij deze gediplomeerden tot een doctoraatsopleiding toelaten, terwijl er voor afgestudeerden van een Vlaamse opleiding van academisch niveau altijd een bijkomend examen is vereist. Mijnheer de minister, is dat niet juist ?

Minister L. Van den Bossche : Dat kan.

Mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck : Mijnheer de minister, ik sluit niet uit dat mijn geheugen mij bedriegt, dat kan ook mij overkomen, maar ik meen mij te herinneren dat wij bij de bespreking die vraag

hebben gesteld en dat u er positief hebt op geantwoord.

Minister L. Van den Bossche : Ik zal er hebben aan toegevoegd dat uit mijn gesprekken met het bureau van de VLIR is gebleken dat bij de toepassing van het decreet wel enige vragen zullen worden gesteld. Men zal de kan morgen invullen. Of dat zo zal blijven na enkele jaren is de vraag. Juridisch gaat het alleen maar om kan. U heeft gelijk waar u spreekt over de moeilijkheden tijdens de beginperiode van de toepassing. Alle universiteiten hebben ondubbelzinnig de indruk gegeven dat zij daarbij enige vragen zullen stellen.

Mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck : Zij zijn dus van zins om alleszins tijdens de beginperiode een soort van discriminatie in stand te houden, zij dat zij later eventueel tot betere inzichten kunnen komen. Laten wij dat dan hopen. Het feit dat de aanvankelijke onmogelijkheid is teniet gedaan, vinden wij positief.

Wij hebben in verband met de beschikkingen over de cumulatierегeling in de commissie twee amendementen ingediend. Wij hebben die opnieuw ingediend omdat wij vinden dat het over niet onbelangrijke zaken gaat. De Vlaamse regering zal op voorstel van de minister bevoegd voor Onderwijs de lijst opstellen van de activiteiten, mandaten en dergelijke meer die als onverenigbaar met het voltijds uitoefenen van een academisch ambt worden beschouwd omdat men van oordeel zou zijn dat die activiteiten of mandaten zodanig veel tijd in beslag nemen dat er niet nog voldoende tijd overblijft voor het voltijds uitoefenen van een academisch ambt. Er is bepaald dat het universiteitsbestuur deze lijst kan wijzigen of in elk geval kan aanvullen. Wij hebben gezegd dat wij ervoor beducht waren dat bepaalde universiteitsbesturen daarbij niet altijd met volledige objectiviteit te werk zouden gaan en dat men regelingen kan krijgen die worden uitgewerkt om één bepaalde persoon te treffen. Ons amendement bij artikel 25 strekt ertoe die mogelijkheid tot aanvulling door het universiteitsbestuur te schrappen.

Een andere beschikking die wij wensen te amenderen is dat het universiteitsbestuur via de commissaris van de regering de lijst van alle cumuls aan de regering moet meedelen. Het ontwerp van decreet bepaalt dat deze lijst tevens binnen de universiteit bekend moet worden gemaakt. Wij vinden dit een overbodige maatregel en blijven erbij dat hij best zou worden geschrapt.

Mijnheer de minister, naar gelang de wijze waarop onze amendementen worden onthaald, zullen wij morgen ons uiteindelijk stemgedrag bepalen over het ontwerp van decreet. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Moors heeft het woord.

De heer C. Moors (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, beste collega's, bij de bespreking van het huidige ontwerp van decreet wens ik nogmaals het belang van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap te beklemtonen.

Na de staatshervorming van 1988 heeft de Vlaamse Gemeenschap haar autonomie op onderwijsvlak maximaal benut. Sinds de goedkeuring van het bijzonder decreet betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs ligt vandaag het zestiende onderwijsdecreet voor. Het was de grote verdienste van wijlen Daniël Coens de hervorming van de universiteiten, na grondig overleg en voortdurende aanpassingen van de tekst, tot een goed einde te hebben gebracht. Er is toen ook duidelijk gezegd dat deze wijziging aan het universiteitsdecreet en de organisatie van de studies van die aard zijn dat er aanpassingen moesten gebeuren. Deze nieuwe regelgeving laat de universiteiten toe een eigen, modern beleid te voeren en in te spelen op nieuwe noden van de maatschappij en op internationale fenomenen.

Mijnheer de minister, ik denk dat u terecht uw vaderlijke zorg voor het moederdecreet hebt getoond om deze aanpassing reeds na één jaar ingang te laten vinden. Ik denk even-

Moors

wel dat een snelle evaluatie zeer wenselijk is om een goed verloop van de reorganisatie mogelijk te maken. U hebt deze aanpassingen zeer spoedig in een ontwerp van decreet aan de Vlaamse Raad voorgelegd.

Het is misschien ook wenselijk dat we een evaluatie zouden maken van een aantal andere decreten die wij voordien behandeld hebben. Ik zal daarop evenwel nu niet verder ingaan.

Er werd vastgesteld dat sommige instellingen zich onterecht de benaming universiteit toeëigenen. Artikel 2 van het ontwerp van decreet behoudt deze benaming expliciet voor voor de instellingen die in artikel 3 van het oorspronkelijke decreet zijn opgesomd, meer bepaald de instellingen die bepaalde opleidingen mogen organiseren. Dit is zeer positief, want al te vaak worden studenten misleid door benamingen van universiteiten — ik weet niet welke buitenlandse benaming ze allemaal gebruiken — en er wordt trouwens veel geld gevraagd voor dergelijke inschrijvingen. Op die manier wordt de indruk gewekt dat men een universitair diploma behaalt. De meerderheid weet wel dat het niet zo is, maar ik denk dat het zeer verwarrend is, vooral voor de niet-deelnemers en potentiële studenten die daarvoor worden aangeschreven.

Het is tevens zeer positief dat het ontwerp van decreet de doctoraatsopleiding als een aparte opleiding classificeert, en niet meer beschouwt als een voortgezette academische opleiding. Daarenboven is het goed dat de doctoraatsopleiding wordt omschreven. Zoals onze fractie in de commissie reeds opmerkte, moet evenwel de vraag worden gesteld of het decreet wel genoeg garanties inhoudt voor een echte, degelijke kwaliteitsopleiding.

De doctoraatsopleiding mag door de universiteiten niet worden beschouwd als een extra bron van financiering.

De notie kwaliteitsbewaking is in de onderwijsdecreten vrij nieuw. De

toekomst zal evenwel moeten uitwijken of ook in artikel 5 van het huidige decreet een kwaliteitsvereiste moet worden ingeschreven. Mijnheer de minister, wij vragen hierop strikt te willen toezien. De kwaliteitsbewaking moet inderdaad een grote zorg zijn om een zekere vorm van uniformiteit toe te laten in het hoger en in het universitair onderwijs.

Door artikel 23 van het voorliggende ontwerp van decreet kunnen de HOLT-afgestudeerden worden toegelaten tot de verdediging van een doctoraal proefschrift. De CVP-fractie vindt dit een goede maatregel. Hiermee wordt niet alleen een discriminatie met buitenlandse studenten van het academisch onderwijs vermeden, maar er wordt ook een nieuwe brug tussen het HOLT en de universiteit gelegd. Het is inderdaad een nieuwe belangrijke stap in de overgangsmogelijkheden. Toch is opnieuw een zekere behoudsreflex in de universitaire wereld waar te nemen. Inderdaad, universiteitsstudenten en bepaalde organisaties hebben hieromtrent hun ongenoegen geuit. Dit is wel tekenend voor de hokjesmentaliteit die erop gericht is zichzelf te beschermen. Ooit heeft iemand gezegd dat van alle instellingen de universiteiten wel de meest conservatieve zijn. Dat naar aanleiding van het rapport van de ambtelijke commissie het HOLT zich afzet tegen het samengaan met het HOKT, is daarvan een ander voorbeeld. De vraag moet worden gesteld of op termijn één hoger onderwijs, waarin wel diverse opleidingsprofielen worden uitgetekend, niet het grote doel moet zijn.

Graag vermeld ik de betere omschrijving van toegang tot en overgang naar de universiteiten van afgestudeerden van onderwijsinstellingen van hoger onderwijs die niet strikt onder de zogenoemde HOLT-instellingen vallen.

Ik denk hierbij aan de voltijdse opleidingen voor priester-studenten. Het is wenselijk dat de mogelijkheden voor de studenten van het groot seminarie, het Centrum voor Kerkelijke Studies te Leuven en de Agripopleiding te Averbode behouden blijven, ook al hebben deze instellingen

op dit ogenblik niet het strikte HOLT-statuut. Voor de huidige studenten uit deze richting bestaan er, in vergelijking met vroeger, nu zelfs minder mogelijkheden. Thans is er immers een regeling voor de kandidaturen. Vroeger bestond er een mogelijkheid van vrijstelling in de licenties. Wanneer men vroeger bijvoorbeeld twee jaar filosofie drie jaar theologie studeerde en daarna godsdienstwetenschappen wilde studeren, bestond de mogelijkheid om in één jaar de licentie godsdienstwetenschappen te behalen. Dit wordt nu niet meer gegarandeerd omdat deze opleiding niet volledig onder de HOLT-opleidingen valt. Voor bepaalde opleidingen moet die mogelijkheid toch worden ingebouwd.

Positief is eveneens dat de samenwerking tussen de universiteiten inzake de voortgezette academische opleiding wordt bevorderd. De programmeervrijheid wordt gegarandeerd, terwijl het financieringsmechanisme de universiteiten ertoe zal aanzetten degelijke afspraken te maken. Hiermee wordt de impuls tot overleg versterkt die reeds in het moederdecreet was ingebouwd.

Deze programmeervrijheid is ook zeer belangrijk voor de verdere internationalisering van onze universiteiten. Hierdoor kunnen ze inspelen op tendensen en noden die zich in Europese context aanbieden. Daarenboven bevordert dit ontwerp van decreet uitdrukkelijk de internationalisering. Daartoe werd artikel 125 van het oorspronkelijke decreet verduidelijkt en geëxpliciteerd.

Artikel 17 van het ontwerpdecreet handelt over de inschrijvingsgelden en andere kosten. In het decreet van 23 juli 1991 werden de inschrijvingsgelden voor de academische en de voortgezette academische opleidingen geregeld. Deze regeling wordt nu uitgebreid tot de academische lerarenopleiding, de doctoraatsopleiding, het doctoraat, en tot een tweede inschrijving voor een ander studiejaar van een academische of voortgezette academische opleiding. Ook de kwestie van het bedrag voor het examengeld en de bijkomende kosten wordt geregeld. Dit is positief, want

Moors

op deze wijze wordt aan de studenten en ouders financiële duidelijkheid geboden.

Mijnheer de minister, ik wil ook nog een positieve opmerking maken in verband met de indexering van een bepaalde enveloppe voor het Limburgs Universitair Centrum. Deze regeling was vorige keer vergeten voor de studenten die de overstap maken van de Economische Hogeschool.

Ten slotte wil ik nog enkele bedenkingen herhalen die reeds in de commissie werden geformuleerd.

Mijnheer de minister, het wordt tijd dat er werk wordt gemaakt van een vernieuwde lerarenopleiding. Overhaasting is hier zeker uit den boze. Er is echter reeds veel studiewerk gebeurd en de standpunten werden reeds gepubliceerd. Het blijft echter een materie die zeer omzichtig moet worden behandeld. Wanneer denkt u dat deze problematiek kan worden behandeld in de commissie en in plenaire vergadering ?

In de commissie werd ook aangedrongen op een regeling voor het open hoger onderwijs. Misschien voelden de commissieleden aan dat er iets ging gebeuren in verband met de subsidiëring of de contacten met Nederland. In ieder geval hebben we vastgesteld dat er een dispuut is ontstaan met Nederland over het open hoger onderwijs.

Ik weet ook dat u intussen een verklaring hebt afgelegd, waaruit blijkt dat u een bepaald krediet in het vooruitzicht hebt gesteld om de samenwerking te handhaven. Ik denk dat we deze discussie grondig moeten voeren, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering. Het open hoger onderwijs heeft veel te lang te kampen gehad met een probleem dat we in de commissie nooit hebben kunnen oplossen. We hebben er ons namelijk nooit echt over uitgesproken of we nu al dan niet definitief met Nederland willen samenwerken. We hebben wel voorlopige regelingen getroffen waar we via bestaande universiteiten en hogescholen ter

plaatsse de organisatie verzorgden. De scholen en universiteiten kregen daardoor een grote vrijheid. Tot een definitieve uitspraak voor samenwerking zijn we echter nooit gekomen. Ik pleit dus voor overleg op dat vlak. Het open hoger onderwijs biedt immers kansen voor veel mensen, hoewel het bij ons wel enigszins anders is dan in Nederland. In Nederland wordt er bijvoorbeeld niet zoveel gedaan aan onderwijs voor sociale promotie, wat we vroeger **avondonderwijs** noemden. Bij hen zal er dus meer een beroep worden gedaan op het open hoger onderwijs. Dit belet echter niet dat er bij ons ook een grote vraag naar bestaat. De wereld verandert immers voortdurend en permanente bijscholing is noodzakelijk. Enkele jaren geleden had de commissie de gelegenheid om ter plaatse te gaan kijken hoe het gesteld was met de **know-how** op **technisch-wetenschappelijk** en **pedagogisch vlak**. Zeker voor onze vele nieuwe leden zou het wellicht interessant zijn om dat nog eens te doen. Ik dring er dan ook op aan dat we een definitieve regeling voor het open hoger onderwijs opstellen. De CVP-fractie zal dit decreet dan ook goedkeuren.

De voorzitter : De heer Appeltans heeft het woord.

De heer L. Appeltans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in zijn uitstekende toelichting noemde de verslaggever het ontwerp van decreet dat nu voorligt positief en zinvol. Ik geloof dat wij ons daarbij kunnen aansluiten. Hier en daar wil ik toch nog enkele specifieke bemerkingen maken, zoals ook de heer Moors en mevrouw Neyts al deden.

Het universiteitsdecreet bevat 65 artikelen die de 208 artikelen van het oorspronkelijke decreet uit 1991 moeten aanvullen. Het gaat hier niet alleen om noodzakelijke bijstellingen, maar ook om uitdiepingen, rechtzettingen en bijkomende overgangsbepalingen. Dit wijst erop dat er toch heel wat verwarring is ontstaan rond het decreet van anderhalf jaar geleden. Ik vind dat we toen een goed decreet hebben goedgekeurd, dat echter jammer genoeg op dat moment niet volledig kon worden afge-

werkt in de wetgeving. Ik ben het niet eens met mevrouw Neyts, die vindt dat de minister het decreet na zo'n korte tijd nog niet zou mogen herzien. Naar mijn mening is het feit dat we dat durven doen een uiting van flexibiliteit, wijsheid en verantwoordelijkheidsgevoel. Wij zijn er echter ook voorstander van om de deelname aan de participatieraden te herzien. De minister zei toen dat een evaluatie hierover pas kon worden gemaakt na een bepaalde periode. Ik hoop dat we ook voor deze kwestie binnenkort aan een evaluatie toekomen.

Ik meen, mijnheer de minister, dat ik tegen het einde van de bespreking in de commissie heb gevraagd om het universiteitsdecreet leesbaar te houden en dus de talrijke aanpassingen die waarschijnlijk zullen worden goedgekeurd in een nieuwe globale tekst te gieten. Dit ontwerp is in vele onderdelen immers bijzonder technisch. Het zou goed zijn dit te doen. Ik dacht trouwens dat u dit beloofd had, om zo aan de duidelijkheid tegemoet te komen.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik vraag mij af waarom het niet mogelijk is de tekst van een ontwerp — bij een voorstel ligt dit inderdaad moeilijker — onmiddellijk in de originele tekst in te passen, eventueel cursief. Dit zou een enorme tijdwinst opleveren, evenals een grotere verstaanbaarheid omtrent het doel van de aanpassing. Vooral de zeer technische ontwerpen zouden daardoor sterk aan leesbaarheid winnen.

Bij zijn toelichting in de commissie heeft de minister terecht herinnerd aan de zeven doelstellingen die in het oorspronkelijke decreet werden vermeld. Wij mogen benadrukken dat deze geenszins worden aangetast door het ingediende ontwerp, integendeel. De bedoeling is juist de versterking en verfijning ervan. Het ontwerp werkt een aantal schoonheidsfouten weg, zonder aan de essentie van het oorspronkelijke decreet te raken.

Hoewel er in het voorliggende ontwerp niet wordt verwezen naar artikel 122 en artikel 123, wil ik daar

Appeltans

toch even naar verwijzen, zoals collega Moors dat deed. In deze artikelen wordt de kwaliteitsbewaking behandeld. Enerzijds krijgen de besturen van de universiteiten de opdracht om regelmatig, naar ik meen minstens om de vijf jaar, een zekere evaluatie op te maken. Anderzijds verbindt de Vlaamse regering zich ertoe vergelijkende onderzoeken te laten uitvoeren om te achterhalen hoe de universiteiten zich ontwikkelen.

Mijnheer de minister, er is sprake van een commissie van onafhankelijke deskundigen. Ik weet niet welke vorderingen of toekomstperspectieven hier bestaan, ik beschik niet over concrete gegevens hierover en vraag u dan ook enige toelichting.

Enkele sprekers hadden het reeds over het cultiveren van de hokjesmentaliteit, zoals de heer Moors dat noemde. Ook wij zijn daarvan overtuigde tegenstanders. Verscheidene scholen willen zichzelf immers beschermen door zich te isoleren en zich los te maken van het totale universitaire onderwijsveld. Dit kan natuurlijk niet. Zoals blijkt uit bepaalde artikelen van het ontwerp zou het dwaas zijn om in Vlaanderen op dit vlak een dorpsmentaliteit te laten openbloeien, juist op een ogenblik waarop wij internationale contacten aanmoedigen. Mijnheer de minister, ik denk dat u dit standpunt probleemloos zal kunnen beamen.

De verslaggever heeft uitstekend melding gemaakt van de gesprekken in de commissie. Ik breng dan ook niet alles terug te berde, maar wil wel enkele nuanceringsaanbrengen. Op zeker ogenblik was er sprake van mogelijkheden voor de afgestudeerden van het HOLT om te kunnen doctoreren, wat een goede zaak is. De universiteiten zouden daarbij een instapdrempel kunnen instellen en verhogen. Ik verwacht niet dat zij van deze mogelijkheid gebruik zullen maken. In het kader van de autonomie en de responsabilisering van de universiteiten zou het toch wel bijzonder dwaas zijn om goede studenten met de vereiste basis en het intellectueel niveau om te kunnen doctoreren

voor een instapdrempel te zetten die onverstandig hoog zou zijn.

Het is trouwens de plicht van de universiteiten om een kwaliteitsniveau na te streven. Dit mes kan aan twee kanten snijden. De toekomst zal uitwijzen hoe zij zich ter zake zullen opstellen.

Het is goed dat de sommen van de inschrijvingsgelden en de examengelden meer in detail werden vastgelegd. Het is ook goed het aangenomen amendement te nuanceren. Er was enige discussie over de sommen, maar daarover kan eindeloos worden getwist. De opgegeven cijfers zijn naar mijn oordeel sociaal en haalbaar voor degenen die minder goed bij kas zitten.

De cumulatierегeling voor het voltijds academisch personeel behoudt alleen nog als norm het criterium van de beschikbaarheid van het academisch personeel voor de universiteiten. Dit is een beperking, maar zonder een al te streng keurslijf. Er wordt overwogen om met een aantal maatregelen dit lichtjes aan te passen. Vooral de koppeling aan de verantwoordelijkheid en de grotere autonomie die wij aan de universiteiten en de besturen van die universiteiten geven, vind ik persoonlijk een goede zaak. Mevrouw Neyts heeft aangehaald dat de subjectiviteit hier een rol kan spelen. Zij heeft daarin gelijk. Indien de wetgeving alle eventualiteiten om te ontsporen moet uitsluiten, komen wij precies tot het tegenovergestelde waarvan ik dacht dat de VLD voorstander was, met name om in de maatschappij zelf zoveel mogelijk op het juiste niveau verantwoordelijkheid te geven.

Ik wil ook even in pikken op de toekomst van het open hoger onderwijs. Ook de heer Moors heeft daarop gezinspeeld. Ik heb in de commissie duidelijkheid over de stelling gevraagd die wij ter zake zouden nemen. Ik heb verwezen naar het bezoek van de commissie voor Onderwijs aan Duitsland vorig jaar, waar er een bijzonder bloeiende vorm van open hoger onderwijs is. In de nabije toekomst moeten wij een keuze durven maken. Ook hier ligt een kans

tot democratisering van het universitair onderwijs. Iedereen die de nodige capaciteiten heeft, moet de kans krijgen om zijn universitaire diploma te behalen, maar vele mensen missen in hun jongere jaren om allerlei redenen die kans. Ik wens daarop nu niet dieper in te gaan. Het zou goed zijn mochten de minister van Onderwijs en zijn administratie op dit vlak voorbereidend werk verrichten, want het zou te dwaas zijn deze materie te laten verrotten. Volgens een krantebericht zou Nederland ervan afzien en zou er een aanpassing gebeuren. Ik weet niet of de minister hieromtrent enige toelichting kan verstrekken om alzo opheldering in deze zaak te brengen? Ik weet ook niet of de VLIR in dat verband reeds een standpunt heeft ingenomen, want ik heb ook de indruk dat men daar niet goed weet op welk been te staan. Het is belangrijk uit te gaan van het algemene principe, zonder al te zeer te denken – zoals dat jammer genoeg al eens gebeurt – aan de eigen belangen die de diverse universiteiten daarin kunnen hebben.

Ik ga niet dieper in op wat de heer Moors reeds heeft gezegd. De lerarenopleiding is volgens mij een bijzonder essentieel onderdeel. Ik ondersteun zijn stelling. Wij zijn blij dat de problemen rond de indexatie van de werkingskosten van het LUC zijn opgelost. Het betrof een vergetelheid. Omdat met de huidige regeling de mogelijkheid van delegeren wordt toegelaten, kan zowel voor LUC als voor UIA in Antwerpen een beter bestuur tot stand komen.

Ik wil mijn uiteenzetting beëindigen met het toelichten van een aspect dat niet rechtstreeks in deze artikelen aan bod komt, maar dat er toch onrechtstreeks naartoe leidt. Ik bedoel hiermee het aspect van de toeganbaarheid van universitaire studies voor scholieren.

Op dat vlak werd reeds heel wat studiewerk verricht. Deze aangelegenheid verdient al onze aandacht. Wij moeten nagaan welke rol de middelbare scholen momenteel spelen met betrekking tot de doorstroming naar het universitair onderwijs. Hierover beschikken wij reeds over cijfergege-

Appeltans

vens, zowel wat het universitair als wat het hoger onderwijs betreft. Ik heb de indruk dat de middelbare scholen zelf alsook hun geografische ligging enerzijds en de regionale spreiding van de universiteiten anderzijds, ter zake een belangrijk effect hebben. Ik vraag mij af in welke mate de doorstroming van scholieren naar de universiteiten kan worden verhoogd. Het is uiteraard onmogelijk in elk dorp een universiteit te bouwen. Wij stellen echter duidelijke verschillen vast in deelname. Het is toch onrechtvaardig dat degenen die toevallig bijvoorbeeld in de omgeving van Leuven, Brussel of Gent zijn geboren, meer kans hebben om een universitaire opleiding te volgen dan degenen die in Lommel of in Veurne zijn geboren.

Het zal weliswaar niet eenvoudig zijn ter zake een oplossing te vinden. Trouwens, ondanks het belangrijk democratiseringsproces dat in het onderwijs werd doorgevoerd, is het nog steeds schrijnend te moeten vaststellen hoe weinig jongeren uit kansarmere gezinnen naar het universitair onderwijs doorstromen. Mijnheer de minister, kan op dat vlak een initiatief worden genomen ?

Ik meen hiermee aan het eind te zijn gekomen van de bedenkingen die ik wou toevoegen aan het verslag van de heer Vanleenhove en aan het betoog van de vorige sprekers.

Tot slot wens ik nog te zeggen dat de Volksunie dit ontwerp zal goedkeuren.

De voorzitter : De heer Verleyen heeft het woord.

De heer 1. Verleyen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het ontwerp van decreet waarvan sprake beoogt de wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, alsook van vier vorige wetten, zoals trouwens in de titel is vermeld.

Ik zal het voornamelijk hebben over het decreet van 12 juni 1991. Ondanks het feit dat een ruim maat-

schappelijk debat de parlementaire discussie voorafging en ondanks het feit dat het geheel vrij harmonisch en evenwichtig was, blijkt na anderhalf jaar dat er behoefte is aan een aantal wijzigingen, verduidelijkingen, aanvullingen en correcties.

In juli 1992 werd, naar aanleiding van een arrest van het Arbitragehof, een eerste wijziging aangebracht in verband met het inschrijvingsgeld.

Vandaag wordt het geheel opnieuw bijgestuurd. Een aantal inhoudelijke veranderingen zijn voor onze fractie uiterst belangrijk.

Eerst is er de programmatievrijheid van de universiteiten inzake voortgezette opleidingen, evenwel gekoppeld aan een beperking van de financiering. Er wordt met name een bepaling ingevoerd waardoor elke voortgezette opleiding automatisch in een financieringsgroep wordt gerangschikt. Dit maakt het zowel voor de overheid als voor het universiteitsbestuur mogelijk een meerjarenplanning te hanteren.

De budgettaire schaarste dwingt eigenlijk tot orthodoxie en daarom lijkt het ons ook logisch dat wordt gepoogd de financiering van de voortgezette opleidingen te beheersen. Derhalve dient te worden bewezen dat een ingerichte opleiding voldoende aantrekkelijk is en tegemoetkomt aan reële behoeften. De opleidingen die niet aan de programmatie- en/of rationalisatienormen voldoen, kunnen bovendien mits bijzondere voorwaarden toch worden ingericht. Op die manier wordt ook ingegaan op de bezorgdheid van onder andere de SERV, met name dat voor voortgezette opleidingen ook andere elementen, zoals kwaliteit, aanwezige expertise en internationale uitstraling, moeten worden geëvalueerd.

De doctoraatsopleiding die uit de voortgezette opleidingen wordt geïsoleerd krijgt nu vorm en inhoud. Deze doctoraatsopleiding wordt ingevoerd als specifieke bijkomende opleiding voor doctorandi. Wij zijn met de minister van mening, in tegenstelling met wat de VLOR voorstelt, dat het goed is een maximum

van 1.800 uren in het belang van de student aan te houden.

Wij kunnen ons vinden in de inschrijvingsgelden zoals die worden bepaald voor de doctoraatsopleiding en voor het doctoraat. De toegang tot het doctoraat wordt geregeld voor buitenlandse studenten van wie het diploma niet gelijkwaardig kan worden verklaard. Bijzonder belangrijk voor ons is het feit dat via artikel 23 het nu mogelijk wordt voor alle HOLT-afgestudeerden toegang te krijgen tot het verdedigen van een proefschrift met het oog op het behalen van de academische graad van doctor.

Na het vrijmaken van een krediet voor sociale voorzieningen in het HOBU is dit een tweede heel belangrijke maatregel die een discriminatie ten opzichte van de hogeschoolstudenten wegwerkt. Wij schrijven ons daarmee trouwens in in een beweging die eerder al in de ons omringende landen op gang is gekomen. Ik kom daarmee bij mijn volgende punt.

De bevordering van internationale en interuniversitaire samenwerking. Er werden een aantal bepalingen ingevoerd die de samenwerking van Vlaamse universiteiten met buitenlandse universiteiten of instellingen voor academisch onderwijs moeten bevorderen.

Het begrip instelling voor hoger onderwijs in de EG wordt in artikel 19 verruimd tot een instelling voor academisch onderwijs in het buitenland. Vanzelfsprekend ontstaan daardoor nieuwe mogelijkheden voor internationale samenwerking. Bovendien kan dit ook een stimulans betekenen voor interuniversitaire samenwerking in de Vlaamse Gemeenschap. Artikel 37 wijzigt het oorspronkelijke artikel 135 en daardoor wordt de aanrekening mogelijk van de onderwijsbelastingseenheden, voortspruitend uit interuniversitaire opleidingen.

De verfijning van het financieringssysteem is een andere verdienste van dit decreet. Uiteraard zijn de maatregelen die hier worden genomen uiterst technisch maar grosso modo kan worden gesteld dat aan de eigenheid van het vroeger ingestelde financie-

Verleyen

ringsmechanisme niet wordt geraakt. De universiteiten behouden met andere woorden een heel grote mate van financiële autonomie en dus verantwoordelijkheid. De ingebouwde alarmbel via de 80/85 percentregeling op personeelsuitgaven wordt door een aantal nieuwe maatregelen verbeterd. Het verschil tussen de loonindex enerzijds en de consumptieindex anderzijds en de snelheid waarmee deze evolueren, wordt nu ook verrekend. De indexformule werd eveneens gewijzigd voor de jaarlijkse werkingstoelage. Men neemt nu telkens als referentiejaar 1991 waardoor minstens één onbekende uit het systeem verdwijnt namelijk de raming naar het vorig begrotingsjaar toe. Daardoor wordt een — elk jaar weerkerende — discussie vermeden over de indexformule, zoals het departement die raamt. Bovendien wordt met het telkens terugkeren naar een vast referentiejaar meteen ook de indexatie, zoals die voor het voorgaande jaar werd geraamd, aangepast aan de werkelijke evolutie. Het verlies of de winst ten opzichte van de vroeger geraamde indexering wordt dus nu doorgerekend aan de universiteiten, wat ons een stuk billijker lijkt.

Dan is er de nieuwe cumulatierегeling. Tot op heden waren er twee reglementeringen, een naar de omvang toe, een andere naar het financiële aspect.

Deze twee afzonderlijke benaderingen maakten de reglementering soms uiterst onpraktisch, bovendien totaal ondoorzichtig. Artikel 63 van het ontwerpdecreet wijzigt nu de wet van 24 december 1976.

Het academisch personeel wordt aan het toepassingsgebied van deze wet onttrokken en er komt een eigen uitgewerkt regeling voor in de plaats.

Wij zijn het eens met het principe dat, als uitsluitend criterium, de beschikbaarheid van het academisch personeelslid voor de universiteit werd aangehouden.

Het financiële aspect wordt dus losgelaten. Daarnaast komt het de uni-

versiteit zelf toe de beschikbaarheid van het academisch personeel te toetsen, binnen de krijtlijnen die door de decreetgever werden uitgezet zoals daar zijn twee halve dagen, de 70-percentregeling en een lijst van onverenigbaarheden die door de universiteit kan worden aangevuld.

Er wordt een zekere sociale controle ingevoerd door de publicatie van de cumuls, waarvan wij verwachten dat het cumulatie-beperkend zal werken. De cumuls, eigen aan sommige onderwijs- en onderzoeksgebieden, blijven bovendien gespaard zodat de voorgestelde regeling ons kan voldoen.

Ten slotte wens ik het te hebben over de regeling inzake examengelden en andere aan te rekenen kosten, waar nu ook een maximumbedrag wordt voorgesteld. Tot op heden waren de universiteiten vrij om het bedrag van de examengelden te bepalen. Door het decreet van 9 juli 1992 heeft de Vlaamse Raad reeds maximumbedragen voor de inschrijvingsgelden vastgelegd. Er werden bovendien drie categorieën van studenten ingevoerd : studenten, beursstudenten en bijna-beursstudenten. Het principe van een all-in collegegeld werd toen niet aanvaard. Nu wordt toch, zij het in een ietwat gewijzigde vorm en mede op verzoek van de studenten, op de vraag ingegaan. Het maximumbedrag van de examengelden en van de overige kosten, verbonden aan de inschrijving, wordt vastgelegd op 2.000 frank voor studenten, 1.500 frank voor bijna-beursstudenten en 1.000 frank voor beursstudenten. Er is geen indexering van die bedragen voorzien, zodat het zinvol blijft de examengelden los van de inschrijvingsgelden te blijven zien. Wat de wetten van 7 april en 28 mei 1971 aangaande de oprichting van de UIA en het LUC betreft, lijkt het ons logisch dat het vast bureau een aantal bevoegdheden krijgt, naar analogie met de bevoegdheidsverdeling in de autonome gemeenschapsuniversiteiten.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, om al deze redenen vinden wij dat dit decreet — nogal eens oneerbiedig het reparatie-decreet ge-

noemd — toch een degelijke regeling biedt. Onze fractie zal er derhalve haar goedkeuring aan hechten.

De voorzitter : De heer Tavernier heeft het woord.

De heer J. Tavemier (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de Agalev-fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren. Het bevat inderdaad een aantal bepalingen die een verbetering inhouden van het universiteitsdecreet en van het decreet in verband met de inschrijvingsgelden.

Toch hebben wij een aantal bedenkingen, vooral bij de manier waarop vorige decreten tot stand kwamen. Ik lees in het verslag over de besprekingen van het universiteitsdecreet van mei 1991 dat er op dat ogenblik door de vertegenwoordiger van Agalev werd geprotesteerd tegen het door de Vlaamse Raad jagen van dat decreet. Het is volgens ons dan ook niet verwonderlijk dat bepaalde leden van de commissie constateerden dat dit ontwerp van decreet voor een groot deel bestaat uit correcties en aanvullingen van lacunes in het oorspronkelijke decreet van 12 juni 1991.

Ook in verband met de bepalingen van het examengeld kan men spreken van een opvulling van lacunes waarop toen, onder andere door mij, werd gewezen.

Wij vinden verbeteringen op zich uiteraard een goede zaak, maar vragen toch opnieuw na te denken over het invoeren van een reflectieperiode tussen de behandeling van een decreet in de commissie en de bespreking ervan in de plenaire vergadering van de Vlaamse Raad. Indien men na de bespreking van het oorspronkelijke decreet een dergelijke reflectieperiode had ingebouwd, dan was het decreet misschien beter en vollediger geweest en was ons nu een deel van ons werk bespaard geworden.

Collega's, ik wens te wijzen op een aspect dat in het oorspronkelijke universiteitsdecreet en ook in dit ontwerp van decreet nauwelijks wordt vermeld, namelijk de democratisering.

Tavemier

ring van de universiteiten. Agalev is zeer bekommerd om de toegankelijkheid en de feitelijke instroom in de universiteiten van studenten uit gezinnen met een laag en middelmatig sociaal-professioneel niveau.

Het bepalen van een maximum inschrijvings- en examengeld, ook al wordt dat dan gemoduleerd naargelang het gaat over gewone studenten, beursstudenten of bijna-beursstudenten, volstaat niet om de instroom uit lagere socio-professionele groepen te vergemakkelijken.

Wij zijn even sterk bekommerd om de interne democratisering van de universiteiten. Artikel 62 van het universiteitsdecreet van 12 juni 1991 bepaalt in zeer algemene bewoordingen dat studenten inspraak moeten krijgen in materies die hen rechtstreeks aanbelangen. Reële studenteninspraak vergt echter concrete democratische structuren en procedures, die afdwingbaar moeten zijn en bijgevolg per decreet moeten worden bepaald.

Wij hopen in de nabije toekomst nog de kans te krijgen ten gronde te debatteren over de interne en externe democratisering van de universiteiten. In afwachting is Agalev bereid dit decreet als verbetering van en aanvulling op de vorige decreten goed te keuren.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil voorafgaandelijk de verslaggever bedanken voor zijn helder en goed gestructureerd verslag waarin de grote knelpunten duidelijk worden aangegeven. De commissie wil ik bedanken voor de vlotte en open gedachtenwisselingen die de grondigheid van het debat ten goede kwamen.

Ik dank de sprekers die namens hun fractie hun steun aan het decreet hebben toegezegd. Verschillende sprekers hebben dezelfde elementen aangeraakt. Ik zal dus item per item reageren.

Op de discussie over de aanpassingen nu zal ik niet al te diep ingaan. Dit decreet is op vraag van en in overleg met de VLIR tot stand gekomen. Sommige mankementen kwamen aan het licht na een korte periode van toepassing van het decreet en er kon dus snel worden ingeschat op welke punten het decreet diende bijgestuurd.

Collega Moors heeft terecht het belang onderstreept van het decreet van 12 juni 1991, dat door wijlen collega Coens in deze raad werd ingediend en verdedigd. Dit decreet is slechts de weerslag van de toetsing van het moederdecreet aan de werkelijkheid. Dit wijzigings- en aanpassingsdecreet behoudt de zeven basisprincipes van het moederdecreet en stuurt het slechts op een beperkt aantal punten bij.

Mevrouw Neyts, het is juist dat niet alle discriminaties op het niveau van het hoger onderwijs van het lange type en van de doctoraatsstudies werden weggewerkt. Andere collega's hebben dat in ietwat meer omfloerste termen aangegeven en ook ik betreur dat en vindt dat intellectueel fout. Op dit ogenblik was het echter niet mogelijk om deze discriminaties volledig weg te werken.

Na lange nachtelijke discussies met het bureau van de VLIR heb ik dit artikel ingediend. Deze wijziging werd geruime tijd door de universitaire wereld tegengehouden en het was dus belangrijk hiervoor niet alleen een politieke meerderheid te vinden maar ook om me te verzekeren van de steun van het volledige bureau van de VLIR, zonder dewelke ik nooit de garantie zou hebben voor de uitvoering ervan door de universiteiten.

Als men mij een voorspelling vraagt, durf ik er aan toevoegen dat dit artikel in de loop van de volgende jaren opnieuw zal worden aangepast tot elke discriminatie zal zijn verdwenen. Ik beschouw het voorliggende als een belangrijke stap en als een belangrijke voortzetting van de valorisatie van het onderwijs van het lange type. Dat was al begonnen met vorige decreten en dat wordt hier vervolledigd. Me-

vrouw Neyts heeft echter gelijk dat het inzake doctoraatskwesties slechts een **weze** het belangrijke, tussenstap is. Er moet nog een **eindstap** worden gezet, hoe fier ik ook ben op wat met dit artikel reeds is gerealiseerd en op het feit dat ik het bureau van de VLIR over de brug heb gekregen op deze tekst.

Wij kunnen natuurlijk lang blijven stilstaan bij de cumuldiscussie. Wanneer men in Brussel aankomt, heeft men de idee dat Brussel alle wijsheid in petto heeft en alles kan regelen. Ik kan u, hoewel mijn grijze haren nog niet te talrijk zijn, verzekeren, dat men, naarmate men langer in Brussel vertoeft, tot de wijsheid komt dat men in Brussel niet zoveel kan en dat het misschien beter ware dat Brussel zich beperkt tot een minimale opdracht, maar dat ze die dan ook goed uitvoert. Wij moeten derhalve geen mooie tekst opstellen met keurig mooi uitgewerkte regelingen, die echter in de praktijk niet kunnen worden waargemaakt. Een soort eerlijkheid en nederigheid van de politieke wereld ter zake is niet slecht.

Ik geeft dus toe dat de huidige regeling een regeling is waarbij in werkelijkheid de betekenis en het functioneren zal afhangen van de moraliteit ter plaatse. Ik ben er trouwens van overtuigd dat men een maatschappij niet tot op een bepaalde graad van moraliteit brengt door een centrale regelgeving, maar door een moraliteit aan de basis. Dat wordt al te vaak vergeten. Wij denken al te graag dat elk falen beneden per se moet worden geregeld door een grote moraliteit te decreteren op het centrale vlak. Men is dus teruggevallen op die oude wijsheid. Dat is een minimale lijn die u, collega Neyts, niet direct zal storen, veronderstel ik. Wij hebben tezelfdertijd een soort publieke bekendmaking binnen de universitaire gemeenschap, namelijk het bekendmaken van de lijst. Ik noem dat een vorm van sociale controle, van sociale sanctie. Er is dus een zekere openbaarheid in verband met de vraag. Dit brengt mee dat als de vraag te leugenachtig is geformuleerd dit ook duidelijk kan worden opgemerkt in de publikatie. Ook als een

Van den Bossche

universiteitsbestuur een scheve schaats zou hebben gereden, kan hierop worden gereageerd. Tot zover mijn opmerking inzake de cumul. Mevrouw Neyts zal inmiddels wel begrepen hebben dat ik de Raad met enige droefheid zal vragen haar amendementen te verwerpen. Ik zal dan op mijn beurt met droefheid moeten aanvaarden dat het stemgedrag van haar fractie niet honderd procent positief zal zijn.

Een andere vraag die onder meer door de heer Moors is gesteld in de loop van het debat is of we er niet moeten aan denken ook andere decreten te evalueren. Ik meen dat we gaandeweg de moed moeten hebben om dat te doen. We hebben reeds een lange weg afgelegd. Sedert de communautarisering heeft Vlaanderen gestalte gegeven aan zijn eigen onderwijs. De onfeilbaarheid is niet van de politieke wereld. Tot mijn droefheid is het niet bij de eedaflegging als minister voor deze Raad dat men onfeilbaar wordt inzake de materies waarvoor men bevoegd wordt. Uit de confrontatie van een goed bedoeld decreet met de praktijk vallen regelmatig dingen te leren. We moeten dus, decreet na decreet rustig evalueren, zonder dat te beschouwen als een falen, integendeel. Ik kan de heer Appeltans gelijk geven wanneer hij zegt dat een politieke overheid de moed moet hebben zichzelf regelmatig te verbeteren om op die manier aan het onderwijs ook meer garanties te kunnen bieden.

Terecht hebben een aantal sprekers, waaronder de heren Moors, Appeltans en Verleyen, verwezen naar de kwaliteitsbewaking. Ik meen dat dit een van de grote uitdagingen wordt. In het hele onderwijs, en in het bijzonder in het universitaire onderwijs, moet men zich realiseren dat een kwaliteitsdiscussie in de eerste plaats een interne discussie is. Het is de eenheid zelf die moet waken over haar eigen kwaliteit. Deze moet, vanaf het niveau van poetsvrouw tot dat van hoogleraar, de universiteit kenmerken.

Kwaliteit is ook een kwestie van con-

trole van de overheid die niet onaardig betaalt aan de instellingen die een zekere autonomie hebben verworven en die burgers en studenten kwaliteitsonderwijs moet garanderen. Daarom zullen de visitatiecommissies de verschillende universiteiten onder de loep nemen om zodoende het onderzoeksgebied te verruimen en een academischere en waardevollere vergelijking te kunnen maken. Wel moeten de universiteiten dan gevolg geven aan dergelijke evaluaties, en ze niet zomaar naast zich neerleggen. Bij een evaluatie inzake aardrijkskunde heb ik het meegemaakt dat verschillende universiteiten de *toutes les couleurs* de neiging hebben gehad de evaluatie gewoon in de la te leggen. Ik ben daar tegenin gegaan en heb ze vriendelijk maar kordaat gevraagd mij eind januari te zeggen wat ze nu van plan waren met dat verslag. Ik hoop dat ze tegen dan hun huiswerk zullen hebben gemaakt, **zoniet** zal ik ze wat moeten begeleiden of prikkelen. De kwaliteitsbewaking vormt dus inderdaad een grote uitdaging voor het beleid, voor de administratie hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Het parlement heeft er ook alle belang bij de evolutie nauwkeurig te volgen, ook in het kader van de **democratiserings**-discussie.

De hokjesmentaliteit waarover de heren Appeltans en Moors het hadden, bestaat inderdaad, maar wij moeten ons afvragen zoals ik ook al deed bij de academische opening van het LUC, of ternaire splitsing van anno 1970 voor het hoger onderwijs vandaag nog geldt. Zijn bepalingen van 1970 vandaag nog altijd toepasselijk als we zien dat universiteiten een vocational drift aan de dag leggen en het HOBU-lange type getuigt van een academic drift, als we vaststellen dat wetenschappelijk onderzoek op papier gescheiden wordt in toegepast en fundamenteel onderzoek, terwijl de grens daartussen toch niet zo gemakkelijk te trekken is. Maar, zoals ik in Hasselt bij de opening van het academiejaar al zei, de geesten zijn daar niet rijp voor en de hokjesmentaliteit duikt telkens weer op, zodra op dit gebied iets moet worden veranderd. Het algemeen belang wordt

nog te vaak uit het oog verloren en men denkt te vaak corporatistisch.

Dat is jammer en daardoor zullen wij nog een tijd lang op dezelfde wijze moeten doorgaan, maar ik meen toch ook dat de nieuwe Europese werkelijkheid iets zal veranderen. De toenemende mobiliteit van personen in Europa zal de ongelijkheid in de opbouw van het hoger onderwijs wel versneld doen afnemen. In België kennen wij een zeer doorgedreven ternaire opbouw, terwijl Groot-Brittannië niet zo heel lang geleden heeft gekozen voor een hoger onderwijs als één groot geheel, althans in theorie. Dit spanningsveld waarbij in het ene Europese land een opleiding drie jaar duurt en in het andere vijf, zal Europa aanzetten tot een inhaalbeweging. Op de laatste Europese ministerraad heb ik het memorandum ingediend door mevrouw Papandreou, voormalig commissaris, afgekeurd, omdat dit document haast een vloek betekende voor het onderwijs. Het was een document dat alleen aandacht had voor economische overwegingen en zelfs op dat vlak was het onvoldoende, aangezien het de zaken uitsluitend bedrijfseconomisch bekeek. Wij moeten het Belgische voorzitterschap in de tweede helft van dit jaar aangrijpen om met een ander memorandum dat uitgaat van een filosofische visie naar buiten te komen om vervolgens vanuit Europa het debat aan te trekken en tenslotte het onderwijs te ordenen. Als er een fundamenteel debat komt, kan er een harmonisatie op Europees niveau volgen, maar dit is duidelijk iets voor de lange termijn. Het debat van vandaag zet dus zeker geen eindpunt achter de discussie over het hoger onderwijs. Ook de toekomstige **schaalvegrotting** in het HOBU zal geen eindpunt betekenen. Het zijn allemaal slechts stappen in een totale evolutie waarbij de twee decreten van 1991 via de samenwerkingsverbanden de aftrap hebben gegeven voor een versnelde discussie.

Ik hoop dat we de vernieuwde lerarenopleiding nog dit jaar in het parlement kunnen brengen. Er zijn al vele rapporten over geschreven en hoe meer rapporten, hoe meer discussies: tot capita tot sententia. Dit

Van den Bossche

geldt vooral voor deze materie en dus zal het een huzarenstuk worden om dit werk af te ronden.

Ik ben echter van mening dat dit noodzakelijk is, temeer omdat we via de schaalvergroting zullen worden geplaatst voor de uitdaging om in één schaalvergrote hogeschool telkens een pedagogisch hoger onderwijsopleiding aan te bieden. We zullen er worden geconfronteerd met een personeelsproblematiek : is het personeel in overtal of kunnen we het in nieuwe lijnen aanwenden teneinde ze in het pedagogisch onderwijs bij te sturen ?

Wij zullen in de loop van de volgende maanden in een beleidsnota en later in een decreet duidelijkheid moeten brengen omtrent de vernieuwde lerarenopleiding. Ik meen trouwens dat wij bij de volgende CAO-onderhandelingen duidelijkheid moeten brengen over onze beleidsvisie. Wij moeten met de betrokkenen en de vakbonden nagaan of we nog langer het verschil moeten blijven handhaven tussen kleuteronderwijzer, onderwijzer en regent waarbij de verloning als het ware toeneemt met het vermeerderen van de leeftijd.

Dergelijke aspecten van het onderwijs moeten bewust in vraag worden gesteld. Als we zouden kunnen komen tot een akkoord waarin wordt bepaald dat deze drie opleidingen gelijkwaardig zijn en alleen verschillend naargelang de capaciteiten en de aanleg en de keuze die men maakt inzake het lesgeven, dan zou ook de opbouw van de lerarenopleiding op een andere manier kunnen geschieden.

Deze twee fundamentele stappen in het pedagogisch veld zijn volgens mij in het voordeel van de kwaliteit van het onderwijs.

Velen zijn bekommerd om het open hoger onderwijs. De pers heeft in dit opzicht blijkbaar met ietwat vertraging sommige gegevens vernomen.

Er was inderdaad op zeker ogenblik een scherp moment tussen Nederlanden Vlaanderen. We moeten eerlijk

zijn : Vlaanderen draagt gedeeltelijk schuld.

In Vlaanderen is de discussie over het open hoger onderwijs nooit volledig afgerond. Nederland staat in dit opzicht veel verder en heeft een aantal opties genomen. Het werd dus in zekere mate een eenrichtingsverkeer. Vlaanderen had vrij veel voordelen bij de samenwerking en Nederland minder. Toen deze moeilijkheden uiteindelijk samenvielen met een besnoeiingsoperatie in Nederland, begrijpt u ook wel dat er problemen rezen.

Na de Europese ministerraad in de loop van de maand december heb ik hierover uitvoerig met collega Ritzen van gedachten gewisseld. We zijn tot een akkoord gekomen voor een wat ik zou noemen : opération de dépannage. Tot op heden is er geen oplossing ten gronde ; er is alleen maar een dépannage van de samenwerking .

Dat ik een supplementaire transfer van 20 miljoen frank naar het open hoger onderwijs in het vooruitzicht had gesteld, heeft men in Nederland beschouwd als de politieke wil van het Vlaams beleid om de samenwerking voort te zetten en het debat over de grond van de zaak te voeren.

Ik heb intussen twee ambtenaren belast met deze opdracht. Zij hebben al verscheidene vergaderingen gehouden met het open hoger onderwijs in Nederland. De situatie is nochtans niet eenvoudig omdat de opbouw nu eenmaal totaal anders is. In Nederland heeft men een eigen instelling gecreëerd, die overigens heel veel geld kost terwijl wij — ook mijn voorganger wijlen minister Coens — ervoor hebben geopteerd dit in Vlaanderen niet te doen.

Deze opdracht wordt in Vlaanderen toevertrouwd aan de universiteiten. Die waren echter al heel snel tot het besef gekomen dat zij daarvoor te weinig geld kregen en hebben protest aangetekend. De bijkomende 20 miljoen frank zal aan de universiteiten worden toebedeeld met het verzoek hun opdracht ernstig uit te voeren.

Er zijn bijvoorbeeld ook problemen

in verband met de wijze van examen en de relatie tussen het universitair onderwijs en het hoger onderwijs buiten universiteit. De universiteiten en de VLIR opteren meer en meer voor het beperken tot de eigen universitaire opleidingen.

Dit maakt het uiteraard niet gemakkelijker. Van zodra de schaalvergroting in het HOBU realiteit zal zijn, hoop ik dat alles gemakkelijker zal verlopen.

De gesprekken zijn in elk geval van start gegaan. Ik kan echter niet beloven dat ik binnen een tweetal maanden alle moeilijkheden zal hebben opgelost zoals ik tot op heden ook nog niet in staat ben u mede te delen of de v.z.w. Stoho wordt vereeuwigd en gedecreteerd en als dusdanig een bijkomend doosje zal worden. Er zijn al zoveel, te veel para's.

Ik geef toe dat ik me hiertegenover eerder aarzelend opstel. Er zal hierover in elk geval nog heel wat worden gediscussieerd. Er zal ook een antwoord moeten worden gegeven op de vraag in welke mate de administratie een rol kan spelen, in welke mate wij het probleem niet moeten kaderen in de dimensie afstand-onderwijs en of wij in dat perspectief geen opening moeten maken voor het open hoger onderwijs.

Alvorens wij hierover een duidelijke thesis naar voren kunnen brengen, zal er tijdens de volgende maanden een belangrijk en naar mijn mening passioneel debat worden gevoerd. De gesprekken met Nederland zullen ter zake een belangrijke rol spelen.

De collega's Appeltans, Moors, Verleyen en zeker collega Tavernier hebben gewezen op de problematiek van de toegankelijkheid en de democratisering. Dit is werkelijk een probleem. Rekening houdend met de cijfers zijn wij er op het vlak van de democratisering van het universitair onderwijs niettegenstaande alle inspanningen de laatste twintig jaar eigenlijk niet op vooruit gegaan. Soms wordt zelfs beweerd dat wij erop zijn achteruit gegaan. Dit lijkt mij overdreven. Dit geldt niet voor de globale deelname aan het hoger onderwijs.

Van den Bossche

Men kan niet zeggen dat daar financiële drempels spelen. Opleidingen in het hoger onderwijs buiten de universiteit die duurder zijn dan universitaire opleidingen, zijn in dezelfde periode qua populatie wel verder gedemocratiseerd. Ook het aspect van de horizon en zelfs de cultuur in het algemeen spelen hier een rol. De collega's Moors en Appeltans wezen erop dat sommige streken in Vlaanderen minder participeren aan het universitaire onderwijs dan andere streken. Dit wordt meestal opgelost door de eis dat er in de eigen streek, op fietsafstand een universiteit moet komen. Wij moeten dan tegen de cultuur ingaan, waarbij de mobiliteit in Vlaanderen niet echt als een mogelijkheid wordt ervaren. Vandaar mijn uitspraak dat de kleinheid van ons grondgebied op een bepaald ogenblik onze geesten aantast en wij ons blijkbaar niet kunnen realiseren dat in het Europa van morgen de buurman van de man in Hasselt in Oostende woont. Tweehonderd kilometer is geen grote afstand en de mobiliteit van de studenten, zeker van de studenten van het hoger onderwijs, moet juist worden ingeschat. Dit is echter een zeer moeilijk en langzaam cultureel gevecht.

Mijnheer de voorzitter, de heer Tavernier heeft terecht op het volgende gewezen. De wijze waarop de studenten deelnemen aan het universitair beheer, dateert van 1970. Nu, tweentwintig jaar later, is dit één van de items die moeten worden geëvalueerd. Er moet worden onderzocht of wij geen verdere stap kunnen doen. In 1970 was het feit dat rakers, snotneuzen van studenten in de raad van bestuur zouden zetelen iets dat vooral door de professoren zwaar werd gecontesteerd. Ik herinner mij die periode. Er werd door de academici zeker niet geapplaudiseerd. Nu hebben wij enige ervaring met dit systeem. Ik meen dan ook dat collega Tavernier terecht de vraag stelt of dit niet verder moet worden uitgebreid of verfijnd. Dit moet één van de bekommernissen zijn van het toekomstige beleid. Zowel initiatieven vanwege de Vlaamse Raad als vanwege de

Vlaamse regering zijn welkom. Zij zullen in de commissie in alle openheid worden behandeld. Ik zal dergelijke initiatieven in ieder geval met open geest tegemoet treden.

Mijnheer de voorzitter, tot besluit dank ik de fracties die dit decreet volmondig zullen goedkeuren en ook degene die dat met droefheid niet zullen doen. **(Applaus)**

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Nee)**

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is nu de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, van de wet van 3 augustus 1960 houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen, van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977, van de wet van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen en van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

— **Aangenomen.**

HOOFDSTUK 1

Wijziging aan het decreet van 12 juni 1992 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en andere bepalingen

Artikel 2

Artikel 3 van het decreet van 12 juni

1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap wordt aangevuld met een tweede lid :

„Alleen deze instellingen kunnen als universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap aanspraak maken op de benaming universiteit en zich als dusdanig doen kennen. ”.

— **Aangenomen.**

Artikel 3

In artikel 6 van hetzelfde decreet worden tussen de woorden „de voortgezette academische opleidingen” en de woorden „en de postacademische vorming” de woorden „de doctoraatsopleidingen” ingevoegd.

— **Aangenomen.**

Artikel 4

In artikel 8 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden „de doctoraatsopleidingen” geschrapt.

2° het vierde lid wordt opgeheven.

— **Aangenomen.**

Artikel 5

§ 1. In hetzelfde decreet wordt een artikel 8bis ingevoegd luidend als volgt :

„Artikel 8bis

„Een doctoraatsopleiding is een opleiding gericht op de voorbereiding van het doctoraatsproefschrift. Het programma dat ten minste 1.500 en ten hoogste 1.800 uren onderwijs of andere studie-activiteiten omvat, wordt door het universiteitsbestuur vastgelegd en kan gespreid worden over de periode die besteed wordt aan de voorbereiding van het doctoraatsproefschrift. De doctoraatsopleiding wordt bekrachtigd met een getuigschrift.

Het doctoraat op proefschrift wordt

Voorzitter

bekrachtigd met een van de academische graden van „doctor”.

§ 2. In artikel 9 van hetzelfde decreet wordt na de woorden „artikelen 7 en 8” de woorden „artikelen 7, 8 en 8bis” ingevoegd. ”

— Aangenomen.

Artikel 6

Artikel 18 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Onverminderd het bepaalde in artikel 42 schrijft een voltijds student zich per academiejaar in voor een studiejaar als bedoeld in artikel 12 verminderd met de eventueel verkregen vrijstellingen ; een deeltijdse student schrijft zich in voor de helft van een studiejaar als bedoeld in artikel 12, waarvan telkens het programma is vastgelegd overeenkomstig het bepaalde in artikel 45,,.

— Aangenomen.

Artikel 7

Artikel 20, eerste lid van hetzelfde decreet wordt aangevuld met de volgende bepaling :

“binnen de perken van hun onderwijsbevoegdheid zoals bepaald in de artikelen 23 tot en met 29,,.

— Aangenomen.

Artikel 8

In artikel 21 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in 1° worden de woorden “nadere studiegebieden,, vervangen door de woorden “nadere onderdelen van studiegebieden” ;

2° in 2° worden de woorden „artikelen 12 tot 13” vervangen door de woorden „de artikelen 12 tot 14”.

— Aangenomen.

Artikel 9

In de inleidende zin van artikel 22, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden „de artikelen 20 en 21” vervangen door de woorden „de artikelen 20 tot 29”.

— Aangenomen.

Artikel 10

Artikel 31 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met een tweede lid, dat luidt als volgt :

„Voor 31 maart delen de universiteiten aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad en, via de commissaris van de Vlaamse Executieve, aan de Vlaamse Executieve de lijst mee van de voortgezette academische opleidingen die zij in het daaropvolgende academiejaar zullen organiseren, evenals de duur en de toelatingsvoorwaarden ervan. Nieuwe opleidingen worden afzonderlijk vermeld. ”.

— Aangenomen.

Artikel 11

In artikel 32, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt de verwijzing „krachtens artikel 23 tot en met 27” vervangen door „krachtens artikel 23 tot en met 28”.

— Aangenomen.

Artikel 12

In artikel 35 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Onverminderd het bepaalde in artikel 53, tweede lid, geldt voor de inschrijving voor een academische opleiding van de tweede cyclus als enige toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van een opleiding van de eerste cyclus die krachtens artikel 20 of een beslissing van het universiteitsbestuur toegang verleent tot de tweede cyclus van die academische opleiding” ;

2° tussen het eerste en het tweede lid worden de volgende leden ingevoegd :

“Het universiteitsbestuur deelt de beslissingen vermeld in het eerste lid met betrekking tot het daaropvolgend academiejaar jaarlijks voor 31 maart mee aan de Vlaamse Executieve via de commissaris van de Vlaamse Executieve. ,, .

“Het universiteitsbestuur kan voor onderdelen van de opleiding van de tweede cyclus waarvoor zij vrijstelling verleent op grond van met goed gevolg afgelegde examens in een opleiding van de eerste cyclus, andere opleidingsonderdelen opleggen ten belope van dezelfde studieomvang. ,, .

3° de eerste volzin van het tweede lid dat het vierde lid wordt, wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Het diploma van kandidaat-burgerlijk ingenieur polytechnicus behaald aan de Koninklijke Militaire School te Brussel geldt als enige toelatingsvoorwaarde voor de inschrijving voor een opleiding tot burgerlijk ingenieur. ,, .

4° in de eerste volzin van het derde lid dat het vijfde lid wordt, worden de woorden “kandidaat in de handelswetenschappen,, vervangen door de woorden “kandidaat in de handelswetenschappen of kandidaat-handelsingenieur,, .

5° artikel 35 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met een zesde lid met volgende bepaling :

„Het universiteitsbestuur kan, in afwijking van het eerste lid, personen die geslaagd zijn voor de hele cyclus van een instelling die leidt tot het ambt van bedienaar van een erkende eredienst, toelaten tot de inschrijving in een opleiding van de tweede cyclus van het studiegebied Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk Recht. Het universiteitsbestuur kan deze toelating afhankelijk maken van een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid van deze personen voor de desbetreffende opleiding, of het met goed gevolg afgelegd hebben van een toelatingsexamen. ”

— Aangenomen.

Voorzitter

Artikel 13

§ 1. In artikel 38 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid vervangen door de volgende bepaling :

„Als toelatingsvoorwaarde voor de inschrijving in een doctoraatsopleiding geldt het bezit van een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus dat krachtens een beslissing van het universiteitsbestuur toelating verleent tot die opleiding, van een diploma dat toelating verleent tot de verdediging van het doctoraal proefschrift, zoals bepaald in artikel 56, tweede lid, 1°, of van een diploma waarvoor overeenkomstig het bepaalde in artikel 56, derde lid en vierde lid, vrijstelling wordt verleend. „

§ 2. In artikel 39 van hetzelfde decreet worden de woorden „of doctoraatsopleiding,, geschrapt.

§ 3. In artikel 39 van hetzelfde decreet worden de woorden „ de artikelen 37 en 38,, vervangen door „het artikel 37,, .

— **Aangenomen.**

Artikel 14

In de artikelen 8, laatste lid, en 40, van hetzelfde decreet wordt de term „geaggregeerde van het onderwijs” vervangen door „geaggregeerde voor het onderwijs”.

— **Aangenomen.**

Artikel 15

Artikel 41, tweede lid van hetzelfde decreet wordt vervangen door :

„De rector van de universiteit kan de inschrijving weigeren van de voltijdse student of deeltijdse student die gedurende de laatste twee academiejaren niet, al naar het geval, slaagde voor hetzij een studiejaar, hetzij een gedeelte van een studiejaar waarvoor hij was ingeschreven.“.

— **Aangenomen.**

Artikel 16

Artikel 42, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Bij elke inschrijving op de rol wordt tenminste vermeld : de opleiding, het desbetreffende studiejaar of de studiejaren en de keuze voor het voltijds of deeltijds studeren en voor contact- of open onderwijs. In voorkomend geval wordt de inschrijving aangevuld met het individueel aangepast jaarprogramma, na goedkeuring ervan door het universiteitsbestuur.,,.

— **Aangenomen.**

Artikel 17

Artikel 43 van hetzelfde decreet, vervangen bij decreet van 23 juli 1992, wordt aangevuld als volgt :

1° In § 3 worden tussen het tweede en het derde lid de volgende bepalingen ingevoegd : “Voor de academische lerarenopleiding bedraagt het inschrijvingsgeld 2.500 frank. Dit bedrag wordt vanaf het academiejaar 1992 — 1993 jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen.

Voor de doctoraatsopleiding bedraagt het eenmalig inschrijvingsgeld, bij de aanvang van de doctoraatsopleiding, minimaal 5.000 frank en maximaal 7.250 frank. Deze bedragen worden vanaf het academiejaar 1992 — 1993 jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen.

“Voor het doctoraat bedraagt het eenmalig inschrijvingsgeld, in het academiejaar dat het doctoraat behaald wordt, minimaal 5000 frank en maximaal 7250 frank. Deze bedragen worden vanaf het academiejaar 1992 — 1993 jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen.

Voor een student die in hetzelfde academiejaar een tweede inschrijving neemt voor een ander studiejaar van een academische of voortgezette academische opleiding, bedraagt het inschrijvingsgeld voor deze tweede inschrijving minimaal 5.000 frank en maximaal 7.250 frank. Deze bedragen worden vanaf het academiejaar 1992 — 1993 jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen.

Voor een beursstudent bedraagt het inschrijvingsgeld voor een tweede inschrijving maximaal 2.200 frank.

2° Een § 9 wordt toegevoegd, die luidt als volgt

„Het bedrag van de examengelden en van alle andere door de universiteit aan de studenten bij de inschrijving aan te rekenen kosten wordt met ingang van het academiejaar 1993-1994 vastgelegd op maximum 2.000 frank. Dit bedrag wordt voor beursstudenten vastgelegd op maximum 1.000 frank en voor bijna-beursstudenten op maximum 1.500 frank. Dit bedrag mag slechts eenmaal per academiejaar aan de student gevorderd worden.”

3° Een § 10 wordt toegevoegd, die luidt als volgt :

“Bij inschrijvingen voor aparte opleidingsonderdelen bepaalt het universiteitsbestuur het inschrijvingsgeld. Het bedrag ervan staat, op basis van het aantal studiepunten, in verhouding tot het bedrag van het inschrijvingsgeld zoals vastgesteld door het universiteitsbestuur voor een voltijdse niet-beursstudent. Dit inschrijvingsgeld kan worden vermeerderd met het bedrag zoals bepaald in uitvoering van § 9 van dit artikel. „,

— **Aangenomen.**

Artikel 18

In artikel 45,5° van hetzelfde decreet worden de woorden “de artikelen 50, 51 en 60,, vervangen door de woorden “de artikelen 50, 51, 53, tweede lid en 60,,.

— **Aangenomen.**

Artikel 19

In artikel 47 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het tweede lid worden de woorden : “een instelling voor hoger onderwijs in de Europese Gemeenschap,, vervangen door de woorden “een instelling voor academisch onderwijs in het buitenland” ;

Voorzitter

2° in het derde lid worden de woorden „met instellingen voor hoger onderwijs van de Europese Gemeenschap” vervangen door de woorden „met instellingen voor academisch onderwijs in het buitenland” ;

3° het wordt aangevuld met het volgende vierde lid :

“Voor academisch onderwijs dat door een universiteit met een of meer binnenlandse of buitenlandse universiteiten of instellingen voor academisch onderwijs overeenkomstig het bepaalde in artikel 125 van dit decreet georganiseerd wordt, kunnen de aan de overeenkomst deelnemende universiteiten of instellingen gezamenlijk diploma's in overeenstemming met artikel 59 afleveren.,,.

- **Aangenomen.**

Artikel 20

In artikel 49 worden de woorden “licentiaat in de Psychologische en Pedagogische wetenschappen.,” vervangen door “licentiaat in de psychologie, licentiaat in de pedagogische wetenschappen.,” .

- **Aangenomen.**

Artikel 21

In artikel 51, eerste lid en tweede lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “van de examens.,” telkens vervangen door “van examens.,” .

- **Aangenomen.**

Artikel 22

Artikel 54 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met de volgende bepalingen :

“Het bedrag voor deelname aan deze examens wordt bepaald op 5.000 frank. Dit bedrag wordt vanaf het academiejaar 1992-1993 jaarlijks aangepast aan de evolutie van de index van de consumptieprijzen. De referentiedatum voor de jaarlijkse aanpassing aan de evolutie van de index

van de consumptieprijzen is 1 september 1990. ,”

- **Aangenomen.**

Artikel 23

Artikel 56 van hetzelfde decreet wordt aangevuld met een volgend derde en vierde lid, luidend als volgt :

“Het universiteitsbestuur kan de bezitter van een einddiploma van een buitenlandse universiteit of van een buitenlandse instelling van academisch onderwijs, vrijstellen van de in lid twee, 1° bedoelde toelatingsvoorwaarde. Het universiteitsbestuur kan deze vrijstelling afhankelijk maken van een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid voor het opstellen van een doctoraatsproefschrift of van het met goed gevolg hebben afgelegd van een examen over door het universiteitsbestuur te bepalen onderdelen van het academisch onderwijs.

Het universiteitsbestuur kan de bezitter van een einddiploma van een instelling voor hoger onderwijs van het lange type vrijstellen van de in lid twee, 1° bedoelde toelatingsvoorwaarden nadat met goed gevolg examens werden afgelegd over door het universiteitsbestuur nader te bepalen onderdelen van het academisch onderwijs. ,” .

- **Aangenomen.**

Artikel 24

Artikel 74, tweede lid van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepalingen :

“Het universiteitsbestuur stelt jaarlijks de naamlijst op van de voltijdse en van de deeltijdse leden van het academisch personeel die ten minste een halftijdse opdracht uitoefenen, en die andere bezoldigde of onbezoldigde activiteiten uitoefenen die verenigbaar worden geacht met hun opdracht aan de universiteit.

De aard en de omvang van die externe activiteiten, evenals de omvang

van hun opdracht aan de universiteit, worden in een tabel aangegeven tegenover de naam van ieder personeelslid. Het universiteitsbestuur maakt deze lijst openbaar in de universiteit en deelt ze via de commissaris van de Vlaamse Executieve mee aan de Vlaamse Executieve. De opdrachten van de leden van het academisch personeel toegewezen krachtens de artikelen 79, 80 en 125 van dit decreet dienen op deze lijst niet te worden vermeld. ,” .

Op dit artikel is er een amendement van de heren Deswaene, Taelman en Beysen dat luidt als volgt :

In de voorgestelde tekst van artikel 74, tweede lid van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, in het tweede lid op de vierde, vijfde en zesde regel de zin „Het universiteitsbestuur maakt deze lijst openbaar in de universiteit en deelt ze via de commissaris van de Vlaamse Executieve mee aan de Vlaamse Executieve.” vervangen door de zin „Het universiteitsbestuur deelt deze lijst via de commissaris van de Vlaamse Executieve mee aan de Vlaamse Executieve.“.

De stemmingen over artikel 24 en het amendement op dit artikel worden aangehouden.

Artikel 25

Artikel 75 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepalingen :

”Deeltijds wordt ambtshalve de opdracht van het lid van het academisch personeel dat een andere beroepsactiviteit of een andere bezoldigde activiteit uitoefent welke een groot gedeelte van zijn tijd in beslag neemt.

Als andere beroepsactiviteiten of bezoldigde activiteiten die een groot gedeelte van de tijd in beslag nemen, worden beschouwd alle activiteiten waarvan de omvang twee halve dagen per week overschrijdt of die voorkomen op een lijst vastgesteld door de Vlaamse Executieve, eventueel aangevuld door het universiteitsbestuur.

Voorzitter

Voor de toepassing van het bepaalde in de artikelen 74 en 75 van dit decreet worden de medische en paramedische activiteiten uitgeoefend door een lid van het academisch personeel in uitvoering van een arbeidsovereenkomst of van een reglement inzake kliniekvergoedingen uitsluitend in het academisch ziekenhuis deel uitmakend van de eigen universiteit of in het Universitair Ziekenhuis Gent voor wat het academisch personeel van de Universiteit Gent betreft, niet beschouwd als zijnde andere beroepsactiviteiten of andere bezoldigde activiteiten. „ .

Op dit artikel is er een amendement van de heren Deswaene, Taelman en Beysen dat luidt als volgt :

In de voorgestelde tekst van artikel 75 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, in het tweede lid op de voorlaatste en laatste regel de zinsnede „, eventueel aangevuld door het universiteitsbestuur” weglaten.

De stemmingen over artikel 25 en het amendement op dit artikel worden aangehouden.

Artikel 26

Artikel 76 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepalingen :

„Een deeltijdse opdracht van het zelfstandig academisch personeel kan ofwel uitsluitend onderwijsactiviteiten, ofwel uitsluitend onderzoeksactiviteiten, ofwel activiteiten van onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening bevatten.

Een deeltijdse opdracht die uitsluitend onderwijsactiviteiten bevat, wordt gedefinieerd in een aantal weekuren over een academiejaar. Voor de berekening van dit aantal omvat één academiejaar dertig weken. Een deeltijdse opdracht die uitsluitend onderwijsactiviteiten bevat kan maximum 8 weekuren bedragen.

Een deeltijdse opdracht die ofwel uitsluitend onderzoeksactiviteiten ofwel

C VY-raadslid G. Vanleenhove trad op als verslaggever namens de commissie Onderwijs bij de bespreking van het gewijzigd universitair decreet

activiteiten van onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening bevat, wordt door het universiteitsbestuur als een procentueel aandeel van een voltijdse opdracht bepaald. Voor de bepaling van het procentueel aandeel komt elke halve dag per week die besteed wordt ten dienste van de universiteit overeen met 10 procent. Het procentueel aandeel moet ten minste 10 procent van een voltijdse opdracht omvatten en wordt steeds uitgedrukt in een veelvoud van vijf. Een deeltijdse opdracht die, ofwel uitsluitend onderzoeksactiviteiten, ofwel activiteiten van onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening bevat, kan maximum 70 procent van een voltijdse opdracht bedragen.“.

— **Aangenomen.**

Artikel 27

Artikel 82 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Naast het academisch personeel kan het universiteitsbestuur contractueel en buiten de personeelsformatie voltijdse en deeltijdse gastprofessoren

aanstellen voor een periode van maximum vijf jaar. Opeenvolgende aanstellingen van voltijdse gastprofessoren mogen in ieder geval de totale duur van vijf opeenvolgende jaren niet overschrijden. Aanstellingen van deeltijdse gastprofessoren zijn hernieuwbaar. „ .

— **Aangenomen.**

Artikel 28

In artikel 84 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het tweede lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Tot praktijkassistent in de zin van artikel 68 kunnen eveneens worden aangesteld personen die in het bezit zijn van een diploma van de tweede cyclus van het hoger onderwijs van het lange type of van een diploma of certificaat dat met toepassing van de richtlijnen van de Europese Gemeenschappen of van een bilateraal akkoord hiermee als gelijkwaardig wordt erkend.“.

2° er wordt een derde lid ingevoegd dat luidt als volgt :

Voorzitter

„In uitzonderlijke omstandigheden kan het universiteitsbestuur, na advies van het orgaan waartoe de opdracht behoort en op grond van een omstandige motivering, personen die een ander buitenlands eindexamen van een instelling van academisch onderwijs hebben behaald dan het in lid één bedoelde, aanstellen tot assistent met vrijstelling van de in lid één en twee bedoelde diplomaverenissen.“.

— **Aangenomen.**

Artikel 29

In artikel 87, vierde lid worden de woorden „De raad van bestuur of het hiermee in de universiteit gelijkgesteld orgaan” en „rang- en anciënniteitsvereisten” respectievelijk vervangen door „Het universiteitsbestuur” en „graads- en anciënniteitsvereisten”.

— **Aangenomen.**

Artikel 30

In artikel 92 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Behoudens het bepaalde in de artikelen 93 en 94 en behoudens bij vervangingsovereenkomsten worden leden van het assistierend academisch personeel aangesteld voor een termijn van twee jaar, die tweemaal kan worden hernieuwd. “.

2° de laatste volzin van het tweede lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Het mandaat wordt in ieder geval verlengd met een periode gelijk aan de duur die men tijdens het mandaat besteedde aan het volbrengen van de militieverplichtingen of de vervangende burgerdienst. ”.

— **Aangenomen.**

Artikel 31

In artikel 100 worden de woorden „de raad van bestuur” vervangen door „het universiteitsbestuur”.

— **Aangenomen.**

Artikel 32

De eerste zin van artikel 101 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„De gastprofessoren kunnen ten hoogste de bezoldiging van een gewoon hoogleraar genieten.”

In de tweede zin van hetzelfde artikel wordt het woord „gasthoogleraren” vervangen door „gastprofessoren”.

— **Aangenomen.**

Artikel 33

Artikel 125 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Een universiteit kan met één of meerdere andere binnenlandse of buitenlandse universiteiten of instellingen van academisch onderwijs of wetenschappelijk onderzoek een overeenkomst sluiten voor de gezamenlijke organisatie van activiteiten van onderwijs, onderzoek of wetenschappelijke dienstverlening ten bate van de samenleving. “.

— **Aangenomen.**

Artikel 34

In artikel 130 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 9 april 1992, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het tweede lid worden de woorden :

— LI/LO : gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de eenheidsloonkosten op het einde van het volgend begrotingsjaar en de geraamde index op het einde van het lopend begrotingsjaar ;

— CI/CO : gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de consumptieprijzen op het einde van het volgende begrotingsjaar en de geraamde index van de consumptieprijzen op het einde van het lopende begrotingsjaar” vervangen door de woorden

— LI/LO : gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de eenheidsloonkosten op het einde van het volgend begrotingsjaar en de index van de eenheidsloonkosten op

het einde van het begrotingsjaar 1991 ;

— CI/CO : gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de consumptieprijzen op het einde van het volgend begrotingsjaar en de index van de consumptieprijzen op het einde van het begrotingsjaar 1991” ;

2° het derde lid, 1°, eerste zin, wordt aangevuld met de vermelding „6. Het Limburgs Universitair Centrum : 1,6-3,2 - 4,8”. In de tweede zin worden de woorden „1 tot en met 5” vervangen door de woorden „1 tot en met 6” ;

3° het derde lid, 2° wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Aanvullende werkingsuitkeringen voor het Limburgs Universitair Centrum, uitgedrukt in miljoenen franken : in 1991 : 29,9, in 1992 : 60, in 1993 : 90, in 1994 : 120, in 1995 : 150, en in 1996 : 180.

Vanaf 1997 wordt de werkingsuitkering W91 van deze universiteit verhoogd met het niet-geïndexeerde bedrag van deze aanvullende werkingsuitkering van 1996. De vermelde bedragen worden vanaf 1992 aangepast volgens de in het tweede lid van dit artikel gedefinieerde indexeringsformule.“.

— **Aangenomen.**

Artikel 35

In hetzelfde decreet wordt een artikel 130 bis ingevoegd, luidend als volgt :

„Voor het vaststellen van de som van de onderwijsbelastingseenheden van elke universiteit met het oog op het berekenen van de werkingsuitkeringen van het begrotingsjaar 1993 en volgende, worden voor de gegevens met betrekking tot de academiejaren 1990-1991 en 1991-1992, conversietabellen opgesteld :

— betreffende de academische opleidingen waarbij de gedurende de hierboven vermelde twee academiejaren aangeboden opleidingen worden omgezet volgens de lijst zoals vastgesteld door de Vlaamse Executieve krachten artikel 20, tweede lid ;

— betreffende de voortgezette academische opleidingen waarbij de gedurende de hierboven vermelde twee

Voorzitter

academiejaren aangeboden opleidingen worden omgezet in overeenstemming met de door de universiteitsbesturen krachtens artikel 31, laatste lid, aan de Vlaamse Executieve meegedeelde lijst van voortgezette academische opleidingen,

Slechts de opleidingen die aan de in het Koninklijk Besluit van 4 augustus 1972 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van het aantal studenten in de universitaire instellingen bedoeld in artikel 27, § 1, van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen vastgelegde norm van 300 uren per jaar beantwoordden, worden in deze conversietabellen opgenomen en aldus aangerekend voor de toepassing van artikel 135.

Opleidingen die voldeden aan de bedoelde norm van 300 uren per jaar worden geacht te voldoen aan het bepaalde in artikel 12.

De studenten die overeenkomstig de op 1 februari 1991 toepasselijke regelgeving inzake de financierbare studenten, na afloop van het academiejaar 1990-1991 a posteriori als financierbare student in aanmerking kunnen genomen worden, worden samengeteld met de op 1 februari 1991 financierbare eenheden.“

- **Aangenomen.**

Artikel 36

Artikel 131 van het decreet wordt als volgt vervangen :

„Voor de berekening van de in artikel 130 bedoelde onderwijsbelastingseenheden worden de academische opleidingen en de academische graden van doctor in de volgende financieringsgroepen gerangschikt :

1° Groep A :

a) de opleidingen tot kandidaat en licentiaat en de doctoraten in de studiegebieden :

- Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen
- Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk Recht
- Taal en Letterkunde
- Geschiedenis

- Archeologie en Kunstwetenschappen

- Rechten, Notariaat en Criminologische Wetenschappen

- Psychologische en Pedagogische Wetenschappen

- Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen

- Politieke en Sociale Wetenschappen ;

b) de opleidingen tot kandidaat-handelsingenieur, handelsingenieur en handelsingenieur in de beleidsinformatica in het studiegebied Economische en Toegepaste Wetenschappen ;

2° Groep B :

a) de opleidingen tot kandidaat en licentiaat en de doctoraten in de studiegebieden :

- Sociale Gezondheidswetenschappen

- Lichamelijke Opvoeding, Motorische Revalidatie en Kinesithérapie

- Wetenschappen ;

b) de opleidingen tot kandidaat in de studiegebieden :

- Toegepaste Wetenschappen

- Toegepaste Biologische Wetenschappen

- Geneeskunde

- Tandheelkunde

- Diergeneeskunde

- Farmaceutische Wetenschappen ;

3° Groep C :

a) de opleidingen tot burgerlijk ingenieur en burgerlijk ingenieur-architect en de doctoraten in het studiegebied Toegepaste Wetenschappen ;

b) de opleidingen tot bio-ingenieur en de doctoraten in het studiegebied Toegepaste Biologische Wetenschappen ;

c) de opleidingen tot arts en de doctoraten in het studiegebied Geneeskunde ;

d) de opleidingen tot tandarts en de doctoraten in het studiegebied Tandheelkunde ;

e) de opleidingen tot dierenarts en de doctoraten in het studiegebied Diergeneeskunde ;

f) de opleidingen tot apotheker en de doctoraten in het studiegebied Farmaceutische Wetenschappen.

Academische opleidingen en doctoraten die over de studiegebieden heen gerangschikt worden, worden ondergebracht in de groep A, indien een studiegebied uit de groep A in de combinatie voorkomt ; in de groep B indien geen studiegebied uit de groep A in de combinatie voorkomt ; in de groep C indien uitsluitend studiegebieden uit de groep C in de combinatie voorkomen.

Voor de berekening van de in artikel 130 bedoelde onderwijsbelastingseenheden worden de voortgezette academische opleidingen als volgt gerangschikt :

- tot de groep C behoren de voortgezette opleidingen waartoe - behoudens de houders van een diploma van een opleiding van de tweede cyclus van een instelling voor hoger onderwijs van het lange type en het in artikel 39 bepaalde - alleen studenten worden toegelaten die in het bezit zijn van een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus die in het eerste lid onder groep C is gerangschikt ;

- tot de groep B behoren de voortgezette opleidingen waartoe - behoudens de houders van een diploma van een opleiding van de tweede cyclus van een instelling voor hoger onderwijs van het lange type en het in artikel 39 bepaalde - studenten die in het bezit zijn van een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus die in het eerste lid onder groep A is gerangschikt niet worden toegelaten, doch enkel studenten die in het bezit zijn van een diploma van een academische opleiding van de tweede cyclus die in het eerste lid onder groep B of onder groep C is gerangschikt ;

- de andere voortgezette opleidingen behoren tot de groep A.”

- **Aangenomen.**

Artikel 37

§ 1. In artikel 135 van hetzelfde decreet wordt het derde lid aangevuld met de volgende bepalingen : “of in artikel 35, eerste lid, laatste volzin, .

§ 2. In artikel 135 van hetzelfde de-

Voorzitter

creet wordt een vierde lid toegevoegd dat luidt als volgt :

“De onderwijsbelastingseenheden voortvloeiend uit opleidingen waarvan de onderwijsactiviteiten door twee of meer universiteiten op grond van een overeenkomst gezamenlijk op één plaats worden aangeboden en ten minste de in artikel 142, eerste lid bedoelde rationalisatienormen halen, worden per begrotingsjaar aangerekend bij de onderwijsbelastingseenheden van de universiteit die de opleiding organiseerde in het academiejaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. „ .

– **Aangenomen.**

Artikel 38

Artikel 136, tweede lid, eerste zin, van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Deze bedragen worden vanaf 1993 geïndexeerd volgens de indexeringsformule L1/LO zoals bepaald in het tweede lid van artikel 130.“.

– **Aangenomen.**

Artikel 39

In artikel 139 van hetzelfde decreet wordt tussen het eerste en het tweede lid de volgende bepaling ingevoegd :

„De universiteiten kunnen de investeringsuitgaven die rechtstreeks de instandhouding en de grove herstellingen van onroerende goederen bestemd voor sociale voorzieningen voor studenten tot voorwerp hebben, ten laste leggen van de jaarlijkse investeringsuitkeringen. Deze bedragen dienen in mindering gebracht te worden in afdeling II (investeringen) en in meerdering in afdeling III (sociale voorzieningen ten behoeve van de studenten) van het begrotings-schema, vastgelegd in artikel 154.“.

– **Aangenomen.**

Artikel 40

In artikel 141 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid wordt de zinsnede „Met ingang van het begrotingsjaar 1992 worden alle nog niet voor financiering in aanmerking genomen academische opleidingen en aanvullende opleidingen en specialisatieopleidingen medegerekend voor de vaststelling van de in afdelingen 1 en 2 van dit hoofdstuk bedoelde onderwijsbelastingseenheden, indien zij” vervangen door :

„Met ingang van het begrotingsjaar 1993 worden alle nog niet of ingevolge de rationalisatienormen niet meer voor financiering in aanmerking genomen academische opleidingen en voortgezette academische opleidingen medegerekend voor de vaststelling van de in afdelingen 1 en 2 van dit hoofdstuk bedoelde onderwijsbelastingseenheden, zodra zij” ;

2° in het tweede lid worden de woorden “de opleidingen,, telkens vervangen door de woorden “de academische opleidingen,, ;

3° het tweede lid wordt aangevuld als volgt :

”3° De voortgezette academische opleidingen waarvan de onderwijsactiviteiten door twee of meer universiteiten op grond van een overeenkomst gezamenlijk op één plaats worden aangeboden en waarvan de Vlaamse Executieve, op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, beslist dat zij uitsluitend door de bij deze overeenkomst betrokken universiteiten kunnen worden aangeboden,,

4° een derde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Onder ingeschreven studenten wordt verstaan het aantal ingeschreven studenten, die voor financiering in aanmerking komen indien de programmatisatienormen zouden gehaald worden en het aantal studenten die ten laste zijn van de nationale kredieten van ontwikkelingssamenwerking. „ .

– **Aangenomen.**

Artikel 41

In artikel 142 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid wordt het cijfer „1992” vervangen door „1993” ;

2° het tweede lid van hetzelfde artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Deze rationalisatienormen zijn niet van toepassing op :

1° de opleidingen in de studiegebieden vermeld onder 1° en 2° van artikel 19 ;

2° de academische opleidingen waarvan de Vlaamse Executieve op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, beslist dat zij slechts door één universiteit worden aangeboden ;

3° de voortgezette academische opleidingen waarvan de onderwijsactiviteiten door twee of meer universiteiten op grond van een overeenkomst gezamenlijk op één plaats worden aangeboden en waarvan de Vlaamse Executieve, op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, beslist dat zij uitsluitend door de bij deze overeenkomst betrokken universiteiten kunnen worden aangeboden. „ .

3° een derde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt “Onder ingeschreven studenten wordt verstaan het aantal ingeschreven financieerbare studenten en het aantal studenten die ten laste zijn van de nationale kredieten van ontwikkelingssamenwerking... ”.

– **Aangenomen.**

Artikel 42

In afdeling 3 van hoofdstuk VIII van hetzelfde decreet wordt een artikel 142 bis ingevoerd, dat luidt als volgt :

“Voor de toepassing van de bepalingen van de artikelen 141 en 142 bij academische opleidingen waarvoor een gemeenschappelijk eerste jaar van de kandidatuursopleiding wordt georganiseerd, worden de ingeschreven financieerbare studenten van dat eerste jaar, verdeeld over de opleidingen waartoe het gemeenschappelijk eerste jaar toegang geeft, proportioneel met de tijdens hetzelfde academiejaar, in de tweede kandidatu-

Voortzitter

ren van die opleidingen op dezelfde teldatum ingeschreven financierbare studenten. „

- Aangenomen.

Artikel 43

In artikel 145, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt de term “onroerende,, vervangen door de term “roerende,, .

- Aangenomen.

Artikel 44

Artikel 158, derde lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Ten laste van ten hoogste tachtig procent van de saldi van de werkingsuitkeringen van de vorige begrotingsjaren kunnen uitsluitend wetenschappelijke of pedagogische medewerkers tijdelijk op contractuele basis worden aangesteld.

De aanstellingstermijn belooft maximaal twee jaar en kan niet hernieuwd of verlengd worden.

Zij genieten de bezoldigingsregeling van het assiterend academisch personeel. De regelingen omtrent de afwezigheden, de tucht, de administratieve standen, het verlof en de mandaatsbeëindiging van het assiterend academisch personeel zoals bedoeld in artikel 63, tweede lid, van dit decreet, zijn op hen niet van toepassing. „ .

- Aangenomen.

Artikel 45

De eerste zin van het tweede lid van artikel 159 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

“De gastprofessoren worden buiten de personeelsformatie aangesteld en kunnen bezoldigd worden lastens de werkingsuitkeringen of lastens het patrimonium van de universiteit. „

In de tweede zin van hetzelfde lid wordt het woord “gasthoogleraar,, vervangen door “gastprofessor,, .

- Aangenomen.

Artikel 46

Artikel 160 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepalingen :

“Indien de volgens de artikelen 158 en 159 vastgestelde personeelsformatie vermeerderd met de bezoldigingskosten van de gastprofessoren, met uitzondering van de gastprofessoren bezoldigd met daartoe bestemde giften of ten laste van overeenkomsten met derden die uitdrukkelijk in deze bezoldiging voorzien, en de plaatsvervangers, leidt tot uitgaven die in een bepaald begrotingsjaar meer dan 80 procent van jaarlijkse werkingsuitkering opslorpen, is de universiteit ertoe gehouden om deze formatiebepaling ten aanzien van de Vlaamse Executieve te verantwoorden.

Indien volgens de artikelen 158 en 159 vastgestelde personeelsformatie vermeerderd met de bezoldigingskosten van de gastprofessoren, met uitzondering van de gastprofessoren bezoldigd met daartoe bestemde giften of ten laste van overeenkomsten met derden die uitdrukkelijk in deze bezoldiging voorzien, en de plaatsvervangers, leidt tot uitgaven die in een bepaald begrotingsjaar meer dan 85 procent van de jaarlijkse werkingsuitkering opslorpen, is de universiteit ertoe gehouden samen met de begroting een financieringsplan in te dienen waarbij wordt aangegeven op welke wijze en binnen welke termijn de financiële herstructurering van de universiteit met de beschikbare reserves zal worden gerealiseerd. Zolang de Vlaamse Executieve dit financieringsplan niet heeft goedgekeurd, kan er aan de universiteit niemand meer worden benoemd of aangesteld ten laste van de werkingsuitkeringen.

Om na te gaan of de 80% of 85%-norm in een begrotingsjaar al dan niet overschreden wordt, worden de geraamde personeelsuitgaven van het betreffende jaar (1993 + n), vergele-

ken met de bedragen berekend volgens onderstaande formules :

$$[(W93 + BEB \times 193 \times \text{deltaOBE})] \times 0,8 \times L93+n/L93 + (Y93+n)$$

$$[(W93 + BEB \times 193 \times \text{deltaOBE})] \times 0,85 \times L93+n/L93 + (Y93+n)$$

waarbij :

- $193 = (L93/LO) \times 0,8 + (C93/CO) \times 0,2$ hetzij de waarde der indexeringsformule voor het begrotingsjaar 1993 ;

- delta OBE gelijk is aan het aantal OBE voor het begrotingsjaar (1993 + n) verminderd met het aantal OBE voor het begrotingsjaar 1993 ;

- in W de uitkeringen vermeld in artikel 136 van dit decreet niet zijn opgenomen ;

- $(Y93 + n)$ de uitkering is, die in het jaar 1993 + n verkregen wordt, in uitvoering van artikel 136 ;

- $L93 + n/L93$ de relatieve stijging is van de eenheidsloonkosten ten opzichte van 1993, berekend volgens de wijze bedoeld in artikel 152.

- Aangenomen.

Artikel 47

Artikel 161 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„De universiteiten voeren betreffende alle voorzieningen van de instelling een volledige boekhouding. De Vlaamse Executieve legt het boekhoudkundig schema vast .”.

- Aangenomen.

Artikel 48

Artikel 162, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door het volgende lid waarvan de tekst luidt :

„Het universiteitsbestuur dient elk jaar voor 31 mei bij de Vlaamse Executieve een jaarrekening in waarin het rekenschap aflegt over het finan-

Voorzitter

cieel beheer van de instelling voor het voorgaande begrotingsjaar.,,

— Aangenomen.

Artikel 49

In hoofdstuk VIII, afdeling 6 van hetzelfde decreet wordt een artikel 166 bis ingevoegd, luidend als volgt :

“Inzake de wedden van het onderwyzend, het wetenschappelijk, het academisch personeel, het administratief en het technisch personeel van de universiteiten, zijn de ten onrechte uitbetaalde bedragen, als gevolg van onjuiste weddevaststellingen door de bevoegde overheid of het universiteitsbestuur, definitief vervallen aan hen die ze ontvangen als de terugbetaling daarvan niet gevraagd werd binnen een termijn van één jaar te rekenen van de eerste januari volgend op de datum van betaling, behoudens wanneer de onverschuldigde bedragen werden verkregen door bedrieglijke handelingen of door valse of opzettelijk onvolledige verklaringen. In deze gevallen geldt een verjaringstermijn van dertig jaar. , , .

— Aangenomen.

Artikel 50

§ 1. Artikel 169, 2°, van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

§ 2. Een artikel 169 bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde decreet ingevoegd :

“Onder de voorwaarden bepaald in een besluit van de Vlaamse Executieve draagt de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks bij in de financiering van de werking en de investeringen van het Prins Leopold Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen. , , .

— Aangenomen.

Artikel 51

In artikel 181 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het tweede lid wordt aangevuld als volgt :

“Indien echter de betrokkenen die gerangschikt worden in de graad van hoofddocent niet kunnen ingeschaald worden in de weddeschaal van hun nieuw ambt, omdat de jaarwedde die zij in hun vroeger ambt genoten met inbegrip van de wedde die zij eventueel genoten als deeltijds lid van het onderwyzend personeel in dezelfde universiteit, hoger is dan de hoogste weddetrap bepaald in artikel 96,3°, behouden zij, in afwijking van het bepaalde in artikel 96, de aan hun vroegere graad verbonden wedde, met inbegrip van de jaarwedde die zij eventueel genoten als deeltijds lid van het onderwyzend personeel in dezelfde universiteit vastgesteld overeenkomstig de voor de inwerkingtreding van dit decreet op hen toepasselijke regels. , , .

2° het artikel wordt aangevuld met een achtste en een negende lid :

“Voor de berekening van de bij artikel 87 voorgeschreven minimumduur met het oog op benoeming of aanstelling tot hoofddocent, hoogleraar, buitengewoon hoogleraar of gewoon hoogleraar, wordt de duur van benoeming of aanstelling als lid van het onderwyzend personeel overeenkomstig de voor de inwerkingtreding van het decreet toepasselijke regelgeving, meegerekend, , .

“De leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet in dezelfde instelling benoemd of aangesteld waren als deeltijds hoogleraar en die krachtens het bepaalde in het eerste lid van dit artikel gerangschikt werden in een graad van docent of hoofddocent, mogen op persoonlijke titel verder de titel hoogleraar voeren. , , .

— Aangenomen.

Artikel 52

Een artikel 182 ter, luidend als volgt, wordt in hetzelfde decreet ingevoegd :

„§ 1. Bij wijze van overgangsmaat-

gel blijven de taallectoren die op 1 oktober 1991 aangesteld of benoemd waren krachtens het bepaalde in het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de rijksuniversiteiten, ingeschaald in de salarisschaal van de graad van eerstaanwend assistent tot de beëindiging van het derde mandaat van twee jaar.

Voor de toepassing van artikel 159, 1° en voor de toepassing van artikel 63, tweede lid van dit decreet worden zij gerangschikt bij het assiterend academisch personeel.

§ 2. De leden van het academisch personeel van de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen die voor 1 januari 1972 werden aangesteld tot lector, behouden per 1 oktober 1991 deze titel en de bezoldigingsregeling eraan verbonden.

Deze bezoldigingsregeling, waarvoor de indexregeling geldt die wordt toegepast op de wedden van het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, is de volgende :

1° De voltijdse lectoren genieten :

— vanaf 1 november 1990 een aanvangswedde van 1.133.340 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.215.254 frank, 1.297.169 frank, 1.379.084 frank, 1.460.999 frank, 1.542.914 frank, 1.624.829 frank, 1.706.744 frank en 1.788.659 frank ;

— vanaf 1 november 1991 een aanvangswedde van 1.156.807 frank, die achtereenvolgens om de drie jaar wordt opgevoerd tot 1.239.560 frank, 1.323.113 frank, 1.406.666 frank, 1.490.219 frank, 1.573.772 frank, 1.657.325 frank, 1.740.878 frank en 1.824.431 frank.

2° De deeltijdse lectoren genieten

— vanaf 1 november 1990 een forfaitaire wedde berekend op grond van 145.197 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 72.599

Voorzitter

frank of meer dan 1.161.577 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld ;

— vanaf 1 november 1991 een forfaitaire wedde berekend op grond van 148.100 frank per weekuur over het jaar in een onderwijs dat voorkomt op de door het universiteitsbestuur vastgestelde opleidingsprogramma, zonder dat zij minder dan 74.050 frank of meer dan 1.184.800 frank mogen ontvangen. De gedeelten beneden een kwartier per week over het jaar worden niet meegeteld.

Voor de toepassing van artikel 159, 1° en voor de toepassing van artikel 63, tweede lid van dit decreet worden zij gerangschikt bij het zelfstandig academisch personeel. „ .

— Aangenomen.

Artikel 53

Artikel 184 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Voor de toepassing van artikel 83 wordt de graad van geaggregeerde voor het hoger onderwijs, uitgereikt vóór 1 januari 1995, gelijkgesteld met de graad van doctor op proefschrift. Het bepaalde in artikel 132, 1°, tweede lid is op hen van toepassing...”

— Aangenomen.

Artikel 54

In hoofdstuk X van hetzelfde decreet wordt een artikel 186 bis ingevoegd, luidend als volgt :

„Artikel 186bis

§ 1. In afwijking van de op het ogenblik van de beslissing van het universiteitsbestuur toepasselijke regelgeving voor de vaste benoeming van een lid van het wetenschappelijk personeel in de rijksuniversiteiten, worden de leden van het wetenschappelijk personeel die voor 1 januari 1986 vast benoemd werden tot lid van het

wetenschappelijk personeel van een universiteit vermeld onder artikel 3, geacht regelmatig te zijn benoemd vanaf de datum van de inwerkingtreding van de beslissing van het universiteitsbestuur in een of meer van de hiernavolgende omstandigheden :

1° benoeming voor 1 oktober 1982, rechtstreeks in rang B of in rang C wegens uitzonderlijke omstandigheden zoals bedoeld in artikel 15bis en 18bis van het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de rijksuniversiteiten, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 1965, evenwel zonder dat het universiteitsbestuur in zijn beslissing ter zake deze afwijking uitdrukkelijk vermeldde en motiveerde ;

2° benoeming na de geslaagde verdediging in het openbaar van een doctoraatsproefschrift doch vóór de formele toekenning van het doctorsdiploma na de, overeenkomstig de bepalingen van het faculteitsreglement, vereiste publikatie van of met betrekking tot het proefschrift, voor zover het diploma nadien effectief werd toegekend ;

3° benoeming op basis van in de tak der wetenschap waarop het ambt betrekking heeft bewezen wetenschappelijk werk dat gelijkwaardig werd geacht met een doctoraatsproefschrift, na advies van een commissie die het wetenschappelijk werk op zijn equivalentie met een doctoraatsproefschrift heeft beoordeeld, zonder dat het universiteitsbestuur evenwel in zijn beslissing ter zake hiervan uitdrukkelijk melding maakte.

4° rechtstreekse benoeming tot lid van het wetenschappelijk personeel, zonder bevestiging in rang A ;

De bedoelde personeelsleden vallen vanaf dat ogenblik ten laste van de werkingsuitkering.

§ 2. In afwijking van de op het ogenblik van de beslissing van het universiteitsbestuur toepasselijke regelgeving voor de vaste benoeming van een lid van het wetenschappelijk per-

soneel in de rijksuniversiteiten, worden de leden van het wetenschappelijk personeel die voor 1 oktober 1982 vast benoemd werden tot lid van het wetenschappelijk personeel van een universiteit vermeld onder artikel 3, met afwijking van de voorwaarden inzake wetenschappelijke anciënniteit wegens uitzonderlijk geachte omstandigheden, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, de repetitors en het wetenschappelijk personeel bij de rijksuniversiteiten, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 1965 en opgeheven door het koninklijk besluit nr. 83 van 31 juli 1982, geacht regelmatig te zijn benoemd geworden vanaf de datum waarop zij aan de voorwaarden inzake wetenschappelijke anciënniteit, zoals vermeld in artikel 11 van het hierboven vermelde koninklijk besluit, voldeden.

De bedoelde personeelsleden vallen vanaf de datum van de inwerkingtreding van de beslissing van het universiteitsbestuur houdende hun vaste benoeming tot lid van het wetenschappelijk personeel ten laste van de werkingsuitkering.

§ 3. In afwijking van de op het ogenblik van de beslissing van het universiteitsbestuur toepasselijke regelgeving voor de vaste benoeming van een lid van het wetenschappelijk personeel in de rijksuniversiteiten, worden de leden van het wetenschappelijk personeel die voor 1 januari 1986 vast benoemd werden tot lid van het wetenschappelijk personeel van een universiteit vermeld onder artikel 3, en wier benoeming gebeurde op basis van de in 1, 3° bedoelde equivalentie met een doctoraatsproefschrift, zij het zonder uitdrukkelijke vermelding hiervan in de beslissing ter zake van het universiteitsbestuur en zonder advies van een equivalentiecommissie; wanneer nadien evenwel een doctoraatsdiploma na verdediging in het openbaar van een proefschrift werd behaald of wanneer nadien een beslissing tot equivalentie met een doctoraatsproefschrift werd getroffen na advies van een equivalentiecommissie, geacht regelmatig te zijn benoemd vanaf de eerste van de maand

Voorzitter

volgens op de datum waarop zij een doctoraatsdiploma na verdediging in het openbaar van een proefschrift behaalden of volgens op de datum waarop een beslissing tot equivalentie met een doctoraatsproefschrift werd getroffen na advies van een equivalentiecommissie.

De bedoelde personeelsleden vallen vanaf de datum van de inwerkingtreding van de beslissing van het universiteitsbestuur houdende hun vaste benoeming tot lid van het wetenschappelijk personeel ten laste van de werkingsuitkering.

§ 4. De leden van het wetenschappelijk personeel, andere dan die bedoeld in de paragrafen 1 tot 3 van dit artikel, die voor 1 januari 1986 benoemd werden tot lid van het wetenschappelijk personeel van een universiteit vermeld onder artikel 3 van het decreet zonder dat zij voldeden aan de in artikel 11 van het koninklijk besluit van 31 oktober 1953 tot vaststelling van het statuut van de geaggregeerden, repetitors en wetenschappelijk personeel bij de rij ksuniversiteiten, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 1965, bepaalde vereisten van een doctorsdiploma of van een gelijkwaardig wetenschappelijk werk, behouden hun weddeschaal die zij genoten op 30 september 1991, onverminderd de mogelijkheid van een eventuele overheveling naar het administratief en technisch personeel overeenkomstig het bepaalde in artikel 181, zesde lid, van dit decreet.

De bedoelde personeelsleden vallen vanaf de datum van de inwerkingtreding van de beslissing van het universiteitsbestuur houdende hun aanstelling voor onbepaalde duur ten laste van de werkingsuitkering. Voor de toepassing van artikel 159, 1° en van artikel 63, tweede lid van dit decreet worden zij gerangschikt bij het assislerend academisch personeel. „ .

– **Aangenomen.**

Artikel 55

Artikel 188 van hetzelfde decreet

wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Tot op de datum van de inwerkingtreding van de besluiten van de Vlaamse Executieve genomen in uitvoering van de artikelen 109 en 120 van dit decreet blijven de in het eerste lid van artikel 107 bedoelde personeelsleden onderworpen aan de voor de datum van de inwerkingtreding van het decreet op hen toepasselijke overeenkomstige regelgeving.

De procedures met betrekking tot bevorderingen en verhogingen van graad, gestart voor 1 januari 1992 in uitvoering van de op dat ogenblik op deze personeelsleden toepasselijke regelgeving, kunnen ook na de datum van 1 januari en ten laatste tot 8 mei 1992 volgens diezelfde regelgeving afgewerkt worden. „ .

– **Aangenomen.**

Artikel 56

Artikel 191, eerste lid, 3°, eerste punt, tweede volzin, van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Deze bijkomende werkingsuitkeringen worden geïndexeerd volgens de in het tweede lid van artikel 130, bepaalde indexeringsformule., .

– **Aangenomen.**

Artikel 57

Artikel 192, derde lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door :

“Deze bijkomende investeringskredieten mogen zowel voor academische als sociale doeleinden aangewend worden. Het deel van deze investeringskredieten dat bestemd wordt voor academische doeleinden wordt gestort in het „Fonds voor onroerende universitaire investeringen.”

Het gedeelte dat aangewend wordt voor investeringen met sociale doeleinden wordt opgenomen in afdeling III (sociale voorzieningen ten behoeve van de studenten) van het begrotingsschema, vastgelegd in artikel 154.,.

– **Aangenomen.**

Artikel 58

Het beschikkend gedeelte van artikel 194 van hetzelfde decreet wordt vervangen door de volgende bepaling :

“Artikel 1.1. Niemand mag de titel voeren :

a) van een van de academische graden bedoeld in de wetten op de toekenning der academische graden en het programma der universitaire examens, gecoördineerd op 31 december 1949, of van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap indien hij het diploma ervan niet verworven heeft overeenkomstig deze wet of dit decreet., .

– **Aangenomen.**

Artikel 59

In artikel 201 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid wordt aangevuld als volgt :

“Artikel 40 van de genoemde wetten op het toekennen van de academische graden blijft van kracht voor het academiejaar 1991-1992. De artikelen 41 tot en met 52 van deze wetten blijven van kracht voor de bekrachtiging van de diploma's uitgereikt in het academiejaar 1990-1991 en in de voorgaande academiejaren met dien verstande dat de Vlaamse Executieve de in artikel 42 van deze wetten vermelde samenstelling kan wijzigen. „ .

2° de eerste volzin van het tweede lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

“In afwijking van het bepaalde in het eerste lid worden de artikelen 1, 2 tot 4, 23 tot en met 27, 33 en 37 van genoemde gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens met ingang van het academiejaar 1991-1992 slechts per cyclus van jaar tot jaar opgeheven onder de voorwaarden die de Vlaam-

Voorzitter

se Executieve bepaalt, voor zover de betreffende bepalingen betrekking hebben op opleidingen die gerangschikt worden in de studiegebieden bedoeld in artikel 19, eerste lid, 15°, 16° en 17°,,.

3° het artikel wordt aangevuld met de volgende leden :

“In afwijking van het bepaalde in artikel 50 kunnen de studenten die in het academiejaar 1991-1992 ingeschreven waren in het tweede jaar of hoger van de opleiding van gegradueerde in de Lichamelijke Opleiding tot en met het academiejaar 1993-1994 rechtstreeks toegelaten worden tot de tweede cyclus van de academische opleiding in de Lichamelijke Opvoeding mits zij slagen in een toegangsproof.

In afwijking van het bepaalde in artikel 50 kunnen de studenten, houders van een diploma van gegradueerde in de kinesitherapie, die in het academiejaar 1991-1992 ingeschreven waren in een verkort studieprogramma met het oog op het behalen van de graad van licentiaat in de motorische revalidatie en kinesitherapie hun studies beëindigen onder de voorwaarden geldend vóór de inwerkingtreding van artikel 50.

In afwijking van het bepaalde in de artikelen 20, 31, 32, 33, 55 en 202, 5° kunnen de universiteiten de wetenschappelijke graden, die zij verlenen op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet onder de op dat ogenblik geldende normen en onverminderd het bepaalde in artikel 207, verder verlenen aan de studenten die op het einde van het academiejaar 1991-1992 hun opleiding in een bepaalde cyclus nog niet hebben voltooid. De duur van de overgangperiode bedraagt maximaal het dubbele van de nominale cursusduur van de opleiding te rekenen vanaf het academiejaar 1991-1992. Voor de toepassing van dit decreet worden de wetenschappelijke graden die de universiteiten voor de inwerkingtreding van dit decreet verlenen en tijdens de in het vorige lid van dit artikel bedoelde overgangperiode verder verlenen, gelijkgesteld met een academische graad.

De studenten die ten laatste in het academiejaar 1991-1992 krachtens een beslissing van het universiteitsbestuur toelating hebben verkregen om een doctoraatsproefschrift voor te bereiden en die niet voldoen aan de bepalingen van artikel 56 van dit decreet, kunnen tot en met 31 december 1997 alsnog de graad van doctor behalen onder de tot het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet toepasselijke voorwaarden.“.

– Aangenomen.

Artikel 60

Een artikel 203 bis wordt in hetzelfde decreet ingelast, luidend als volgt :

„Artikel 203 bis

De intrestlasten voor de overbruggingskredieten die door het Limburgs Universitair Centrum werden opgenomen voor de periode 1973-1975 in het kader van de wet van 30 juli 1973, kunnen ten laste genomen worden van het niet geaffecteerde patrimonium van de instelling,„.

– Aangenomen.

Artikel 61

§ 1. Het bepaalde in 1° van artikel 208 van dit decreet wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„... de artikelen 56 en 58 uitgezonderd”.

In artikel 208, 1° van hetzelfde decreet worden na de woorden „de afdelingen 9 tot 15” de woorden „met uitzondering van artikel 47,” toegevoegd.

§ 2. De tekst van hetzelfde artikel 208 wordt artikel 208, eerste lid. Hieraan wordt een tweede lid toegevoegd luidend als volgt :

„In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, 1° heeft de in de artikelen 13 en 45, 2° bepaalde verplichting van de universiteitsbesturen om de studieomvang van elk studiejaar en van elk onderdeel van een opleidingsprogramma uit te drukken in hele studie-

punten, pas uitwerking met ingang van het academiejaar 1993-1994.“.

– Aangenomen.

HOOFDSTUK II

Wijziging van de wet van 3 augustus 1960 houdende de toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen

Artikel 62

Artikel 2, eerste lid, van de wet van 3 augustus 1960 houdende de toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen wordt vervangen door :

“Voor elke universiteit worden deze toelagen berekend op basis van het aantal financierbare studenten zoals bepaald in artikel 132 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, omgerekend naar voltijdse eenheden, waarbij twee deeltijdse studenten als één voltijdse eenheid aangerekend dienen te worden. „ .

– Aangenomen.

HOOFDSTUK III

Wijziging van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977

Artikel 63

Artikel 77 van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977 is met ingang van 1 oktober 1993 niet meer van toepassing op het academisch personeel van de universiteiten.

– Aangenomen.

HOOFDSTUK IV

Wijziging van de wet van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen en van de wet van 28 mei 1971 houdende de

Voorzitter

oprichting en de werking van
het Limburgs Universitaire Centrum

Artikel 64

In de respectieve wetten van 7 april 1971 houdende de oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen en 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

§ 1. Artikel 11, § 2, eerste lid van bovenvermelde wet van 7 april 1971 en artikel 11, § 2, van bovenvermelde wet van 28 mei 1971 worden gewijzigd als volgt :

„De Raad van Bestuur kan voor bepaalde aangelegenheden de bevoegdheden die hem zijn toevertrouwd krachtens dit artikel overdragen aan het Vast Bureau, aan leden van de Raad van Bestuur, en aan leden van het administratief personeel, met de opdracht verslag uit te brengen over de genomen beslissingen. Deze overdracht van bevoegdheid zal altijd herroepbaar zijn. De overdracht van bevoegdheid is echter niet mogelijk voor de benoemingen bij het zelfstandig academisch personeel en bij de benoemingen in het administratief en technisch personeel van niveau 1, voor de goedkeuring van de begrotingen en rekeningen en voor de bevoegdheden bepaald in artikel 11 § 1, 5°, 6° en 7° en de jaarlijkse verslaggeving, zoals bepaald in de artikelen 70 en 162 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. ”

§ 2. Artikel 12, § 2 wordt gewijzigd als volgt :

„In geval van dringende noodzaak moet het Vast Bureau een bevoegdheid van de Raad van Bestuur, die overeenkomstig artikel 11, § 2, niet aan het bureau is toegewezen, uitoefenen evenwel met uitzondering van de bevoegdheden aangegeven in artikel 11, § 2, tweede lid. ”

— **Aangenomen.**

HOOFDSTUK V

Inwerkingtreding

Artikel 65

Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1991 met uitzondering van :

1° de artikelen 34 tot en met 43, 47 tot en met 50 en 62, die uitwerking hebben met ingang van 1 januari 1992 ;

2° de artikelen 3 tot en met 6, 10 en 12 tot en met 21, die uitwerking hebben met ingang van 1 oktober 1992 ;

3° de artikelen 24 tot en met 26, 63 en 64, die in werking treden op 1 oktober 1993.

— **Aangenomen.**

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het gehele ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw A. Leysen en de heren H. Lauwers, L. Peeters en M. Van Peel houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid - 231 (BZ 1992) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het voorstel van decreet van mevrouw Leysen en de heren Lauwers, Leo Peeters en Van Peel houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Lauwers, verslaggever, verhindert wegens gezondheidsredenen, verwijst naar zijn verslag.

De heer L. Peeters heeft het woord.

De heer L. Peeters (op de tribune) :

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil toch even uitweiden over de feitelijke bedoeling van dit voorstel van decreet. De bedoeling is inderdaad een kleine wijziging aan te brengen aan het oorspronkelijke decreet van 24 juli 1991 in verband met de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid.

Het huidige decreet is erop gericht tegemoet te komen aan de opmerkingen van de jeugdsector door het open karakter van de gemeentelijke jeugdraden in het decreet op te nemen.

De commissie voor Cultuur heeft dit voorstel van decreet reeds in de maand november 1992 goedgekeurd. Wij hebben echter niet eerder de kans gehad dit voorstel in openbare vergadering te behandelen. Het is dan ook betreurenswaardig dat het decreet niet op 1 januari 1993 van kracht werd, zoals dit voor het oorspronkelijke decreet wel het geval was. Hierdoor ontstaat dus een zekere lacune.

Mijnheer de minister, ik wil u dan ook vragen onmiddellijk de nodige instructies te willen geven teneinde de lokale besturen op de hoogte te brengen van deze wijziging, waarop zij in feite wel een beetje zitten te wachten.

Mijnheer de voorzitter, het voorstel kwam tot stand na een hoorzitting georganiseerd samen met de Jeugdraad van de Vlaamse Gemeenschap. Ik wil hierbij alle betrokkenen ook danken voor de manier waarop zij dit voorstel hebben helpen voorbereiden en tot een goed einde hebben gebracht.

Wij hebben dan ook gevraagd dat de verslaggeving melding zou maken van het volledige rapport van deze hoorzitting en dat het werk van de jeugdraad hierdoor zou worden geïllustreerd.

Het is ook belangrijk dat met dit voorstel van decreet geen misverstanden ontstaan, en dat voor ons ook het belang van de adviesraden blijft behouden. Er wordt hier uitsluitend rekening gehouden met de specificali-

L. Peeters

teit van het open karakter van de jeugdraden. Adviesraden blijven inderdaad zeer essentieel bij de totstandkoming van een gemeentelijk cultuurbeleid. Gemeentebesturen moeten er dan ook terdege rekening mee houden en de uitgebrachte adviezen naar waarde weten te schatten.

Het is belangrijk dat de ingangsdatum van dit decreet — 1 januari 1993 — van toepassing blijft. Het is voor mij overigens niet aanvaardbaar dat een ander voorstel van decreet dat zopas in deze Vlaamse Raad is ingediend, de ingangsdatum van dit decreet wijzigt naar 1 januari 1994. Ik wil hier ook mijn ongenoegen uiten over het feit dat een nieuw voorstel, dat werd ingediend om deze datum te wijzigen, eigenlijk moet worden behandeld in een gemengde commissie Cultuur en Binnenlandse Aangelegenheden. Dit verwondert mij ten zeerste, omdat zowel het oorspronkelijke als het huidige voorstel van decreet uitsluitend in de commissie voor Cultuur is behandeld. Het verwondert mij ten zeerste dat een voorstel van decreet dat uitsluitend tot doel heeft de ingangsdatum van het voorstel te wijzigen, plots in een gemengde commissie zou moeten worden behandeld. Ik zal dit ongenoegen ook kenbaar maken aan het bureau van de Vlaamse Raad.

Ik kan begrijpen dat communalisten inderdaad een beetje problemen hebben met inspraakorganen en adviesorganen, maar dit is voor mij in ieder geval geen reden, mijnheer de minister — en ik hoop op uw steun te kunnen rekenen — om de bevoegdheid van de commissie voor Cultuur te laten aantasten.

Ik heb van deze gelegenheid gebruik willen maken om deze bekommernis te uiten, en ik spreek dit ongenoegen niet alleen uit in mijn persoonlijke naam en als voorzitter van de commissie, maar ook in naam van diverse leden van de commissie voor Cultuur. Ik meen dat de bespreking van dit voorstel een belangrijk moment was om een signaal te geven dat wij zeker en vast vanuit onze commissie

voor Cultuur op geen enkele manier aan onze bevoegdheden zullen laten raken. (*Applaus*)

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in de commissie heb ik aan de heer Peeters reeds toegezegd dat de door hem gevraagde instructies worden gegeven. Op dit ogenblik is een ontwerp van omzendbrief klaar. Formeel moeten wij wachten tot wanneer de Vlaamse Raad zich ter zake heeft uitgesproken. Na bekrachtiging van het decreet zal de omzendbrief, die trouwens wordt opgesteld in de administratie sociaal-cultureel werk in overleg met het Bestuur Jeugdwerk onmiddellijk worden rondgestuurd.

In verband met het tweede probleem dat de heer Peeters heeft aangehaald, verheugt het me natuurlijk dat men het decreet van 1991, niettegenstaande de vragen om het te herzien, niet zal herzien daar het neergelegde voorstel van decreet alleen over de toepassingsdatum handelt. Wij moeten dit probleem uitpraten. Een aantal misverstanden zijn veeleer ontstaan als gevolg van een brochure die werd uitgegeven door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten dan door de tekst van het eigenlijke decreet. Daarom vind ik het positief dat deze problematiek zowel met de commissie voor Binnenlandse Zaken als met de commissie voor Cultuur wordt uitgepraat. Op deze manier kunnen de misverstanden worden weggewerkt zonder noodzakelijkerwijze het decreet te herzien. Als minister van Cultuur ben ik hiervoor zeker geen vragende partij.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is nu de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw Leysen en de heren Lauwers, Leo

Peeters en Van Peel houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

— **Aangenomen.**

Artikel 2

In artikel 6 van het decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid wordt aan § 1 een nieuw lid toegevoegd dat luidt als volgt :

Indien in een gemeente een afzonderlijke raad voor het jeugdbeleid wordt opgericht, dan kan het aantal van de leden bedoeld in § 1, 2° en 3° van dit artikel vrij bepaald worden.“.

— **Aangenomen.**

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het gehele voorstel van decreet houden.

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer V. Vautmans tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het door de minister gevoerde beleid inzake de ruimtelijke ordening

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vautmans tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruim-

Voorzitter

telijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het door de minister gevoerde beleid inzake de ruimtelijke ordening.

De heer Vautmans heeft het woord.

De heer V. Vautmans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, reeds vele jaren merken we dat het beleid op het vlak van de ruimtelijke ordening gebukt gaat onder constante aanvallen van de groenen en van de socialisten op alles wat er in dynamisme in die materie mogelijk is.

Onder druk van de hogergenoemde fracties werd de bevolking geïndocctrineerd dat de gewestplannen, en we weten hoe en wanneer ze tot stand zijn gekomen, verheven dienen te worden tot iets waaraan onder geen enkele voorwaarde mag geraakt worden.

Sinds enige tijd stellen wij vast, mijnheer de minister, dat ook uw beleid volledig stoelt op deze heilige koeien, die absoluut niet zo heilig zijn, maar waaraan u niets wil toegeven.

De gewestplannen, collega's, zijn tot stand gekomen begin van de jaren zeventig, de voorontwerpen dateren uit die periode en zijn dus qua opvatting, qua maatschappelijke noden reeds meer dan 20 jaar oud.

De gewestplannen waren opgevat om te voldoen aan de planologische en maatschappelijke behoeften voor een periode van 10 jaar. De reservegebieden die ingetekend zijn op de gewestplannen dienden eveneens te voldoen voor een periode van 10 jaar.

Moet ik er u aan herinneren, collega's, dat de mensen die het slachtoffer werden van die gewestplannen werden zoetgehouden door alle politieke verantwoordelijken met de bewering dat de gewestplannen elke 10 jaar in herziening zouden worden gesteld.

Met die bewering heeft men toen, en het was een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle partijen, belet dat de burger massaal gebruik zou ma-

ken van het wettelijk middel van de planschade om de hem aangedane schade te laten vergoeden.

Wat stellen wij nu vast, collega's, dat niettegenstaande bijna elke burger en politicus twijfelt aan de ernst en de competentie waarmee de gewestplannen tot stand zijn gekomen ;

dat hoewel de gewestplannen opgevoerd zijn voor een behoeftendeckering van 10 jaar en voor wat de reservegebieden betreft nogmaals voor 10 jaar (de betrokken 20 jaar zijn intussen echter voorbij) ;

dat hoewel de economische noodzaken maar ook de eraan gekoppelde normen volledig gewijzigd zijn. Waar men begin van de jaren zeventig dacht in termen van de zware industrie, het was de periode dat de firma's zoals Siemens, Ford, Philips enzovoort zich in ons land vestigden. Het blijkt nu dat noch economisch, noch sociaal enige behoefte bestaat aan deze terreinen voor zware industrie ;

dat hoewel er in het begin van de jaren zeventig zo goed als geen behoefte bestond aan KMO-zones vermits die KMO's tot ieders voldoening in de bouwzone alsmede in vele andere zones werden ingeplant en niemand op dit ogenblik vermoedde dat de grote ruimtelijke uitdaging van de jaren negentig het inplanten zou inhouden van een zeer groot aantal KMO's.

De huidige vestigingsplaatsen van deze KMO's zijn immers niet langer verantwoord. Het inplanten is op dit ogenblik onmogelijk omwille van het ontbreken van voldoende KMO-zones ;

dat hoewel er ook op het vlak van de recreatie nieuwe behoeften zijn. Van golfterreinen was er toen nog zo weinig sprake dat men er zelfs geen bestemming voor had. Pretparken bestonden niet en nood aan grote recreatieve inplantingen zoals Center Parcs, Sun Parcs en dergelijke was totaal onbekend.

Dat niettegenstaande al deze vaststellingen gewestplannen nog steeds

als heilige koeien worden behandeld. De gewestplannen heilig verklaren, is een beleidsdaad die ons en onze kinderen zeer zuur kan opbreken in de toekomst.

Bij uw aantreden, mijnheer de minister, hebt u trouwens verklaard dat het herzien van de gewestplannen in hun globaliteit een noodzaak is.

Prioritair stelde u en volgens mij niet geheel onterecht, dat de volgorde diende te zijn :

— nieuw decreet op de ruimtelijke ordening dat een decretale basis geeft aan het structuurplan Vlaanderen ;

— parallel opmaken, discuteren en afronden van het Structuurplan Vlaanderen ;

— herziening van de gewestplannen.

Tot daar, mijnheer de minister, geen kritiek op het tot over een paar maanden gevoerde beleid. Maar wat stellen wij nu vast : na de groenen en vervolgens de socialisten, gaat u nu zelf over tot de heiligverklaring van de gewestplannen. En u doet dit met een ongekende ijver die zich vertaalt onder de vorm van een stroom van richtlijnen, omzendbrieven en ontwerpen van decreten die u zonder medeweten en zonder samenspraak met uw administratie opmaakt.

Mijnheer de minister, wij begrijpen die ommezwaai niet en nog veel minder de redenen die u hebt of meent te hebben.

En wat met het reeds zo lang aangekondigde Structuurplan Vlaanderen, mijnheer de minister ?

Volgens de laatste berichten zou dit plan tegen september 1993 klaar moeten zijn. Klopt dit ?

Hoelang moeten wij nog wachten op een decretale basis van dit plan ? Wij krijgen misschien een mooi plan, maar dat nergens wettelijk op zal steunen. Dit plan zal dan ook niet meer kunnen zijn dan een soort van richtlijn dat men zou gebruiken om de eventuele gewestplanherzieningen naar een bepaalde richting te bewegen.

Vautmans

Collega's, zowel voor de rechtszekerheid van de burger als voor de goede werking van de administratie is dit niet meer dan één grote grap, een grap die enorm veel geld zal gekost hebben ; dit jaar nog eens 52 miljoen frank ! Waar gaat dat geld naartoe, mijnheer de minister ?

Collega's, alvorens mijn bezorgdheid verder te uiten omtrent deze evolutie wil ik toch even uiteenzetten waarover het gaat en welke de gevolgen zijn voor de economie, de werkgelegenheid, de mensvriendelijkheid en het leefmilieu.

In de eerste plaats, collega's, wil ik het hebben over het moratorium op de BPA's die het gewestplan wijzigen. Ik heb het daarnet al gezegd, er is een absolute nood aan KMO-zones in bijna al onze gemeenten. Het opmaken van BPA's was en is op het huidig ogenblik het enige middel om tegemoet te komen aan deze nood.

Het BPA is een procedure die voorzien is in de wet op de stedenbouw en die in totaal na een dertigtal administratieve stappen op een zeer democratische wijze ter goedkeuring wordt voorgelegd. In het verleden heeft de administratie deze techniek zeker niet ontraden zodat een belangrijk aantal gemeenten een aantal BPA's opgestart heeft. De gewestplannen werden trouwens door de ontwerpers destijds opgemaakt uitgaande van de filosofie dat ze door middel van BPA's verder zouden worden uitgewerkt en verfijnd. Door het instellen van een moratorium worden in feite de spelregels veranderd tijdens de match. Afwijkingen van BPA's zijn trouwens voorzien in de stedenbouwwet zelf ; het beleid van u gaat juridisch in tegen de bestaande wetgeving.

Trouwens, mijnheer de minister, wat doet u met de BPA's in opmaak die misschien uiteindelijke gewestplanwijzigingen inhouden en wie bepaalt in feite wanneer een wijziging milieuvriendelijk is of de open ruimte te veel aantast ?

Mijnheer de minister, om het hoofd-

stuk omtrent de BPA's af te ronden had ik nog graag vernomen hoeveel BPA's sinds 1 maart 1992 werden goedgekeurd en hoeveel hiervan afwijken van het gewestplan.

Mijnheer de voorzitter, collega's, de nog steeds niet gepubliceerde Vlaamse reglementering die echter door de administraties al wel wordt toegepast, verjaagt duizenden kleine en middelgrote bedrijven van hun huidige vestigingsplaats, en door uw moratorium belet u de creatie van nieuwe vestigingsplaatsen.

Alsof dat nog niet genoeg was, heeft u recent aan de regering een ontwerp van decreet voorgelegd dat het minidecreet afschaft waardoor bedrijven op hun huidige vestigingsplaatsen ook geen enkele mogelijkheid meer hebben om ter plaatse uit te breiden.

In uw verantwoording spreekt u dan over, ik citeer : ongeoorloofde en oncontroleerbare inname van de ruimte van het Vlaams Gewest. Einde citaat.

Mijnheer de minister, ik moet er toch uw aandacht op vestigen dat de meeste van deze bedrijven ingeplant zijn in aangetaste gebieden ongeacht op welke wijze ze op het gewestplan zijn ingekleurd.

Trouwens, in uw verantwoording stelt u dat ter vrijwaring van de rechtszekerheid zoals u dat noemt, in de toekomst de vestigings- en uitbreidingsproblematiek van deze bedrijven dient geregeld via de algemene en bijzondere plannen van aanleg,

Hoe komt u binnen het kader van diezelfde rechtszekerheid aan het moratorium op de BPA's ?

Ik wil er u niet van verdenken, mijnheer de minister, dat u de Ruimtelijke Ordening gebruikt om een einde te stellen aan onze economische en industriële groei die toch in belangrijke mate te danken is aan vele van onze KMO's die nu door de door u uitgelokte en reeds toegepaste maatregelen in de onmogelijkheid worden geplaatst nog verder te groeien.

Met dezelfde ijver schaft u, mijnheer de minister, in een ontwerp van de-

creet de opvulregel af. Het is helemaal onbegrijpelijk dat u dergelijke maatregel neemt. Ik kan met u akkoord gaan dat de opvulregel niet een ideale maatregel is.

Trouwens, het lineair vaststellen van de 70-meterlijn, de vroegere 50-meterlijn, is in feite zinloos.

In vele gevallen zijn opvullingen van meer dan 70 meter verantwoord en in andere gevallen zijn opvulregels van zeg maar bijvoorbeeld 30 meter dat helemaal niet.

Het afschaffen van de opvulregel zal de onredelijkheid, welke in de ruimtelijke ordening nu heerst nog vergroten. Spijtig genoeg is de Ruimtelijke Ordening veel meer verworpen tot het interpreteren van juridische spitsvondigheden en administratieve haarklieverij in plaats van te zijn wat het zou moeten zijn : situaties met gezond verstand bekijken en beslissingen nemen in functie van een goede ruimtelijke ordening. En vermits hiertoe de moed ontbreekt, schaft men de opvulregel maar af en gooit men het kind met het badwater weg.

In dit verband zou ik u willen vragen of het zo is dat er door u opvulregels zijn goedgekeurd die zeer ver de 70-meterlijn overstijgen en andere die gelegen zijn aan de overkant van de weg. Is het ook juist dat tegen blinde wachtgevels niet langer mag gebouwd worden ?

Ik zou het betreuen indien sommige van uw kabinetmedewerkers of mensen die tot uw politieke fractie behoren tijdens politiek dienstbetoon de mensen aanraden om in verband met de opvulregel nog snel een stedenbouwkundig attest aan te vragen, zodat zij blijvend op rechtszekerheid kunnen rekenen. Ik heb geruchten in die zin opgevangen.

Mijnheer de minister, vindt u het correct dat in afwachting van enige wettelijke basis, uw nieuwe visie inzake de opvulregel reeds in de praktijk wordt toegepast ? De weigeringen van dergelijke dossiers zijn talrijk. Uw kabinet verantwoordt dit door te stellen dat het toch slechts om uitzonderingsbepalingen gaat en stopt

Vautmans

zich weg achter de zogenaamde goede ruimtelijke ordening.

Wanneer het personeel van uw kabinet, los van de wettelijke bepalingen, eigen beslissingen gaat nemen, die bovendien haaks staan op de huidige reglementering dan is dit een duidelijke kaakslag naar de parlementaire instellingen toe. Het zijn de parlementaire instellingen die wetten en decreten maken en het is de taak van de administraties en de minister om deze uit te voeren.

Het kan toch niet zijn dat wanneer sommige heren van uw kabinet, mijnheer de minister, enkele briljante ideeën hebben, dat dit feit alleen al voldoende is om deze ook toe te passen, buiten de bestaande wetgeving ter zake om.

Ik stel vast, mijnheer de minister, dat u ook de toepassing van artikel 20 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 drastisch wil inperken en daar ook een algemene regel van maakt.

Collega's, artikel 20 laat toe dat voor werken van openbaar nut, afgeweken mag worden van het gewestplan. Vertrouwt u dan onvoldoende uw eigen administratie en heeft u nog andere redenen om deze maatregel als richtlijn te nemen?

Daarenboven heeft de inperking van de toepassing van artikel 20 belangrijke gevolgen voor ondermeer de problematiek van de hoogspanningsleidingen en de pijpleidingen. Voor al deze leidingen zullen vooraf gewestplanwijzigingen nodig zijn. Maar een procedure van herziening van het gewestplan inzake het tracé van dergelijke leidingen heeft geen enkel praktisch nut. Wat u heeft gedaan is enkel het op de lange baan schuiven van bestaande problemen.

Het enige wat in dergelijke dossiers relevant is, is het milieu-effect-rapport en zijn aanbevelingen, die in de bouwvergunningen als voorwaarden kunnen worden opgelegd.

Openbaarheid en openbaar onderzoek zijn reeds in ruime mate voor-

zien, onder meer door de voorafgaandelijke tracébesprekingen op alle niveau's, inclusief met de bevolking, zo onder andere bij het openbaar onderzoek inzake de vervoervergunning voor gassen.

Een gelijkwaardige maatregel per richtlijn neemt u ook omtrent de aansnijding van woonuitbreidingsgebieden waar u eveneens een belangrijke beperking van de toepassingsmogelijkheid kheden invoert.

Graag had ik vernomen of er hierbij rekening werd gehouden met het feit dat dit alles aanleiding kan zijn voor belangrijke planschadedossiers.

Hiermee wil ik afronden, mijnheer de minister, met de vaststelling dat het bijna onmogelijk zal worden nog te bouwen en te werken op het Vlaamse grondgebied.

Ik denk dan ook dat vele bedrijven zich aan de andere kant van de taalgrens zullen inplanten waar ze met open armen onthaald worden. Zij zullen niet afschrikt worden door om de haverklap gewijzigde regels en bergen administratieve rompslomp.

Mijnheer de minister, Wallonië heeft een eigen decreet op de ruimtelijke ordening. Het Brussels Gewest heeft een decreet op de ruimtelijke ordening? Wanneer komt er voor Vlaanderen een decreet op de ruimtelijke ordening. Bij uw aantreden had u zeer goede bedoelingen ter zake. Dit decreet moet er nu dringend komen. Wij stellen echter vast dat u aan vele dingen voortwerkt, zonder dat een globaal decreet tot stand komt. De VLD-fractie dringt aan op een volledige nieuwe behandeling van het decreet en een volledige bespreking van de ganse problematiek. In functie daarvan zullen wij een motie van aanbeveling indienen.

De voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de tekst van dit interpellatieverzoek komt mij om twee redenen eigenaardig over. In eerste instantie gaat het hier om een interpellatie over het algemeen

beleid ruimtelijke ordening, waarvan ik had verwacht dat het bij de begrotingsbespreking zou worden behandeld. Dit debat had minder dan een maand geleden plaats. Een dergelijke interpellatie moest dan ook op dat ogenblik worden gehouden, waaraan een deel van de besprekingen hadden kunnen worden gekoppeld.

De heer A. Denys : Mijnheer De Mol, het probleem dat u aanhaalt, werd ook op het bureau besproken. Dit interpellatieverzoek werd reeds vóór de besprekingen van de begroting ingediend. Gezien de beperkte tijdsruimte tussen de begrotingsbesprekingen, waarbij ook huisvesting wordt besproken, hadden wij afgesproken de interpellatie na de begroting te houden. Dat is de enige reden.

Het is de vraag van eenieder de begrotingsbespreking te beperken. Dat verplicht ons bepaalde zaken van algemeen beleid, die behoren tot de aspecten van het regeringswerk, nadien, onder de vorm van een interpellatie in te dienen.

De heer J. De Mol : Dat is natuurlijk alleen juist als men zich beperkt tot de openbare vergadering. Uiteraard is er in de commissies ruimte waar dit aan bod kan komen.

Deze interpellatie verwonderde mij ook omdat ik op een bepaald moment dacht dat een stropers boswachter was geworden. Soms dacht ik dat wij de goede weg opgingen; er is altijd meer vreugde in de hemel wanneer een zondaar zich bekeert dan om honderd rechtvaardigen. Bij het aanhoren van deze interpellatie stel ik het omgekeerde vast. Ik vind het vreemd dat de heer Vautmans de minister op een aantal terreinen terechtwijst, daar waar hij hetzelfde in zijn vroegere functie veelvuldig toepaste. Ik zou mij kunnen beperken tot de opvulregel, waar tientallen gevallen van overschrijdingen van de 70-metergrens bijna schering en inslag waren.

De heer V. Vautmans : Dat is niet juist. Ik protesteer tegen die aantijging.

De heer J. De Mol : Mijnheer de voorzitter, ik wil desnoods dit docu-

De Mol

ment laten kopiëren, maar ik ben in het bezit van een document waarin sprake is van een **overschrijding** van 93 meter. Mijnheer Vautmans, u hebt opvullingen gedaan tussen een stal en een boerderij. Het aantal ingenieuze opvullingen was dermate groot dat ik alleen al voor de opvullingen bijna een volledige tas zou moeten meebrengen. Mocht ik u zijn, ik zou op dat terrein toch een zekere bescheidenheid aan de dag leggen.

De SP is erg verheugd over de maatregelen die de minister in september 1992 heeft afgekondigd – wij hebben dat bij de besprekingen van de begroting reeds uitgebreid gezegd – met als belangrijkste elementen de afschaffing van de opvulregel, de afschaffing van het mini-decreet, een omzendbrief met betrekking tot het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden en het decreet tot het beperken van de toepassing van artikel 20. Hiermee werden positieve stappen gezet. Het geeft aan dat men wenst af te stappen van de uitzonderingsplanologie en dat men een aanzet geeft voor een trendbreuk. Wanneer men het enigszins goed meent met de open ruimte, hadden deze initiatieven reeds lang genomen moeten zijn. Mijnheer Vautmans, ik herinner u er tevens aan dat wat die opvulregel betreft, in juli 1991 in de commissie voor de Ruimtelijke Ordening trouwens reeds een akkoord tussen de verschillende fracties werd bereikt. Volgens mijn informatie was er zelfs een ontwerp van omzendbrief, omzendbrief die echter nooit werd verspreid. De reden waarom dat nooit is gebeurd, is mij bekend, maar het had wel niets te maken met het respecteren van het akkoord in de commissie.

De voorstellen van de minister onderbouwen het vrijwaren van de open ruimte en stellen het inbreiden voorop. Ik moet de minister niet verdedigen of beschermen, maar ik wijs erop dat wanneer men de minister terecht wijst, door te stellen dat hij de administratie voorbijgaat, dit in het verleden meermaals gebeurd is. Ik herinner aan de omzendbrief die betrekking had op de onwettelijke maximale interpretatie van het mini-decreet.

Toen werd een persbericht omgezet in een omzendbrief, zonder dat de administratie daarvan ooit op de hoogte was. Die omzendbrief werd ongeveer zeven maand nadat hij in de pers verscheen, toegezonden aan de administratie. Dat is dan een voorbeeld van hoe in het verleden met de administratie geen rekening werd gehouden.

De heer Vautmans stelde dat er kans op planschade zou zijn indien men woonuitbreidingsgebieden aansnijdt. Dit is totaal onjuist. Er kan nooit sprake zijn van planschade in woonuitbreidingsgebieden omdat het de overheid zelf is die vooraf over de ordening moet beslissen vooraleer men het woonuitbreidingsgebied kan aansnijden. Dit betekent dat planschade hier nooit kan spelen. Het is me dan ook een raadsel wat de heer Vautmans hier bedoelt.

Volgens mij verdienen de voorgestelde maatregelen de steun van alle fracties die begaan zijn met het vrijwaren van de open ruimten. Ik ben er mij ten volle van bewust dat de minister ter zake een zeer moeilijke stap zal moeten zetten die zeker niet op algemeen gejuich zal worden onthaald. De ruimtelijke ordening is immers als het ware het specifiek domein van het sociaal dienstbetoon geworden en deze voorstellen zullen uiteraard een aantal poorten sluiten. Dat is trouwens duidelijk wat hier gebeurt. In die optiek steunen wij deze politiek dan ook ten volle.

Hetzelfde geldt trouwens voor de woonuitbreidingsgebieden. Mijnheer de minister, men wil laten uitschijnen dat de omzendbrief in dat verband iets nieuw zou zijn, maar ik meen dat een soortgelijke omzendbrief werd verspreid ten tijde van minister Akkermans. Het gaat dus niet om een nieuwe onderneming ; zij geraakte slechts in onbruik ten tijde van bepaalde ministers en ik noem geen namen. Daar moet nog worden toegevoegd dat de behoefterekeningen die ter zake werden gemaakt niet steeds de beste manier was om de woonbehoeften te ramen. Daarvoor zijn enigszins meer sluitende stukken nodig. Een woonbehoefte kan immers niet per gemeente worden berekend, maar moet op ruimere schaal worden onderzocht.

Het moratorium op de afwijkende BPA's is een goede zaak, al ben ik van mening dat hierin nog veel verder moet worden gegaan. Inderdaad, afwijkende BPA's, goedgekeurd voor februari 1992, snijden nog steeds grote gedeelten van de open ruimten aan. Dienaangaande pleit ik nogmaals voor een selectieve wijze van werken, waarbij specifieke criteria vooraf moeten worden vastgelegd, zodanig dat het ene BPA niet meer als pasmunt wordt gebruikt voor het andere. Daarvan zal de heer Vautmans trouwens ook wel kennis hebben. Ik pleit dus voor de afschaffing van een louter primitieve ruilmentaliteit die in feite alle planning logenstraft.

Mijnheer de minister, het komt mij voor dat de administratie trouwens in kennis werd gesteld van de omzendbrief met betrekking tot het overschrijven van woonuitbreidingsgebieden en bovendien werd haar advies ter zake gevraagd. Het zou dan ook goed zijn in de definitieve tekst strikte bepalingen te hanteren.

Mijnheer Vautmans, eigenlijk ontgoochelde uw tekst mij een beetje. Aanvankelijk zette hij mij aan om te denken dat wij de goede weg opgingen ; wanneer stropers boswachters worden, dan zijn wij goed op weg !

De heer A. Denys : In plaats van kleine maatregelen te nemen, zou deze aangelegenheid globaal moeten worden aangepakt.

Mijnheer De Mol, dat uw mening verschilt van die van de heer Vautmans dat kan ik begrijpen en dat is trouwens uw recht. Maar ik had toch minstens gehoopt dat ook u zou pleiten voor een globale aanpak in plaats van voor een kip-kap-systeem. Dat kan ik uit uw betoog echter niet opmaken.

De heer J. De Mol : Mijnheer Denys, mijn betoog was enkel een aansluiting op de interpellatie. Ik kan u echter wel verwijzen naar het betoog dat ik hield tijdens de begrotingsdiscussie, waarbij ik in eerste instantie pleitte voor een globaal beleid.

Momenteel is het echter absoluut noodzakelijk alle uitzonderingsmaatregelen af te schaffen. Men moet niet plannen voor de toekomst maar voor het heden. Wat voor zin heeft het

De Mol

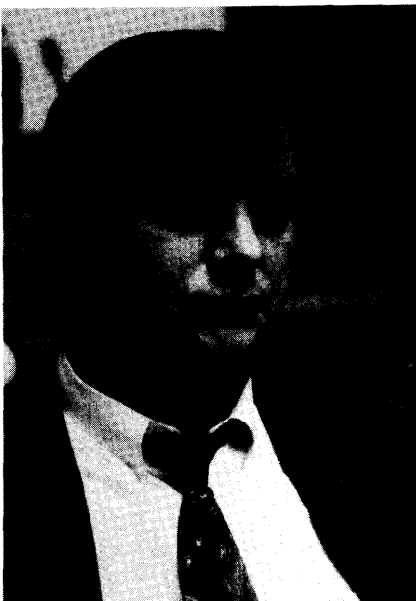
voor morgen een structuurplan op te maken, terwijl men vandaag de ruimte volledig laat verknoeien ?

Concreet betekent dit dat men alle uitzonderingen en gevallen waar er juridische twijfel mogelijk is, tracht tegen te houden. Men doet eerst de poorten toe en pas daarna probeert men de ruimte die er nog rest te plannen. Wanneer men nog enkele jaren wacht, denk ik niet dat er nog veel ruimte om te plannen zal overblijven.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zou heel kort kunnen zijn vermits de interpellatie van de heer Vautmans voor een deel is tegengesproken door de heer De Mol. De heer De Mol heeft vooral het positieve aspect van een aantal maatregelen onderkend.

Mijnheer Vautmans, ik moet u toch zeggen dat wij de prioriteiten inzake ruimtelijke ordening hebben onder-

Raadslid L. Peeters (SP) mede-indiener van het voorstel tot wijziging van het decreet in verband met de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid

verdeeld in twee soorten maatregelen. Er bestaan enerzijds maatregelen op korte termijn en anderzijds maatregelen op lange termijn. Wat collega De Mol omschrijft als de poort dicht doen, is in feite op korte termijn maatregelen nemen om dan op langere termijn een aantal maatregelen te kunnen uitwerken. Deze maatregelen situeren zich op het vlak van een tweetal richtlijnen in verband met de woonuitbreidingsgebieden en de toepassing van artikel 20 en ook een drietal decreten namelijk het mini-decreet, de opvolregel en de maatregel inzake de zonevreemde bedrijven.

Er zijn in het verleden tal van richtlijnen verspreid en vele waren dode richtlijnen geworden. Een aantal van deze richtlijnen zijn gehegroepen en men heeft de diensten eraan herinnerd dat zij strikt moeten worden toegepast. Denken we hierbij onder andere aan de voorschriften met betrekking tot het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden, voorschriften van het koninklijk besluit van 28 december 1972.

U heeft concrete vragen gesteld over de BPA's. Ik stel vast dat dit in het regeerakkoord was ingeschreven. Het regeerakkoord voorzag in een moratorium op het vlak van de BPA's. Wij hebben de precieze interpretatie van deze maatregel gegeven in deze Raad. BPA's die na 5 februari 1992 als initiatief werden gestart, zullen — ingevolge dit akkoord binnen de Vlaamse regering — niet worden goedgekeurd. Men kan de gemeenten echter niet verbieden deze BPA's op te starten, ook niet als zij afwijken van het gewestplan. De BPA's die voor 5 februari 1992 werden gestart, zullen dus aan de hand van strikte criteria worden beoordeeld, althans diegene die een afwijking van het Gewestplan inhouden. De andere BPA's, als instrument van de ruimtelijke ordening, blijven vanzelfsprekend onverkort mogelijk.

Ik kan u concreet antwoorden dat tot op 7 januari 1993 138 bijzondere plannen van aanleg werden goedgekeurd, waarvan er, na beoordeling aan de hand van zeer strikte criteria, 62 afwijken van de voorzieningen van het gewestplan. Hierbij werd rekening gehouden met wat in de Vlaamse regering werd afgesproken. Som-

migen vinden dat men verder had moeten gaan, maar ik meen dat men de rechtszekerheid van de gemeenten, die reeds initiatieven en financiële engagementen hadden aangegaan en beleidsdaden hadden gesteld, moet honoreren.

Wat de opvolregel betreft, veronderstel ik dat u uw vraag situeert in het juiste juridische kader van het artikel 23 van het koninklijk besluit van 28 december 1972, waarin duidelijk is bepaald dat het een uitzonderingsartikel is en waarin voor de gewestplannen die vóór 13 december 1978 zijn goedgekeurd, geen wettelijke afstand is vastgesteld. Tot op heden hebben wij, voor dossiers die ons in een beroepsprocedure werden voorgelegd, in een vijftal gevallen een opvulling van meer dan zeventig meter goedgekeurd. Dat betrof gevallen waarin de administratie een positief advies voorstelde en wij, op basis van de bebouwing in de omgeving, oordeelden dat de toepassing van artikel 23 verantwoord was. De administratie heeft inderdaad de opdracht zich telkens aan deze 70-meterregel te houden.

Omtrent de wachtgevel werd nog geen beslissing getroffen. Dit valt niet onder de afschaffing van de opvolregel, maar het decreet zal, bij de behandeling in de commissie en in de Raad, hierop ongetwijfeld een duidelijk antwoord geven.

Dit is een andere gedragslijn, dan deze die in de vorige bestuursperiode werd gevolgd. Ik onderschrijf de vaststelling van collega De Mol. Hij spreekt over tientallen gevallen; welnu, het gaat over meer dan tweehonderd gevallen, waarin door het vorige kabinet duidelijk werd afgeweken van het advies van de administratie voor Ruimtelijke Ordening. Inderdaad, in deze gevallen besliste het kabinet gunstig, in toepassing van de opvolregel en andere basisregels, hoewel de administratie ongunstig had geadviseerd. Deze cijfers kan ik na opvraging illustreren.

U veronderstelt dat wij onvoldoende vertrouwen hebben in onze administratie. Ik spreek dit tegen; er is, net zoals voor Binnenlandse Aangelegenheden en Openbare Werken, een goede samenwerking met de administratie van Leefmilieu en **Infrastructuur**.

Kelchtermans

tuur. Een zeker tekort aan medewerkers wordt door de administratie niet ontkend. Dat speelt vanzelfsprekend mee in de ondersteuning die het kabinet en de administratie elkaar wederkerig moeten geven.

Wij hebben op korte termijn ook maatregelen voorgesteld met betrekking tot artikel 20, waar in het verleden, op basis van een brede interpretatie, voortdurend uitzonderingen werden toegestaan. Woningen, hoogspanningsleidingen, recreatiecentra, ziekenhuizen, werden systematisch krachtens artikel 20 als zijnde van openbaar nut beschouwd. Wij hebben gemeend de oorspronkelijke bedoeling van het artikel 20 te moeten herstellen en wij zijn daarin gesteund door de Raad van State. Zeer recent nog werd een beslissing verbroken inzake hoogspanningsleidingen in Overpelt-Eksel, waarvoor de bouwvergunning uiteindelijk niet werd toegestaan. De Raad van State is van oordeel dat dit via een wijziging van het gewestplan moet gebeuren.

Voor woonuitbreidingsgebieden gaan wij uit van hetzelfde principe. De oorspronkelijke bedoeling van de omzendbrief van mijn voorganger, de heer Akkermans, moet worden gerespecteerd. Woonuitbreidingsgebieden zijn principieel niet alleen voorbehouden voor sociale woningbouw of sociale verkavelingen, er moet ook aan een aantal voorwaarden worden voldaan vooraleer de reservegebieden worden aangesneden. Meer bepaald moet er een duidelijke behoefte zijn en moet worden bewezen dat er geen leegstand is waardoor bijkomende mogelijkheden kunnen worden aangeboord.

De vraag naar planschade lijkt me in deze woonuitbreidingsgebieden niet gegrond. Collega De Mol heeft in dezelfde zin geantwoord. Deze woonuitbreidingsgebieden liggen niet langs een uitgeruste weg en leveren dus ook geen minderwaarden op wanneer ze niet onmiddellijk kunnen worden aangesneden of wanneer er andere bestemmingen worden aan gegeven.

Collega Vautmans, u hebt ook verwezen naar de langetermijnaanpak via het decreet voor het Structuur-

plan Vlaanderen. De Vlaamse regering heeft de oriëntatienota aanvaard en heeft oktober 1993 als streefdatum vooropgezet. De overeenkomst met de betrokken universiteiten werd afgesloten en het voorbereidende werk is volop aan de gang.

Mijnheer de voorzitter, het decreet ruimtelijke ordening zal op korte termijn in een vereenvoudigde procedure voor de bouw- en verkavelingsaanvragen voorzien.

Op mijn vraag naar bijkomend personeel voor de administratie van Ruimtelijke Ordening antwoordt mijn collega voor Openbaar Ambt telkens dat we eerst de procedures moeten vereenvoudigen. Wij hebben hem op zijn woord genomen. We zullen deze decreten zo snel mogelijk indienen en de noodzakelijke versterking van de diensten eraan verbinden.

Vooraleer het Structuurplan Vlaanderen door de regering kan worden goedgekeurd, zal de ruimtelijke ordening zijn decretale basis krijgen. De goede delen van de huidige stedenbouwkundige wet zullen worden behouden en waar nodig zal de wet worden aangevuld.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik hiermee de verschillende vragen van collega Vautmans heb beantwoord.

De voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer de minister, u bent voorstander van een degelijk Structuurplan Vlaanderen tegen oktober 1993. U doet inspanningen voor het vrijwaren van de open ruimte.

Zojuist was er sprake van boswachters die stroper worden en stropers die boswachter worden. In Limburg stellen we vast dat u goede dingen doet maar ook soms onlogische : de Noord-Zuidverbinding wordt snel doorgedrukt, open ruimten verdwijnen onnodig voor agressieve recreatieprojecten zoals het Fenixproject, voorheen ERC-project.

Bent u nu eigenlijk boswachter of van tijd tot tijd ook stroper ?

Mijnheer Vautmans, het verbaast me dat de stropers en boswachters mekaar onderling beschuldigen. Toen u

de verantwoordelijkheid droeg voor de ruimtelijke ordening hebt u tegen adviezen in tweehonderd uitzonderingen toegestaan. De Limburgers hebben echter een goed geheugen en zullen niet vergeten dat stropers gemakkelijk boswachter worden en omgekeerd.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer Ulburghs, ik moet geen vergiffenis vragen, want ik ben me van geen fout bewust. Naast het Structuurplan Vlaanderen en een decreet op de ruimtelijke ordening ter aanvulling van de wet op de stedenbouw bepleit ik ook een dynamische aanpak van de ruimtelijke ordening. De voorbeelden die u geeft, kunnen perfect geargumenteed worden vanuit de filosofie van het toekomstige Structuurplan Vlaanderen.

Iedere wijziging van de gewestplannen door de Vlaamse regering komt tegemoet aan nieuwe behoeften, die vaak sterk verschillen van wat er bestond bij het opstellen van deze plannen. De omstandigheden zijn gewijzigd, maar de werkmethode die wij toepassen zijn dezelfde als die worden toegepast voor de opstelling van het Structuurplan Vlaanderen.

De vaststelling van collega Ulburghs getuigt van een defensieve opstelling inzake ruimtelijke ordening, gericht op het behoud van wat bestaat. De ruimtelijke ordening moet ook nieuwe en verantwoorde dingen mogelijk maken, zij het dan in volle openbaarheid.

De voorzitter : De heer Vautmans heeft het woord.

De heer V. Vautmans : Mijnheer de minister, ik hoor u graag zeggen dat u toch werk zal maken van een globaal decreet op de ruimtelijke ordening. Kunt u daarvoor al een timing vooropstellen ? Indien er inmiddels aanleiding is om gewestplannen te herzien, zal u dan ook gefractioneerd te werk gaan en kleine herzieningen nastreven of wordt er na de voltooiing van het Structuurplan Vlaanderen gestreefd naar een globale herziening van het gewestplan ? Ik geloof dat niet.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, het decreet op de ruimtelijke ordening zal er vanzelfsprekend moeten zijn vooraleer het

Kelchtermans

Structuurplan Vlaanderen kan worden opgesteld, omdat het hiervoor de decretaale basis moet geven. Dat zal gebeuren voor oktober 1993. Inzake herzieningen van de gewestplannen worden ook nu aan de Vlaamse regering regelmatig voorstellen gedaan om gewestplannen te herzien. Dat moet kunnen. Daarom hebben wij ook de bijzondere plannen van aanleg niet meer gehandhaafd als middel om de wijzigingen door te voeren. Dit gebeurt op basis van een grotere aanpak, dus niet meer per dossier of per probleem. Dat is ook de geest van het structuurplan. Wij hebben hiervoor dezelfde werkmethode en dezelfde openbaarheid voor ogen.

Het incident is gesloten.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Vautmans werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie van aanbeveling aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de deelname van scholieren aan betogingen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dewinter tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de deelname van scholieren aan betogingen.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, zoals u weet, trokken op 24 november in verschillende steden scholierenbetogingen tijdens de lesuren door de straten. Ik wens onmiddellijk te onderstrepen dat het niet mijn bedoeling is een debat uit te lokken over de motieven van deze manifestatie, maar wel over

het principe in hoeverre scholieren kunnen deelnemen aan politieke manifestaties tijdens de schooluren.

Het zou niet mogen dat scholieren occasioneel worden gebruikt of misbruikt voor politieke doeleinden. Elkeen, tot welke partij hij ook behoort, zal het met mij eens zijn dat dit niet kan en niet mag. Toch doen deze feiten zich steeds vaker voor. Politieke vorming, of moet ik zeggen politieke indoctrinatie, in het onderwijs is helaas schering en inslag. In allerhande projecten, lessenpakketten, bezoeken aan tentoonstellingen, gastlessen enzovoort, worden, of men het nu wil of niet, op regelmatige basis politieke denkbeelden opgedrongen aan de schoolgaande jeugd. Uiteraard was het onderwijs, door de geschiedenis heen, al altijd het mikpunt van zowat alles wat reilt en zeilt in de politiek. Iedereen weet dat men politieke macht niet zomaar kan veroveren. Er is altijd een langdurig ideologische proces nodig in de burgerlijke maatschappij ter voorbereiding van het terrein om uiteindelijk politieke veranderingen te realiseren.

Dat de journalistiek, het onderwijs, de uitgeverij, de sociale begeleiding enzovoort, agitatie-terreinen bij uitstek zijn voor bepaalde politieke en meta-politieke organisaties ligt dan ook voor de hand. Het komt er dan ook op aan, en ik geef ruiterlijk toe dat zulks niet altijd gemakkeijk is, de politiek buiten de school te houden. Iedereen weet dat onderwijzers en schooldirecties zeer gemakkelijk misbruik kunnen maken van de autoriteitspositie die zij bekleden.

U zult het mij mij eens zijn dat wanneer de indoctrinatie het haalt op het overdragen van kennis, men uiteindelijk voorbij gaat aan de meest fundamentele doelstelling van het onderwijs. Het zal dan ook wel geen toeval zijn dat het, vooral in het verleden, de totalitaire systemen zijn geweest die te veel aandacht hebben besteed aan de indoctrinatie in het onderwijs. Zowel het fascisme als het communisme waren in hetzelfde bedje ziek en hechtten ontzettend veel belang aan de politieke scholing van de jeugd. Het is amper twintig jaar geleden dat de partij-ideoloog van de

Italiaanse communistische partij, Binni, zei dat de progressieve en revolutionaire ideeën hun ingang in de maatschappij moeten vinden langs het onderwijs. Ik zou hier evengoed een aantal gelijkaardige citaten van andere politici, al dan niet die naam waardig, uit verschillende totalitaire systemen kunnen geven.

Maar ook bij ons, in een democratie als Vlaanderen, merken wij dat ook in ons onderwijs de indoctrinatieprocessen van allerhande wereldverbeteraars steeds meer de overhand krijgen. Hier verloopt het indoctrinatieproces evenwel heimelijker dan in totalitaire regimes. Men verschuilt zich achter allerlei vage en onduidelijke begrippen zoals anti-autoritair opvoeding, mondiale vorming, antiracisme enzovoort, begrippen die iedereen kan aanvaarden als er alleen maar een zeer algemene uitleg aan wordt gegeven, maar de eigenlijke motieven worden achtergehouden.

Als studenten en leerlingen worden aangemoedigd om aan politieke manifestaties deel te nemen tijdens de lesuren, dreigt het onderwijs weer het agitatie-terrein bij uitstek te worden van een aantal onverantwoordelijken. Om even het meest in het oog springende feit van de laatste tijd aan te halen, de brief die in een aantal Antwerpse stadsscholen werd verspreid en waarin de ouders werd gevraagd hun kind al dan niet de toestemming te geven om deel te nemen aan de politieke manifestatie van 24 november, die wel duidelijk tegen één partij, het Vlaams Blok, was gericht. Overtreedt men hier het stemgeheim niet, één van de meest fundamentele regels van de democratie? Men verplicht als het ware de ouders kleur te bekennen. Dergelijke praktijken kunnen wij niet goedkeuren als wij politiek buiten de schoolmuren willen houden.

Bovendien viseert men hiermee ook de leerlingen, want wie niet mee opstapte in de betoging werd door bepaalde leerkrachten als racist bestempeld.

Zo'n schrijven aan de ouders kan verregaande gevolgen hebben, niet alleen voor de ouders, maar ook voor de leerlingen.

Dewinter

Andere scholen hebben dan weer het omgekeerde gedaan. Een college uit Zwijnaarde schrijft aan de ouders van zijn leerlingen het volgende, ik citeer : Wij moeten u erop wijzen dat onze leerlingen onderworpen zijn aan de leerplicht en dat zij hierdoor niet over stakingsrecht beschikken. Een afwezigheid op een gewone lesdag is onwettig en brengt de homologatie van het studiegetuigschrift in het gedrang. Wij kunnen dan ook niet anders dan 24 november beschouwen als een gewone lesdag waarop alle geplande overhoringen plaatsvinden. Tenslotte willen wij uitdrukkelijk verklaren dat de school geen verantwoordelijk kheid kan opnemen voor het gedrag van de leerlingen die aan de staking zouden deelnemen. Einde citaat.

De ene school zegt dus dat deelnemen aan een betoging niet kan, de andere zegt dat het wel kan als de ouders daartoe de toelating geven.

Het moet mij van het hart dat er vanwege de hogere instanties, in de eerste plaats van de minister, geen concrete richtlijnen ter zake zijn geweest. Als ik die uiteenlopende richtlijnen vanwege de scholen zie, zou ik durven concluderen dat er helemaal geen instructies zijn geweest van de minister, maar dat zal hij straks in zijn antwoord wel duidelijk maken.

Mijnheer de minister, als men de deur opent voor dit soort misbruiken, dan betoogt men vandaag tegen racisme, morgen voor het milieu en overmorgen voor nog wat anders. Mijn vraag is, wie beslist over zo'n schrijven aan de ouders : zijn dat de directies zelf, de onderwijsinspectie of de minister ? Gelet op de reactie op de betoging denk ik niet dat een schooldirectie zo maar een initiatief neemt.

Zal er in de toekomst telkens aan de ouders een toelating worden gevraagd om te mogen deelnemen aan een of andere manifestatie ?

Als we een dergelijke weg van wanpraktijken zouden inslaan, dan kunnen we de leerplicht misschien beter

afschaffen en de scholieren melden dat ze, indien ze het wensen, een extra dag vakantie kunnen nemen, al dan niet met als alibi het deelnemen aan een politieke manifestatie.

Laten we eerlijk zijn. We weten heel goed dat er niets gemakkelijker is dan het manipuleren van zulke jonge mensen. We weten ook heel goed dat 75 tot 90 percent van de scholieren, die die dag niet op school zijn verschenen, gespijbeld hebben en het alibi hebben gebruikt dat de school, bepaalde leerkrachten en bepaalde directies – en misschien zelfs hogere instanties, maar dat zullen we later vernemen – hebben gegeven. Het merendeel van de scholieren gebruikte deze manifestatie als een extra dag vakantie om op de lappen te gaan en een pintje te drinken. Slechts een kleine minderheid van de scholieren – u hebt ook kinderen en weet het dus ook wel – gaat echt naar een dergelijke manifestatie.

Laten we een kat een kat noemen, of het nu een manifestatie is tegen het racisme of een betoging die georganiseerd is door onze partij, het merendeel van de scholieren maakt er misbruik van om die dag heel andere dingen te doen. Ik kan ze niet eens ongelijk geven. Als ik nog scholier zou zijn geweest, zou ik er wellicht ook misbruik van hebben gemaakt.

U begrijpt ook wel dat dit aanleiding kan geven tot een hele reeks wanpraktijken, waarmee we liever niet geconfronteerd worden.

Ik heb ook nog enkele concrete en heel praktische vragen.

Er zijn twee min of meer reglementaire voorbeelden, maar er zijn ook scholen die openlijk hebben opgeroepen om deel te nemen aan die manifestatie. Er zijn leraars die hebben deelgenomen aan die manifestatie en die er het woord hebben genomen. Kan dit ? Wat is de verantwoordelijkheid van de school ? Wat gebeurt er als een scholier, die met de toestemming van de school deelneemt aan een dergelijke manifestatie, zijn boekje te buiten gaat of zelfs wandaden uithaalt ? Wie is verantwoordelijk ? De school ? De scholier ? De ouders ?

Laten we het ook even hebben over mogelijke fysieke letsels die een scholier kan oplopen bij dergelijke manifestaties. Op 24 november hebben we trouwens moeten vaststellen dat niet alle manifestaties even vreedzaam zijn verlopen. Fysieke letsels waren mogelijk geweest. Wie is er dan verantwoordelijk ? De ouder stuurt zijn kind naar school en zijn kind neemt uiteindelijk deel aan een politieke manifestatie met alle risico's **vandien**.

Werd een onderzoek ingesteld door de onderwijsinspectie naar de afwezigheid van bepaalde leerkrachten ? Werden er sancties genomen ? Wat gebeurt er met het loon van leraars die hebben deelgenomen aan een dergelijke manifestatie en die toch verondersteld worden die dag les te geven aan hun leerlingen ? Wordt looninhouding overwogen als men tot de conclusie komt dat bepaalde leraars tijdens de lessen ostentatief hebben deelgenomen aan dergelijke politieke manifestaties ?

Kortom, ik vraag me af wat uw standpunt is, mijnheer de minister. In de periode rond die manifestatie op 24 november was u opvallend afwezig – en dit is normaal niet uw houding – in het debat dat niet alleen aan de orde is gebracht door het Vlaams Blok maar dat ook in de media ruime aandacht heeft gekregen. In de pers werd de vraag gesteld of **scholierenbetogingen** wel mogelijk zijn met alle gevolgen **vandien** en vooral rekening houdend met de toch wel turbulente afloop van bepaalde van die betogingen. Wie is verantwoordelijk ? Wat zijn de richtlijnen van **het** ministerie van Onderwijs ? Wat zijn de richtlijnen van de minister ?

Omwille van de doelstellingen van ons onderwijs, namelijk het onderwijzen en niet het politiek misbruik maken van kinderen, is het volgens mij noodzakelijk dat er maatregelen worden genomen. Ik herhaal dat wij niet een bepaalde manifestatie willen vieren uit rancune omdat het misschien een kortstondig succesje is geweest voor onze politieke tegenstanders omdat zij 5.000 scholieren in Antwerpen en elders op de been hebben kunnen brengen.

Dewinter

Ik heb deze interpellatie gehouden om in de toekomst alle misbruiken te vermijden en om te voorkomen dat de manifestatie van 24 november als precedent zou worden aangegrepen. Ook om die redenen had ik graag een heel duidelijk standpunt gekregen van de minister. **(Applaus bij het VB)**

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, er werden drie vragen gesteld.

Ten eerste, werden er bijzondere richtlijnen uitgevaardigd ? Het antwoord is duidelijk. Er werden geen specifieke richtlijnen uitgevaardigd met betrekking tot het deelnemen van leerlingen aan betogingen en manifestaties. In het verleden was dit niet noodzakelijk, in de toekomst zal het ook niet noodzakelijk zijn.

De reden hiervoor zal duidelijk worden bij mijn antwoord op de tweede vraag, namelijk op de vraag naar het standpunt over deelname van scholieren aan manifestaties en betogingen tijdens de lessen. Deelname van leerlingen van het schoolplichtonderwijs aan een betoging of staking wordt onder geen beding beschouwd als een van rechtswege gewettigde afwezigheid. Een regelmatige leerling die hieraan deelneemt, riskeert een zware sanctie, namelijk het verlies van het statuut van regelmatig ingeschrevene. Hij of zij kan dan slechts nog als vrije leerling worden beschouwd. De onderwijsinstelling kan echter gebruik maken van de daartoe bestaande mogelijkheid binnen de reglementering om de afwezigheid te regulariseren. Ten eerste, zij kan de onderwijsverhouding vragen tot een regularisatie van het schoolverlet over te gaan. In de terminologie van het secundair onderwijs van type één is dan, ik citeer : Een afwijking van de verplichting tot het daadwerkelijk volgen van alle lessen en oefeningen, einde citaat, vereist, terwijl er in de terminologie van toepassing op de eenheidsstructuur sprake is van, ik citeer : Erkenning als gewettigde afwezigheid. Einde citaat. Een dergelijke

vraag is aan de onderwijsverhouding niet gesteld.

De tweede mogelijkheid is dat de directie binnen de eenheidsstructuur gebruik kan maken van de mogelijkheid om de leerling op schooljaarbasis maximum drie dagen om persoonlijke redenen gewettigd afwezig te laten zijn. Dit is onder de integrale verantwoordelijkheid van de directie. Indien er daarover klachten zijn, wordt altijd een onderzoek gelast, uit te voeren door de inspectie die tot de administratie Onderwijs behoort.

De derde mogelijkheid is dat de directie voor zeer geringe, niet gedekte afwezigheden, in onderlinge afspraak een regeling kan treffen met de bevoegde verificateur, zodat er geen rechtstreekse vraag aan de administratie moet worden gericht. Dit geldt evenwel alleen voor zeer geringe, niet gedekte afwezigheden. De leerling wiens onwettige afwezigheid wordt geregulariseerd, kan nochtans worden gestraft door een opgelegde tuchtmaatregel die de inrichtende macht of de onderwijsinstelling opportunity acht.

De derde vraag luidt : In hoeverre kunnen de directies die de leerlingen hebben opgeroepen om deel te nemen aan betogingen, aansprakelijk worden gesteld voor de daden gesteld door de scholieren-betogers ? Wat in geval van lichamelijke letsels ? Terzake verwijs ik naar het Burgerlijk Wetboek. Deze vraag impliceert namelijk dat bepaalde schooldirecties hun leerlingen tot deelname aan betogingen zouden hebben aangezet. Tot op heden is er bij mijn administratie hieromtrent nog geen melding gedaan. Evenmin zijn wij in het bezit van de stukken, noch voor, noch tegen, die u hebt geciteerd, van scholen die de leerlingen tot betogen zouden hebben aangezet. De aansprakelijkheid van de schooldirectie voor de eigen fouten, kan slechts gelden wanneer kan worden aangetoond dat een daad van de directie, zij het een oproep tot betoging of het inrichten van een betoging, een voldoende directe oorzaak is van schade bij een derde, hetgeen erg problematisch bewijs veronderstelt. Maar het kan. Terzake worden de gewone regels van het Burgerlijk Wetboek gevolgd.

Tenslotte deel ik u mede dat er tot op heden op het departement nog geen klacht dienaangaande werd ontvangen. Wel heeft één school voorafgaand aan de betoging die u hebt geciteerd om verduidelijking gevraagd en bekomen inzake de juridische toestand zoals ik die hier heb uiteengezet.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, ik wil de kabinetsmedewerker van de minister hartelijk danken voor dit antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. Caudron tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de slechte behandeling van bejaarden in sommige Vlaamse rusthuizen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Caudron tot mevrouw Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de slechte behandeling van bejaarden in sommige Vlaamse rusthuizen.

De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, bij het begin van het Europees jaar van de ouderen en de solidariteit tussen de generaties lijkt het ons gepast dieper in te gaan op de problematiek van de verkeerde behandeling van bejaarden in sommige Vlaamse rusthuizen. Zij zijn met 65.000, onze oudjes waarover wij het vandaag hebben 48.000 in rusthuizen en 17.000 zwaar zorgbehoevend in rust- en verzorgingstehuizen.

Een studie toont aan dat een kwart van de rusthuizen in de fout gaat.

Caudron

Een greep uit de meestgehoorde klachten luidt :

Een hele dag met vastgebonden handen en voeten in een stoel zitten ; een verse luier krijgen of op de WC gezet worden met de kamerdeur wagenwijd open ; minutenlang wachten op hulp als straf omdat je tijdens de voormiddag al drie keer hebt gebeld ; elke maand duizenden franken meer betalen dan is afgesproken. Dit is de dagelijkse realiteit in sommige rusthuizen. Want al betalen bejaarden de prijs van een dure hotelkamer, in één tehuis op vier worden de bewoners getergd of onheus behandeld.

Dat bewijst de heer Joris Peeraer, directeur van het OCMW-rusthuis van Lint en pas gepromoveerd als sociaal gerontoloog met een studie over mishandeling van ouderen.

Het onderzoek gebeurde bij vijfhonderd instanties die klachten van bejaarden inzamelen. De lijst vermeldt zowel de parketten als de sociale diensten van OCMW's, de Alzheimer-liga en de Bond van Grote en Jonge Gezinnen. Een tweede bron is de Klachtencommissie.

Eigenaardig is wel dat de familiale aandacht vooral gaat naar de financiële en minder naar de lichamelijke en psychiatrische klachten van de ouderen. De heer Peeraer leidt zijn persconferentie van 2 december 1992 als volgt in, ik citeer : Wie in een bejaardentehuis verblijft, wordt soms behandeld als het jongentje dat door de meester is gestaft en nadien nog wat extra strafwerk krijgt van pa en ma omdat hij durfde klagen. Oude mensen moeten braaf zijn en slikken wat hen wordt geserveerd en dankbaar zijn, want het aantal gegadigden is veel groter dan de voorraad beschikbare kamers. Er staan 10.000 kandidaten op de wachtlijst. Vooral niet klagen want je zult het wel verkeerd begrepen hebben, niet goed gehoord of gezien. Als ze je vastbinden dan is dat uit schrik omdat je zou weglopen of uit het bed vallen. Einde citaat.

Bij gebrek aan RVT-bedden komen steeds meer ernstig zieke bejaarden in een gewoon rusthuis terecht. En dat zorgt voor bijkomende problemen, vooral als de personeelsomka-

dering onvoldoende is. Verhoogde werkdruk, stress en een onvoldoende opleiding van personeel en directie liggen samen met een gebrekkige infrastructuur aan de basis van een ontluitsend verschijnsel namelijk de mishandeling van onze bejaarden. De studie behandelt drie soorten mishandeling : geestelijke, lichamelijke en financiële.

De geestelijke mishandeling omvat de schending van de privacy en het vernederen van de resident. In zijn boek dat in mei zal verschijnen beschrijft de heer Peeraer de dreigementen in termen van : Als het u niet aanstaat, trap het dan af. Spotten en kleineren bij incontinentie of morsen bij de maaltijd voelen de ouderen als zeer kwetsend aan. Kleuters kan men gezamenlijk op de pot zetten, ouderen wensen anders behandeld te worden. Van geriatrische Carwash spreekt men wanneer mensen in serie gewassen worden en elkaar naakt zien zonder respect voor de schroom. Wie zit er op zijn gemak op de WC-stoel als er medebewoners aanwezig zijn en is het te veel gevraagd eerst te kloppen wanneer men de kamer betreedt ? Dit zijn geen kleinigheden maar elementaire vormen van beleefdheid en respect voor de medemens.

De gebrekkige verzorging van dementen en zwaar zorgbehoevenden in een onaangepaste infrastructuur en door niet daarvoor opgeleid en toegewijd personeel is een klacht waaraan iets moet worden gedaan. Net zoals kleuterleidsters van kinderen moeten houden zo ligt het ook voor de hand dat bejaardenhelpers een natuurlijke sympathie voor de ouderen koesteren.

De lichamelijke mishandeling behelst vooral het vastbinden in bed of zetel. In sommige uitzonderlijke gevallen kan dat noodzakelijk zijn omwille van de veiligheid maar het ten onpas fixeren is een misdadige gemakkelijksheidsoplossing waar ook personeelsgebrek de oorzaak van kan zijn. Het artikel Naar zorg zonder dwangmiddelen verschenen in Verpleegkundig perspectief 1992, zou ieder bejaardenverzorger moeten lezen.

Is het echt nodig dat de nachtploeg het werk afsluit met het wekken en wassen van residenten om 5 uur 's

morgens ? Waarom moet men reeds om 11 uur aan tafel zitten voor het middagmaal ? Om uitdroging te voorkomen, moeten vooral oude mensen regelmatig drinken. Het welkijkse bad is geen overbodige luxe. Sommige mensen worden zelfs geslagen met breuken en kneuzingen tot gevolg ! Om bejaarden rustig te houden wordt er veel te ruim omgesprongen met kalmeermiddelen. Hier dragen de voorschrijvende artsen de grootste verantwoordelijkheid. De benzodiazepines toegediend in herhaalde dosissen kunnen het centrale zenuwstelsel schaden met verhoogde kansen op accidenten, vallen, verwarring, depressie, dementie en delirium. Het leidt naar overdreven sufheid en verminderde waakzaamheid. Dit is een ernstige vorm van mishandeling. Als het personeel dan nog onnauwkeurig omspringt met de dosering of extra-medicatie toedient om de gast te kalmeren, zitten we meer dan fout. Wat mij als regelmatig bezoeker van rusthuizen telkens ergert, is de weeë geur van onverzorgde incontinentie en de vele oudjes die door overdreven medicatie zitten te slapen of te suffen.

Die artsen die in de receptiekamer van het rusthuis sedativa voorschrijven zonder de patiënt te zien en daarvoor een huisbezoek aanrekenen, devalueren het eerbaar beroep van arts tot een platte en onverantwoorde commercie. Geen wonder dat uit de schriftelijke enquête de gebrekkige medische begeleiding van de arts naar voren komt.

De financiële mishandeling is ook een teer punt waar sommige rusthuisdirecties zich aan bezondigen. Wie als rusthuisuitbater speculeert op de verzwakte alertheid van de resident en daarvan profiteert om overdreven rekeningen te presenteren, verdient onze minachting. Niet alle oudjes durven het aan daarover aanmerkingen te maken en uitleg te vragen uit vrees voor represailles.

Ook met het zakgeld wordt nu en dan gesjoemeld. Het ontvreemden van geld en van persoonlijke bezittingen is ook een geregeld terugkerende klacht.

De medebewoners, familie of anderen kunnen hier ook aansprakelijk voor zijn. Het kan toch geen toeval

Caudron

zijn dat de meeste bezoekers zich aanmelden rond de periode dat het pensioen wordt uitbetaald ! Het is toch niet correct dat als men afwezig is met tijdige kennisgeving men toch moet betalen voor de niet-gebruikte maaltijden zoals dat vooral in de particuliere sector gebeurt.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, om de voornoemde wantoestanden in sommige van onze rusthuizen te onderzoeken met het doel ze te verbeteren, werd in september 1986 een **Klachtencommissie** Bejaardentehuizen opgericht waarvan het secretariaat zich bevindt aan de Steenhouwersvest 14 te 2000 Antwerpen. Telefoon en Fax zijn 03/ **233.58.78**.

Deze vereniging heeft tot doel de bewoners van de rusthuizen actief te verdedigen, zowel bij duidelijke klachten als bij op een andere wijze vastgestelde misbruiken. Zij behandelt de klachten die betrekking hebben op alle aspecten van het verblijf in instellingen : huisvesting, verzorging en verpleging, voeding, financiën, erfrechten enzovoort.

De Klachtencommissie Bejaardentehuizen vervult een brug- en signaalfunctie enerzijds naar de gepensioneerdenbonden en het Overlegcomité, anderzijds naar de ministers, de vakbonden, mutualiteiten en dergelijke meer.

De commissie blijft de afhandeling van de klacht opvolgen tot een oplossing is bereikt.

In maart 1992 heeft de heer Peeraer een dossier ingediend voor subsidiëring en daarop is nog geen antwoord gekomen.

Mevrouw de minister, mijn vraag luidt dus als volgt.

Ten eerste, hoe komt het dat er na negen maanden nog geen antwoord kwam en bent u zinnens deze Klachtencommissie te subsidiëren en met hoeveel ?

Ten tweede, welke maatregelen zal men nemen om voldoende, gekwalificeerd en gemotiveerd personeel aan te werven om op die manier een ernstig en menswaardig bejaardenbeleid mogelijk te maken ?

Ten derde, vindt u het niet nodig een onderzoek in te stellen om ter plaatse de aangeklaagde wantoestanden te bekijken ?

Ten vierde, welke sancties overweegt u om deze misbruiken zowel preventief als repressief te beteugelen ?

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, waarde collega's, de gemiddelde leeftijd van onze rusthuisbewoners bedraagt 82 jaar. Over het algemeen zijn dat mensen die hun hele leven hard hebben gewerkt in moeilijke en soms ondankbare omstandigheden. Zij hebben twee gruwelijke wereldoorlogen meegemaakt en hebben ervoor gezorgd dat de generaties die na hen zijn gekomen het veel beter hebben dan zijzelf hebben meeemaakt.

Wij, actieven, zijn deze oudere mensen zeer veel dankbaarheid en erkentelijkheid verschuldigd. Simonne de Beauvoir schrijft in haar boek *la Vieillesse*, ik citeer : Men kent een samenleving aan het lot dat zij toebedeelt aan haar niet-actieve leden. Einde citaat.

Het wordt hoog tijd dat wij het beleid ten aanzien van de derde leeftijd vermenschelijken, zoniet blijven wij de hartelozen die wanneer wij zelf oud zullen zijn, ook geen beter lot verdienen.

De voorzitter : De heer Tant heeft het woord.

De heer P. Tant (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, over de problematiek die bij de interpellatie van de heer Caudron aan de orde is, wilde ik destijds een mondelinge vraag stellen. Dit was onmogelijk omdat in deze Raad intussen de begroting aan de orde was. Daarom maak ik van deze gelegenheid gebruik om een paar vragen te stellen. De aanleiding hiervoor zijn uiteraard de artikels die een aantal Vlaamse kranten begin december 1992 publiceerden. Bij wijze van uitbreiding wou ik verwijzen naar wat ik las in de diverse krantenpublicaties over een tussenkomst van mevrouw Everaert ter gelegenheid van de 18de week voor verpleegkundigen en vroedvrouwen die rond dezelfde periode te Oostende werd georganiseerd. Ten eerste trof het mij dat me-

vrouw Everaert stelde dat, behoudens in instellingen, ook heel wat bejaarden thuis, of in het gezin waar ze worden verzorgd of zijn opgenomen, het voorwerp zijn van mishandeling. Mevrouw Everaert verwijst bij mijn weten ter zake nergers naar cijfergegevens of studiemateriaal. Mevrouw de minister, zijn er over de behandeling van bejaarden in gezinsverband cijfergegevens of studiemateriaal bekend ?

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Deze maand verscheen er in het tijdschrift *La Revue Nouvelle* een artikel over een dergelijk onderzoek dat in 1991 in de Franse Gemeenschap werd uitgevoerd door de Luikse sociologe Fatima Correa. De krant artikels uit die periode vermeldde dat uit het onderzoek bleek dat één bejaarde op twintig in gezinssituaties heeft af te rekenen met de vormen van mishandeling die collega Caudron beschreef.

De heer P. Tant : Collega, ik dank u voor deze inlichtingen. Ik vraag mij af of er ook voor het Vlaamse landgedeelte dergelijk materiaal beschikbaar is. Als dit niet het geval is, zouden we moeten overwegen om ter zake op een enigszins wetenschappelijke basis de nodige gegevens te verzamelen om het probleem oordeelkundig te kunnen inschatten.

Wat de studie van de heer Peeraer betreft, zou ik mij voor mijn vragen willen baseren op de basisinformatie verstrekt door collega Caudron. In deze studie meent men te moeten concluderen dat in zowat één vierde van de voorzieningen voor bejaarden sprake kan zijn van mishandeling of onheuse behandeling. Ik had in elk geval graag vernomen hoe de minister de verstrekte gegevens zelf inschat. Hoe diagnostiseert u het probleem ? Verder wil ik indien mogelijk graag weten welke middelen u zelf geschikt acht om hieraan iets te doen.

Als tweede vraag wil ik graag weten of u een verklaring heeft voor het onderscheid in de studie van de heer Peeraer tussen de behandeling van bejaarden in enerzijds private rustoorden en anderzijds in rustoorden

Tant

die door een VZW worden uitgebaat of ressorteren onder een OCMW.

Mevrouw de minister, u zal het mij waarschijnlijk allesbehalve kwalijk nemen als ik even naar het regeerakkoord ter zake verwijs. Het Vlaamse regeerakkoord kondigt namelijk aan dat de rechtspositie van de cliënt zal worden versterkt. De cliënt is in dit geval uiteraard de bejaarde gast of patiënt. Hoever staat men met de uitvoering van deze passus uit de regeringsverklaring? Kan de minister mij inlichten over de in het regeerakkoord aangekondigde interne klachtenprocedure, de centrale ombudsdienst in de welzijnssector en het belang van de participatie van de gebruikers van de instelling? Ik citeer het regeerakkoord hier bijna woordelijk. Het is duidelijk dat organisatie van een klachtenprocedure en de eventuele installatie van een centrale ombudsdienst wellicht van aard zouden kunnen zijn om ten minste een deel van het al dan niet schuldige stilzwijgen of de taboesfeer ter zake te doorbreken. Dit fenomeen wordt overigens ook door de heer Peeraer aangeklaagd.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb de studie mogen inkijken die de heer Peeraer heeft gemaakt als eindverhandeling. Laat dit duidelijk zijn : er bestaat onbetwistbaar mishandeling in de intra-murale bejaardenzorg. De heer Peeraer beschikt over twee grote bronnen : een enquête enerzijds en anderzijds het materiaal dat werd verzameld door de Klachtencommissie. Deze laatste is vooral actief in het Antwerpse, niet op een breder niveau.

Het is geen troost dat de kern van de zaak geen typisch Belgisch verschijnsel is, maar in heel Europa een reële probleem vormt. Binnen de Europese Gemeenschap werden daarom studieopdrachten gegeven, om de situatie van bejaarden zowel in instellingen als in de thuiszorg te onderzoeken. Het Franstalig onderzoek, uitgevoerd voor de Franse Gemeenschap, waarnaar ik verwees, hoort in dit kader thuis. Het greep plaats in

1991. Aan Vlaamse kant zal er dan ook wel iets dergelijks bezig zijn : ik kan mij immers moeilijk voorstellen dat de Vlaamse Gemeenschap daar zoveel langzamer aan zou beginnen dan de Franse. Hoewel, niets is uiteraard uitgesloten.

In de eindconclusie van de heer Peeraer komt een opvallende zaak voor. Hij zegt immers dat er voorbeschikende variabelen bestaan. Als een aantal variabelen samen voorkomen, is de kans op mishandeling het grootst. Voor de instellingen vernoemt hij vier variabelen. Een eerste is een merkelijk verschil tussen stad en platteland : in de steden komt mishandeling meer voor. **Niet-geschoolde** directie en/of personeel is een tweede vaste variabele. De derde variabele is de personeelsbezetting als dusdanig. Deze drie variabelen zijn het sterkst geprofileerd waar het de instellingen betreft. De vierde variabele betreft het profiel van de bejaarde persoon dat de meeste mishandeling uitlokt of het meest in aanmerking komt voor deze praktijken. Het gaat dan vooral over lichamelijk zwaar zorgbehoevende bejaarden of pre-dementen. Deze twee categorieën komen volgens Peeraer het sterkst naar voor.

De kernvraag is : op welke manier kan de overheid via haar beleid, of via steun aan particuliere initiatieven, ervoor zorgen dat het fenomeen mishandeling maximaal wordt teruggedrongen? Laten wij wel wezen : men kan zo geen greep krijgen op deze situatie, maar ze niet volledig uitschakelen. De kern van de zaak is de vraag met welke instrumenten men een optimale toestand kan bereiken. Heel wat studies wijzen erop dat men veel meer kan verwachten van preventief dan van repressief optreden, op een ogenblik waarop situaties zover zijn geëvolueerd dat ze mishandeling als het ware genereren. Inzake het voorkomen van deze toestanden moet men aanknopen bij de kernvraag en zich afvragen hoe men kwaliteitszorg bij bejaarden, in instellingen zowel als in thuiszorg, kan bevorderen?

De instrumenten hiertoe waarover de overheid thans beschikt, zijn verspreid over twee niveaus : een deel nationaal, een deel op het niveau van

de Vlaamse Gemeenschap. Nader onderzoek van beide leert dat dit zich vooral situeert op het moment dat de erkenning moet worden verstrekt, bij het nagaan of de voorwaarden tot erkenning zijn vervuld. Dit geldt ook voor een eventuele verlenging van de erkenning of, in het andere geval, het nagaan of aan de RVT-voorwaarden werd voldaan en dergelijke meer.

Er zijn uiteraard nog inspectiediensten, maar men kan moeilijk gewaag van een continu instrument waarmee kwaliteitszorg in instellingen wordt beoordeeld. Nochtans wijst de ervaring er vooral op dat indien een instelling zelf zich niet op kwaliteit instelt, mishandeling dan onvermijdelijk is. Het komt er vooral op aan instellingen te stimuleren om de controle te internaliseren, om ervoor te zorgen dat de wettelijk formeel voorziene instrumenten, zoals het klachtenboek of de bewonersraad, de effectieve emanatie zijn van een kwaliteitsvol beleid. Formeel is het mogelijk dit zomaar in te vullen, zonder dat het evenwel aan de realiteit beantwoordt. Welk type van controle zal worden ontwikkeld om dit proces binnen de instelling op gang te brengen en te stimuleren? In dit verband verwijs ik naar het positieve resultaat van een studie die in de Franse Gemeenschap werd uitgevoerd, studie die ik trouwens reeds heb vermeld. Die beperkte wetenschappelijke studie heeft een positief effect gehad voor de mishandelde bejaarden, dankzij het signaleren van de problematiek. De bejaardendiensten die aan huis gingen hebben deze gegevens mee verzameld -, de registratie van die gegevens en het rapporteren ervan, zodat in 63 percent van de gevallen een reële verbetering van de vermelde situaties kon optreden. Dit wijst op het belang van een actieve controle die met dit soort situaties omgaat. Ik vind het voorstel van de heer Caudron interessant om van u te vernemen of bijvoorbeeld de Klachtencommissie van het Antwerpse of andere vormen van initiatieven ook geen stuk overheidssteun behoeven omdat zij op een minder officiële wijze gemakkelijker klachten zouden kunnen registreren. Dit voorstel lijkt mij niet oninteressant.

Een tweede probleem dat ik wil sig-

Aelvoet

naleren is een zeer markant probleem. Er is nog een grote lacune op het niveau van de decretaale regeling van de Vlaamse Gemeenschap in verband met de kwalificatie die voor de directie is vereist. Op dit ogenblik is deze materie niet decretaal geregeld en kan bij manier van spreken een beenhouwer een bejaardentehuis openen. Dat is een reëel probleem dat volgens mij vrij eenvoudig kan worden aangepakt, vooral omdat een van de sleutelementen, die ook uit de studie van Peeraer naar voren komen, precies is kwaliteit van personeel en zeker ook kwaliteit van directie, die ervoor moet zorgen dat het geheel van het personeel de goede richting uitgaat.

Ten slotte is er nog het punt rond de repressie. Flagranthe feiten die zich telkens weer voordoen hebben in een aantal extreme situaties geleid tot de sluiting van een bejaardentehuis. Agalev zelf heeft een bijdrage geleverd tot de sluiting van een bejaardentehuis in Menen. Ik verwijs ook even naar het verhaal rond De blanke duinen en wat dat heeft meegebracht, om de grenzen daarvan aan te tonen.

Het is duidelijk dat er controle moet zijn. Het moet echter een dynamische controle zijn die vooral de kwaliteitsbevordering intern zo goed mogelijk garandeert, waarvoor zowel de overheid als privé-instellingen een rol kunnen spelen. Daarover had ik graag uw mening.

De voorzitter : De heer Anthuenis heeft het woord.

De heer G. Anthuenis (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het onderzoek van sociaal gerontoloog, de heer Joris Peeraer, heeft terecht heel wat deining doen ontstaan.

Een conclusie die erop neer komt dat in één op vier Vlaamse rusthuizen de bewoners getergd of alleszins onheus worden behandeld, kan men inderdaad niet zomaar naast zich neerleggen. Volgens de Vlaamse Liberalen en Democraten stemt een dergelijke conclusie tot nadenken over de wijze

waarop in onze maatschappij de bejaardenzorg is georganiseerd. Het roept vooral vragen op over de manier waarop in onze gemeenschap controle wordt uitgeoefend op de kwaliteit van de dienstverlening. In dat verband wens ik trouwens even te verwijzen naar de oplossingen die de onderzoeker zelf aan het einde van de studie suggereert.

Naast een betere opleiding en een uitbreiding van het personeel, pleit de heer Peeraer ook voor een grotere sociale controle. Naar ons gevoel is het precies in de kleinschalige rusthuizen dat de sociale controle het grootst is. mastodontrusthuizen blinken immers vaak uit in anonimiteit en hebben het ook veel moeilijker om goede contacten te onderhouden met de familie van de bewoners. De betrokkenheid van de familieleden met de directie en het verzorgend personeel is veel intenser in kleinschalige dan in grootschalige rusthuizen.

Men zal zich herinneren dat de Vlaamse Liberalen in het verleden reeds meermaals een pleidooi hielden ten voordele van de kleinschalige initiatieven. Daarenboven hebben wij er in het verleden ook steeds voor gepleit opdat de overheid zich enkel en alleen zou bezighouden met de controle op de instellingen en de uitbating zou overlaten aan private initiatiefnemers. Een beperking van de taken van de overheid moet naar onze mening immers garant staan voor een degelijke uitvoering van die opdrachten, zoals in dit geval een kwaliteitscontrole op de dienstverlening.

In dat opzicht vinden wij de reactie van de bevoegde minister dan ook volledig in de verkeerde richting. In plaats van in eerste instantie de cijfergegevens van de studie te betwisten, maar uiteindelijk toch te reageren door meer geld op de begroting voor de bejaardenzorg in te schrijven, zou de regering zich beter eens bezinnen over de wijze waarop de overheid moet optreden in de sector van de bejaardenzorg.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister W. Demeester-De Meyer (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, collega's, vooraleer concreet in te gaan op een aantal vragen wens ik duidelijk te maken dat mijn bezorgdheid boven alles hoe dan ook uitgaat naar de kwaliteit van de verzorging van de zwaksten in onze maatschappij, alsook naar de kwaliteit van de verzorging van ouderen in de residentiële zorg.

Geladen begrippen zoals bedreiging, vernedering, belediging – zelfs wanneer zij als mis-handeling worden beschreven – lenen zich niet gemakkelijk tot wetenschappelijke verificatie. Onderzoeken die zichzelf het adjectief wetenschappelijk aanmeten, moeten in hun vraagstelling werken met duidelijk geoperationaliseerde begrippen die een betekenis hebben binnen een nauw afgelijnd interpretatiekader.

Het beeld dat de term mishandeling gewoonlijk oproept, met name dat van een bont en blauw geslagen en aan zijn lot overgelaten persoon, moet dus wel sterk worden genuanceerd.

Ik moet u zeggen dat ik niet verwonderd was over de studie toen ik ze las. Toen ik een tijdje later om half zeven 's morgens het allereerste bericht hoorde op de radio dat een vierde van alle bejaarden in rusthuizen wordt mishandeld, heb ik gedacht dat weer heel veel mensen in Vlaanderen ongerust zouden zijn omdat hun vader of moeder in een bejaardentehuis misschien wordt mishandeld. Als men in de pers dergelijke geladen begrippen hanteert dan moet men daarmee toch een zekere voorzichtigheid, zelfs bij de interpretatie, aan de dag leggen. Insinueren alsof een op vier bejaarden zou worden mishandeld is natuurlijk niet hetzelfde als wat in de studie zelf wordt gesteld, namelijk dat er in een op vier rusthuizen wordt mishandeld. Ik zie dat mevrouw Aelvoet het daarmee eens is. Dit is totaal iets anders natuurlijk. Als u daarnet zegt dat er tussen 15.000 en 20.000 bejaarden worden mishandeld, dan is dat natuurlijk onrustwekkend. De studie heeft het echter over een op vier rusthuizen waar er sprake is van mis-han-

Demeester-De Meyer

deling. Dit betekent dat er een ruime interpretatiemogelijkheid bestaat.

Bij de interpretatie van een dergelijke studie probeer ik te onderzoeken wat de feitelijke, wetenschappelijke waarde van zo'n onderzoek is. Globaal gezien wordt er in de studie gesteld dat, en ik citeer : . . . in een op vier rust- en verzorgingstehuizen laat de behandeling van een deel van de residenten te wensen over. Einde citaat. De VZW-rustoordenscoren daarbij 6 procent, de openbare 33 procent en de particuliere 35 procent. De score van de OCMW-rustoordens heeft mij inderdaad enigszins verwonderd en heeft mij vragen doen stellen bij de manier waarop het onderzoek is gevoerd. Er werd namelijk geen onderzoek gedaan in de rusthuizen zelf. De residenten, de familieleden, de personeelsleden of de directies werden niet ondervraagd. Er is wel een schriftelijke enquête gehouden bij maatschappelijk werkers van OCMW's en ziekenhuizen. Men heeft ook materiaal gehanteerd van de Klachtencommissie Bejaardentehuizen in Antwerpen.

Ik wil natuurlijk niet zeggen dat in bepaalde rusthuizen de kwaliteit van de zorg en de dienstverlening niet voor verbetering vatbaar is.

Ik ben het eens met mevrouw Aelvoet, die zegt dat het belangrijk is dat de kwaliteit telkens opnieuw wordt gecontroleerd. Daarover zal ik straks meer zeggen.

De heer Tant vraagt mij wat de waarde of de betekenis van deze enquête is en hoe het komt dat de OCMW's zo hoog scoren. Ik heb daar geen antwoord voor en twijfel een beetje aan de gegevens die daar worden geïnterpreteerd. Maar, ik herhaal, de kwaliteit kan zeker worden verbeterd.

Dat het fout zou lopen met het seniorenbeleid in het algemeen en met de residentiële verzorging van invalide bejaarden in het bijzonder, moet ik met klem tegenspreken. Ik bezoek heel wat rusthuizen en ik weet dat dit gewoonlijk in bepaalde omstandigheden gebeurt, waarbij ik niet altijd de waarde van de verstrekte verzorging

kan inschatten. Maar, ik breng ook soms onaangekondigde bezoeken en ik kan u verzekeren dat in de laatste tien jaar heel wat verbeterd is. Het zou zeer jammer zijn indien de senioren hun vertrouwen in de bestaande voorzieningen zouden verliezen op grond van wat ik noem tendentieuze berichten, gebaseerd op een vanuit technisch-wetenschappelijk oogpunt op zijn minst bedisputeerbare studie. Ik vind het spijtig dat op grond hiervan een negatieve beeldvorming zou ontstaan, die op de gehele sector afstraalt, maar zeker niet representatief is.

Wat ik bijzonder betreurt, is het feit dat de kwaliteit van het personeel daardoor in vraag wordt gesteld. Wie een beetje vertrouwd is met het leven in de rust- en verzorgingsinstellingen weet welke inzet en inspanningen er tegenwoordig worden gevraagd van het verzorgend en verplegend personeel. De steeds toenemende graad van zorgenbehoevendheid van de residenten is hier uiteraard niet vreemd aan. Bovendien – dit hebben de intervenanten ook gezegd – kampen de instellingen met een tekort aan verpleegkundig personeel, hetgeen de werkdruk zeker niet ten goede komt.

De instellingen zelf dragen uiteraard een grote verantwoordelijkheid inzake efficiënt beheer, personeelsbeleid en organisatie. Mijns inziens vervult de dagelijkse verantwoordelijke van een inrichting een belangrijke taak inzake motivering van het personeel. Ik kan het ermee eens zijn dat het wellicht goed is dat wij in de erkenningsnormen de kwalificatie van de directie omschrijven.

Directie en personeel moeten alles in het werk stellen opdat mogelijke klachten van bewoners rechtstreeks worden gekanaliseerd naar de verantwoordelijke organen. De Vlaamse erkenningsnormen ten aanzien van rusthuizen bevatten daartoe een aantal instrumenten. Ik denk aan de bewonersraad en het klachtenregister. De wijze waarop van deze instrumenten gebruik wordt gemaakt, is de verantwoordelijkheid van de instellingen. Alleen op die manier kunnen de

participatie en de rechtspositie van de bewoners ten volle worden gewaarborgd.

Ik heb intussen beslist een onderzoek te laten uitvoeren naar het algemeen functioneren en de kwaliteit van het management in de rusthuizensector. Naar aanleiding van uw verzoek zal ik aan de onderzoekers vragen het onderzoek uit te breiden naar de thuisverzorgingssector. Dat is natuurlijk niet zo gemakkelijk, maar ik zal nagaan hoe de enquête gebeurt is en mij daarop inspireren om ons onderzoek naar deze sector uit te breiden.

Daarover kan ik u dus nog geen gegevens verstrekken, want bij mijn weten is dit onderzoek in Vlaanderen nog nooit gebeurd. Op basis van de onderzoeksresultaten zal ik zo nodig een aantal initiatieven aan het Vlaams parlement voorleggen.

Het spreekt voor zich dat bepaalde aspecten van de kwaliteitszorg niet in normen kunnen worden gevat. Het is mijn zorg om meer middelen en zorg te besteden aan de niet-materiële aspecten van de kwaliteitszorg in de inrichtingen, zoals de privacy, het onthaal, de inspraak, de openheid voor de buitenwereld en de animatie. Sinds 1990 ontvangen zowel de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten als het Verbond der Verzorgingsinstellingen een toelage om vormingssessies voor animatoren in rusthuizen te organiseren. Deze vorming en sensibilisatie zullen meer impact hebben op het beleid dan het geven van nog meer dwingende opdrachten aan de instellingen.

Intussen is ook de ombudsdienst van de Vlaamse regering geïnstalleerd; sinds een maand heeft de heer Jan Goorden deze opdracht gekregen. Hij heeft contact opgenomen met alle ministers en in een recent onderhoud met hem heb ik gevraagd dat de centrale ombudsdienst de moeilijkheden zou localiseren en een aantal voorstellen formuleren.

Mijnheer Tant, u verwijst naar de interne klachtenprocedure die kan worden ingezet ten behoeve van de ambtenaren. De Vlaamse regering

Demeester-De Meyer

heeft inderdaad beslist deze procedure in te voeren, maar zij heeft niets te maken met een eventuele gelijkwaardige procedure vanuit voorzieningen die door de Vlaamse Gemeenschap worden gesubsidieerd.

Van een verbetering kan slechts heil worden verwacht indien ook de samenleving bij deze problematiek wordt betrokken. Er moet worden uitgelegd dat bejaarden niet mogen worden losgelaten of geïsoleerd. Regelmatige aanwezigheid van vrienden, van familie, van scholen, van vrienden, van buurtbewoners en verenigingen vormen de beste waarborg voor een geïntegreerde en kwaliteitsvolle opvang. Verstandige rusthuisdirecties spelen daarop trouwens zeer bewust in. In een glazen huis kunnen er zich ook problemen voordoen, maar er kan een oplossing worden gevonden vanuit een breder draagvlak, omdat er een spontane controle bestaat. Preventief kan daar veel meer worden bereikt dan door imperatieve ingrepen.

Het is de taak van de samenleving om de zorgenverstrekking en de hulpverlening optimaal te organiseren. We moeten rekening houden met een toename van de vraag naar zorgen en een steeds groeiende behoefte aan hulp. De nodige middelen voor een kwaliteitsvolle opvang moeten worden vrijgemaakt.

Hoe dan ook ga ik verder in de ingeslagen richting. Residentiële kwaliteitszorg betekent op de eerste plaats een voldoende ruime en aangepaste infrastructuur. Jan Lenssens, mijn voorganger, heeft aanzienlijke inspanningen geleverd voor het scheppen van nieuwe woongelegenheden en voor de modernisering en het brandveilig maken van bestaande rusthuizen. De realisatie van deze projecten is volop aan de gang. Een mooiere omgeving komt ook de kwaliteitszorg ten goede.

Daarnaast wordt een net van beschermd wonen uitgebouwd, de zogenaamde serviceflats en de woningcomplexen met dienstverlening. Op mijn vraag is het Centrum voor Be-

volkings- en Gezinsstudien met een onderzoek naar het functioneren van deze voorzieningen gestart.

Een resem van voorzieningen van transmurale aard, zoals de dienstencentra voor ouderen en de dagopvangcentra, functioneren nu reeds en zullen in de toekomst nog worden aangevuld met nieuwe initiatieven zoals de gezinsopvang en de kortopvang.

Ik besluit met in te pikken op iets wat een van de leden heeft gezegd. De inspecteurs die permanente controle moeten doen op deze tehuizen hebben mij gesignaleerd dat in vele tehuizen de zorg vrij goed is uitgebouwd. Ik kan u verzekeren dat het, wanneer ik een voornemen tot sluiting krijg – ik laat mij altijd leiden door de voorstellen van de administratie – altijd een zeer pijnlijke situatie is om een rusthuis te sluiten of om een eerste verwittiging te sturen. Ik denk dan onmiddellijk aan deze twintig of dertig demente bejaarden of anderen die begeleid worden. Dergelijke beslissingen gebeuren zeker niet zonder een grondige voorafgaande controle. Vele huizen, want ik heb er al een aantal betekend, passen hun normen aan en voeren verbeteringen uit. De inspectiediensten doen vrij goed werk. Er zijn de jongste tijd een vijftal gevallen geweest waar ik betekend heb dat er zal worden overgegaan tot sluiting indien men zich niet aanpast. Daarop wordt veelal positief gereageerd en bij een tweede of derde controle wordt vastgesteld dat de zorg is verbeterd.

Ik ben het met u allen eens dat het onze bekommernis moet blijven deze kwaliteitszorg op een intense manier aan te pakken, ze te begeleiden en te blijven controleren. Ik ben het echter ook met u eens dat men nooit zal kunnen zeggen dat er nergens iets fout loopt.

De voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron : Mijnheer de voorzitter, ik dank mevrouw de minister voor haar uitvoerig antwoord. Ik wens toch enkele punten recht te zetten. De heer Peeraer en ikzelf

hebben nooit beweerd dat een vierde van onze oudjes wordt mishandeld. Als dat zo begrepen wordt is dat een verkeerde interpretatie. De heer Peeraer laat in zijn studie blijken dat in een vierde van onze rusthuizen sommige, hoeveel weten we niet, bejaarden worden mishandeld. Ik heb in mijn inleiding gezegd welke wijzen van mishandeling er bestaan.

Het verbaast mevrouw de minister dat er vooral in de OCMW-rusthuizen zou worden mishandeld. Mij verwondert dat niet zo erg. OCMW's zijn politieke instellingen en de benoemingen gebeuren er meestal op politieke basis. Men kijkt er bijgevolg niet zozeer naar de kwaliteit van de directie en van de bejaardenhulp, maar naar zijn partijkaart. Daar ligt volgens mij het kalf gebonden.

Mevrouw de minister zegt dat zij veel rusthuizen bezoekt. Ik kan mij inbeelden dat zulks waar is, maar ook in welke omstandigheden zij die bezoeken aflegt. Meestal is dat bij feestelijke gelegenheden. Men moet als oudere al veel lef hebben om bij dergelijke academische zittingen de vinger op te steken en te zeggen dat zij, en nog anderen, worden mishandeld. Niemand doet dat.

U zult dus een onderzoek instellen en een ombudsdienst in het leven roepen. Wij verwachten daar veel van, maar ik heb toch geen antwoord gekregen op mijn eerste vraag, namelijk of u van plan bent de klachtencommissie te subsidiëren en met welk bedrag. Deze vraag werd negen maand geleden reeds gesteld en men verwondert er zich over dat daarop tot nu toe nog geen antwoord is gekomen.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Ik wens te reageren op het punt in verband met de verhoudingen tussen de verschillende types van instellingen. De minister zegt dat uit de studie blijkt dat de OCMW's het slechtst scoren. Uit de studie blijken twee totaal verschillende zaken : ten eerste zijn er de klachten van de Klachtencommissie. Daar komt de privé-sector er het

Aelvoet

slechtst uit, omdat men in 33 percent van de privé-instellingen klachten signaleert, de OCMW's volgen daarop en de VZW's zijn met hun derde plaats het best geklasseerd.

Ten tweede is er de enquête die gehouden werd bij de sociale diensten van OCMW's en ziekenhuizen en dus niet in de rusthuizen zelf. Daar liggen de zaken anders naargelang het soort van mishandeling : fysische, psychische of financiële. Het OCMW scoort het slechtst inzake psychische mishandeling maar verslaat de andere twee waar het financiële of lichamelijke mishandeling betreft. De VZW's komen er globaal gezien beter uit dan de privé-instellingen, behalve voor de psychische mishandeling. We kunnen dit dus niet onder één noemer plaatsen. Dat zou tot een verkeerde interpretatie leiden. De gegevens die op zich nog twijfels oproepen, houden meer in dan de minister in haar korte samenvatting liet vermoeden.

De minister wil op grond van het onderzoek, ombudsdienst en inspectiedienst aanpassen. Hoewel ik niet zo goed op de hoogte ben van de inspectiediensten, krijg ik toch de indruk dat de controle dan eerder formeel is, wat toch wat anders is dan een reëel zicht hebben op de manier waarop een bejaardentehuis of een rusthuis wordt gerund.

Kan die controle overgenomen worden door de inspectiedienst of moet hiervoor een ander beleidsinstrument worden ingeschakeld ?

Minister W. Demeester-De Meyer : Mevrouw Aelvoet, bij een interpretatie van de cijfers moet men een onderscheid maken. Men mag uit de cijfers niet de verkeerde conclusie trekken. In een vierde van de rusthuizen waren er klachten, maar in de kranten stond te lezen dat een vierde van de bejaarden werd mishandeld. Mijnheer Caudron, alleen maar bij het aanhoren van de tekst die u hebt geciteerd, krijgt men al koude rillingen. Die tekst gaat helemaal voorbij aan de inzet van het personeel. Ik volg de begeleiding van een aantal

demente gehandicapte bejaarden van zeer dichtbij en weet dus hoe groot de inzet van het begeleidend personeel kan zijn.

Bovendien wil ik er nog op wijzen dat de klachten ook van financiële aard kunnen zijn en in sommige gevallen ongegrond. Kinderen die ingevolge de OCMW-wetgeving moeten bijdragen in het onderhoud van hun ouders, dienen soms, al dan niet terecht, een klacht in. Ik wil in elk geval duidelijk maken dat een aantal mensen recht hebben op waardering en degelijke begeleiding.

De Klachtencommissie Bejaardentehuizen beperkt zich alleen tot een bepaalde regio, namelijk deze van Antwerpen. De conclusies mogen dan ook niet worden doorgetrokken voor heel Vlaanderen. Het betreft dus helemaal geen systematisch onderzoek.

De beleidsmaatregelen met betrekking tot het ouderenbeleid zal ik nemen op basis van verschillende gegevens : ten eerste, de gegevens van de inspectie, ten tweede, de resultaten van eigen onderzoek en, ten derde, als gevolg van de opdracht die ik heb gegeven om het management in de instellingen te verbeteren.

U hebt ernaar verwezen door te vermelden dat de directies niet altijd de nodige kwalificaties hebben. Het management van dergelijke tehuizen vormt inderdaad soms een probleem, maar zowel de Vereniging van Steden en Gemeenten als het Verbond van Verzorgingsinstellingen hebben middelen gekregen om vooral inzake het management verbeteringen aan te brengen.

U zal trouwens al hebben vernomen dat we een project hebben opgezet met betrekking tot het ouderenbeleid in globo. Het wetenschappelijk onderzoek in dit Europees jaar van de derde en de vierde leeftijd spitst zich, naast vele andere aspecten, toe op de zorgenverstrekking.

Wat de vraag over de subsidiëring van de Klachtencommissie betreft, ben ik van oordeel dat we eerst onze volle aandacht moeten besteden aan wat de Vlaamse Gemeenschap heeft opgericht, namelijk de centrale om-

budsdienst. Het is volgens mij niet noodzakelijk dat altijd en overal subsidies worden verleend. Zoals ik in mijn antwoord al heb vermeld, geloof ik zelf sterk in de interne klachtenregistratie van de tehuizen. Er wordt soms klacht ingediend omwille van een kleine spanning. We zouden moeten komen tot wat ik de glazen huis-politiek heb genoemd. Dat systeem zal veel beter functioneren omdat het preventief is, en niet repressief. Van dat laatste houd ik niet.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 18.45 uur.